

Najaarsnota 2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Leeswijzer.....	5
Bestuurlijke inleiding	7
Financieel beeld	9
Ambities.....	19
Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland.....	21
Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland	27
Ambitie 3 Schone energie voor iedereen.....	37
Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland	47
Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland	59
Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	69
Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland.....	77
Overzicht Algemene middelen en Organisatie.....	85
Wettelijke indicatoren	97
Paragrafen.....	99
Paragraaf Bedrijfsvoering	101
Paragraaf Arbeidskosten (loonkosten en inhuur).....	105
Paragraaf Subsidies	107

Leeswijzer

Opzet van de Najaarsnota

Voor u ligt de Najaarsnota 2020. De Voorjaarsnota en Najaarsnota zijn bijstellingsproducten. Omdat de betreffende producten ook zelfstandig leesbaar moeten zijn, ook op de website, worden een aantal onderdelen opnieuw opgenomen zonder dat hier een wijziging op plaats vindt. Omdat veel materiaal ongewijzigd terugkomt zodat het op de website zelfstandig leesbaar is, is het papieren boekwerk relatief dik voor een bijstellingsproduct.

Waar zijn de bijstellingen dan opgenomen?

Provinciale Staten voert zijn budgetrecht uit op de doelen. Daarom stelt Provinciale Staten de budgetmutaties vast zoals die zijn opgenomen binnen de ambities onder "Wat mag dat kosten?" en waar noodzakelijk een beleidsmatige toelichting bij "Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?"

Als er ten opzichte van de begroting geen wijzigingen zijn dan zal er een standaard zin zijn opgenomen waarin vermeld staat dat er geen wijzigingen hebben plaatsgevonden.

Voor de leesbaarheid zijn in het ambitieplan de teksten van de ambities en doelen overgenomen zoals in de begroting. Voor de beleidsprestaties zijn de namen blijven staan maar niet de tekst zoals in de begroting was opgenomen.

Opbouw van een ambitie

De P&C producten kennen een uitwerking in 3 niveaus:

1. De ambitie wordt verder uitgewerkt in:
 - beleidsdoelen (PS) - Wat willen we bereiken?
 - beleidsprestaties (GS) - Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?
 - Hoeveel middelen zetten we daarvoor in - Wat mag dat kosten?"
2. Provinciale Staten stelt de uitwerking van de ambities en beleidsdoelen vast inclusief de middelen die hiervoor op het niveau van het doel beschikbaar worden gesteld. Gedeputeerde Staten stelt de uitwerking van de beleidsprestaties en de middelen die daarvoor beschikbaar worden gesteld vast.

Reserves

In de aangepaste opzet van de begroting is ervoor gekozen om de reserves te presenteren als:

1. Algemene reserve; waar het tekort of overschot vanuit het begrotingssaldo na elk P&C product mee wordt verrekend.
2. Bestemmingsreserves; zijn reserves die al uit het begrotingssaldo zijn gehaald voor een specifiek doel. De relatie naar de beleidsdoelen is nog steeds inzichtelijk.

Op verzoek van Provinciale Staten wordt bij de 2 bijstellingsproducten nu ook een, in de vorm van een bijlageboek, inzicht gegeven in alle reserves en de mutaties hierop die in het betreffende product hebben plaatsgevonden

Bestuurlijke inleiding

Dit voorjaar kwam het land abrupt tot stilstand. Niet voor heel even, maar voor maanden en wellicht zelfs voor nog langer. Het coronavirus dat Covid-19 veroorzaakt heeft een schok in economie én samenleving teweeggebracht die -buiten oorlogstijd- nooit eerder is vertoond. Een crisis als deze is de werkelijke test voor de veerkracht en aanpassingsvermogen van onze samenleving. En die blijkt enorm. Gezamenlijk leren we beetje bij beetje wat mogelijk is zonder dat het virus oplaait. En langzaamaan lijkt er steeds iets meer beweging mogelijk.

Geen enkele overheid kan de impact van zo'n omvangrijke crisis als deze in haar eentje opvangen. Samenwerken is belangrijker dan ooit. En de provincie Zuid-Holland heeft daarbij een duidelijke rol. Dankzij brede overheidssteun is ons openbaar vervoer blijven rijden. Via Innovation Quarter zijn er overbruggingskredieten beschikbaar gesteld voor startende ondernemers. Er is noodsteun beschikbaar gesteld voor de culturele sector en we gaan coulant om met gesubsidieerde activiteiten die uitgesteld worden. Met de tuinbouwsector zoeken we naar alternatieven voor producten die anders vernietigd worden. We doen wat nodig is om samen deze crisis door te komen. Onze maatregelen spreken voor zich en worden gewaardeerd. Via <https://www.zuid-holland.nl/actueel/coronavirus> houden we het totaaloverzicht van onze maatregelen bij.

In deze Najaarsnota stellen we onze budgetten waar nodig bij en lichten we de redenen hiervoor toe. Het is ons gelukt om een sluitende begroting te realiseren, we gaan van een negatief begrotingssaldo naar een positief begrotingssaldo. En tegelijkertijd verwezenlijken we een groot deel van onze ambities. De ambities die niet in 2020 gerealiseerd worden -en het daarbij behorende budget- worden doorgeschoven en op een later tijdstip gerealiseerd.

Elke dag beter. Zuid-Holland. Ons motto is relevanter dan ooit. Elke dag leren we beter hoe we het hoofd moeten bieden aan de coronacrisis. Elke dag werken wij eraan om Zuid-Holland goed door deze ongekende tijd te loodsen. En elke dag weten we iets beter wat daarbij werkt.

Het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
September 2020

Financieel beeld

Mutatie-overzicht Najaarsnota 2020

(bedragen x € 1 mln)		Nieuwe collegeperiode			
		2020	2021	2022	2023
A	Mutaties eerdere P&C producten				
1	Mutaties in begrotingssaldo in eerdere P&C producten	-15,8	12,6	7,1	16,1
	Totaal (A) Mutaties eerdere P&C producten	-15,8	12,6	7,1	16,1
B	Ontwikkelingen binnen de Algemene dekkingsmiddelen en Organisatie				
	Ambitie Organisatie				
	<i>Autonome ontwikkelingen</i>				
1	Ontwikkelingen Provinciefonds: Algemene uitkering	3,9	5,7	4,9	3,0
2	Structureel effect Vijfheerenlanden	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
	<i>Resterende ontwikkelingen</i>				
3	Wijziging financiële vergoeding fractieondersteuning	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
	Totaal B: Exogene/Algemene ontwikkelingen	2,2	4,0	3,2	1,3
C	Ontwikkelingen binnen de Ambities				
	Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland				
	Doorgeschoven prestaties	1,0	-1,2	0,0	0,0
	Vrijval borging (BMO)	1,3	0,0	0,0	0,0
	Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland				
	PZI	-0,1	0,0	0,0	-0,9
	Aanschaf en exploitatie waterbussen	1,2	0,0	-1,2	0,0
	Ambitie 3 Schone energie voor iedereen				
	Doorgeschoven prestaties	1,3	-1,3	0,0	0,0
	Stoompijn Botlek	2,0	-2,0	0,0	0,0
	Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland				
	Doorgeschoven prestaties	4,6	-4,3	-0,2	-0,1
	Vrijval CVT Restauratie subsidies	0,3	0,0	0,0	0,0
	VJN PS-Motie M929 € 3 mln Ondersteuning cultuursector	-3,0	0,0	0,0	0,0
	Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland				
	Doorgeschoven prestaties	0,8	-0,4	-0,3	0,0
	Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland				
	versnelling woningbouw	2,0	0,0	0,0	-2,0
	Sociale woningbouw	2,0	-1,0	-1,0	0,0
	NPRZ subsidieregeling	-1,2	-0,4	0,8	0,8
	Doorgeschoven prestaties	0,7	-0,4	-0,2	0,0
	Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland				
	Rijksbijdrage VONDST (decentralisatie uitkering)	-0,1	0,0	0,0	0,0
	Doorgeschoven prestaties	0,9	-0,7	-0,2	-0,1
	Bedrijfsvoering - Financiën en Organisatie				
	Doorgeschoven prestaties	2,0	-4,2	-1,3	-1,9
	Algemene middelen en Organisatie				
	Opbrengst decentralisatieuitkering Erfgoeddeal	0,1	0,0	0,0	0,0
	Vrijval reserve sanering glastuinbouw	0,1	0,0	0,0	0,0
	Totaal C: Ontwikkelingen binnen de programma's	16,0	-16,0	-3,6	-4,2
	Totaal (B+C) intensivering	18,13	-11,98	-0,38	-2,90
	Begrotingssaldo Totaal (A+B+C)	2,4	0,6	6,7	13,2

Bovenstaande tabel geeft inzicht in de mutaties vanuit de Najaarsnota 2020. Het begrotingssaldo na de voorjaarsnota was - € 15,8 mln. Vanuit de exogene ontwikkelingen wordt er € 2,2 mln toegevoegd aan het begrotingssaldo. Vanuit de ontwikkelingen in de programma's vloeit er € 16,0 mln terug in het begrotingssaldo. Hierdoor is er in de Najaarsnota 2020 in totaal sprake van een verbetering van het begrotingssaldo met € 18,13 mln, hiermee komt deze voor 2020 positief uit met een saldo van € 2,4 mln.

Het voordelige saldo van de mutaties wordt toegevoegd aan de algemene reserve. Het effect op de algemene reserve en het begrotingssaldo zal in de toelichtingen in de najaarsnota nader worden toegelicht.

Toelichting A: Mutaties eerdere P&C producten

1. Het begrotingssaldo is het tekort of het overschot in de begroting in een bepaald jaar. Bijvoorbeeld in de afgelopen jaren is er gemuteerd in de jaarschijf 2020 met als resultaat dat er tot de Najaarsnota 2020 een negatief begrotingssaldo van € -15,8 mln was.

Het begrotingssaldo is het overschot of het tekort op de begroting in een bepaald jaar. Deze overschotten of tekorten worden verrekend met de algemene reserve. Het meerjarig begrotingssaldo geeft aan of er op de lange termijn sprake is van een reëel en structureel begrotingsevenwicht. Het begrotingssaldo mag tijdelijk negatief staan, dit tekort op het begrotingssaldo wordt dan gedekt uit de vrije ruimte van algemene reserve. Dit kan zolang er vrije ruimte is.

Toelichting B: Ontwikkelingen binnen de Algemene dekkingsmiddelen en Organisatie

Autonome ontwikkelingen

B1 Ontwikkelingen provinciefonds: Algemene uitkering

De ontwikkeling van het accres van de algemene uitkering uit het provinciefonds is in deze kadernota op PM gezet. In het bestuurlijk overleg tussen het Rijk en de decentrale overheden is door het Rijk het voorstel gedaan om het accres inclusief volume- en loonprijs-ontwikkelingen te bevriezen voor de jaren 2020 en 2021. De wijzigingen in deze jaren ten opzichte van de huidige begrote opbrengsten zijn in dat geval minimaal. Voor de jaren 2022 en verder is de onzekerheid over de (financiële) gevolgen van de coronacrisis op het provinciefonds nog te groot.

B2 Structureel effect Vijfheerenlanden

In verband met de overgang van de gemeente Vijfheerenlanden van de provincie Zuid-Holland naar de provincie Utrecht is de uitkering in het provinciefonds aangepast in 2020. Omdat deze uitkering gebaseerd wordt op een opcentenpercentage van 67, en ons opcententariaf 90,4 is, ontstaat er bij de provincie Zuid-Holland een structureel nadeel van € 1,5 mln. Deze is structureel gedekt uit de financiële ruimte.

Resterende ontwikkelingen

B3 Wijziging financiële vergoeding fractieondersteuning

In de PS-vergadering van december 2019 is besloten de financiële vergoeding aangaande fractieondersteuning te wijzigen. De vergoeding wordt structureel met € 0,2 mln verhoogd naar € 0,685 mln.

Toelichting C: Ontwikkelingen binnen de Ambities

Ambitie 1 Samenwerken aan Zuid-Holland

Doorgeschoven prestaties

In het jaar 2020 worden diverse prestaties doorgeschoven naar 2021 in verband met de maatregelen omtrent de Coronacrisis. Hieronder vallen het festival van de toekomst en de viering 75 jaar vrijheid. Het WOB budget en het monitoringsbudget stikstof worden ook deels doorgeschoven naar 2020. De toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie.

Vrijval Borging BMO

Deze middelen zijn bestemd voor het programma Kennis Zuid-Holland. De bestaande budgetten voor met name de Toekomstagenda, volstaan om dit jaar de kosten hiervoor af te dekken. Het budget voor de strategische kennisfunctie binnen ambitie 1 is vooral vanaf 2021 nodig. Derhalve kan een groot deel van dit budget in 2020 vrijvallen en gunste van de algemene middelen.

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

PZI

Dit betreft de versnelde afschrijving van een aantal steunpunten en afgesloten projecten welke van investering naar exploitatie geboekt moeten worden. De gedetailleerde toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie.

Aanschaf en exploitatie waterbussen

Voor het projectmanagement en de strategische advisering met betrekking tot de aanbesteding van de 20 waterstofbussen en de aanschaf van het waterstof, is aanvullend budget nodig in 2020. De kosten hiervan worden gedekt binnen het totaalbudget voor de bijdrage aan de concessiehouder voor de meerkosten voor het in exploitatie nemen van de bussen

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

Doorgeschoven prestaties

De gedetailleerde toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie.

Stoompijp Botlek

De procedure om de bijdrage te doen loopt, maar vanwege lopende procedure – o.a. staatssteuntoets – zal dit jaar niet meer beschikt worden.

Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland

Doorgeschoven prestaties

De gedetailleerde toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie.

Vrijval CVT Restauratie subsidies

Bij de vaststellingen van restauraties subsidies is een deel vrijgevallen. Dit deel wordt nu geraamd en teruggeven aan de financiële ruimte.

PS-Motie M929 Ondersteuning cultuursector

Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 1 juli 2020, hebben Motie M929 aangenomen inhoudende:

- Op zo kort mogelijke termijn een regeling te treffen om culturele instellingen in Zuid-Holland te helpen de coronacrisis te overleven.
- Om hiervoor een budget beschikbaar te stellen van € 3 mln, te financieren uit de algemene reserve et cetera (zie [motie 929](#)).
- Conform toezegging gedeputeerde W. de Zoete expliciet opnemen dat de € 3 mln ten koste gaat van het potje van ongeveer € 6 mln dat nog in de algemene reserve aanwezig was voor het archeologisch depot.

Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland

Doorgeschoven prestaties

De gedetailleerde toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie.

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

Versnelling woningbouw

Door de huidige aanpak om het budget in te zetten is het lastig in te schatten wat exact doorschuift naar 2021. Er gaan veel en langdurige gesprekken aan vooraf. Dit zijn lange trajecten met gemeenten. Het volledige budget voor 2020 wordt verschoven naar 2023. Op bestuurlijk niveau wordt nagedacht over andere manieren van inzet van het budget.

Sociale woningbouw

Het volledige budget van 2020 wordt doorgeschoven naar later. Uit dit budget worden mogelijk twee trajecten gefinancierd gelijkwaardig aan de opzet van de financiële ondersteuning aan regio Rotterdam Zuid (Subsidieregeling spreiding sociale woningbouw Rotterdam Zuid). Momenteel vinden de gesprekken met regio Haaglanden plaats voor een soortgelijke opzet. De verwachting is dat in Q3 2020 tot een afronding komen en een regeling wordt opgezet. Verwachting is dat de besteding op zijn vroegst pas begin 2021 plaatsvindt. Een andere regio, Holland Rijnland, is tot op heden nog niet zover in het proces zoals regio Haaglanden.

NPRZ subsidieregeling

Betreft de NPRZ (Nationaal Programma Rotterdam Zuid) regio Rotterdam subsidieregeling. De regeling wordt ingekort.

Doorgeschoven prestaties

De gedetailleerde toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie.

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

Rijksbijdrage VONDST

Met de Meiculaire provinciefonds 2020 is een bijdrage in het kader van de Erfgoed Deal ontvangen. De Erfgoed Deal vloeit voort uit de beleidsbrief Erfgoed Telt, waarin het kabinet de ambitie uitspreekt het belang van erfgoed te versterken. De projecten in het kader van de Erfgoed Deal beogen te laten zien hoe erfgoed kan bijdragen aan actuele ruimtelijke ontwikkelingen zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, stedelijke groei en krimp.

Doorgeschoven prestaties

De gedetailleerde toelichting hierop staat beschreven in de 3e w-vraag van de ambitie.

Bedrijfsvoering

In het jaar 2020 worden diverse prestaties doorgeschoven naar 2021. Dit betreft onder andere de asbestsanering van gebouw C en het traineesprogramma wat niet kon starten door de coronacrisis. De asbestsanering van Gebouw C wordt in twee volgtijdelijke delen uitgevoerd. Allereerst worden de binnen en buitenzijde van Gebouw C aangepakt. De binnenzijde wordt asbestvrij gemaakt en de buitenzijde wordt asbest veilig gemaakt. Aansluitend worden verwijderde onderdelen van Gebouw C opnieuw gerealiseerd (bv een nieuw dak). Het eerste deel zal medio oktober 2020 gereed zijn. Het tweede deel is naar verwachting in het eerste kwartaal van 2021 gereed. De factuur voor het tweede deel zullen we in 2021 ontvangen. De gedetailleerde toelichting hierop staat beschreven in de paragraaf bedrijfsvoering.

Algemene middelen en organisatie

De gedetailleerde toelichting hierop staat beschreven in het overzicht Algemene middelen en organisatie.

Stelposten

Stelpost prijscompensatie

De stelpost prijscompensatie wordt gevoed vanuit het begrotingsaldo op basis van de consumentenprijsindex (CPI), bron: Septembercirculaire 2019. En is bedoeld ter dekking van de indexatie aan lastenkant. Een toegepaste indexatie in een bepaald jaar is altijd structureel van aard.

De stelpost volgt het meerjarig verloop van de algemene uitkering van het provinciefonds. Deze algemene uitkering is voor de jaren die genoemd worden in de betreffende circulaire overgenomen. Het laatstgenoemde jaar wordt voor de resterende jaren doorgetrokken.

In de provinciefondsuitkering zit een component met betrekking tot prijscompensatie die op de consumentenprijsindex is gebaseerd. Aan de uitgavenkant worden we echter geconfronteerd met andere prijsontwikkelingen, die doorgaans hoger zijn. Daarom wordt er in 2020 verder gewerkt aan beleid met betrekking hoe om te gaan met prijscompensatie.

(bedragen x € 1 mln)		2020
A	Stand begroting PS 13-11	
1	Beschikbaar op stelpost	3,6
	Totaal beschikbaar	3,6
B	Ontwikkelingen 2021	
1	FZ	-0,1
2	Indexering cultuurinstellingen	-0,1
	Subtotaal B: Totaal inzet prijscompensatie	-0,2
	Resterend voor de prijscompensatie	3,4

Toelichting:

B1 FZ

Een aantal jaren is de indexatie van budgetten achterwege gebleven. Door het niet toekennen van deze prijscompensatie betekent het dat er een tekort ontstaat op FZ-budgetten waaraan contractuele of wettelijke verplichtingen zijn gekoppeld. Daarom wordt het budget met € 0,1 mln structureel hoger geraamd ten laste van de stelpost indexatie

B2 Indexering cultuurinstellingen

Om de stijgende kosten voor o.a. personeelslasten bij cultuurinstellingen te dekken wordt het subsidiebedrag voor deze instellingen in 2020 geïndexeerd met € 0,1 mln.

Stelpost Vijfheerenlanden Provinciefonds

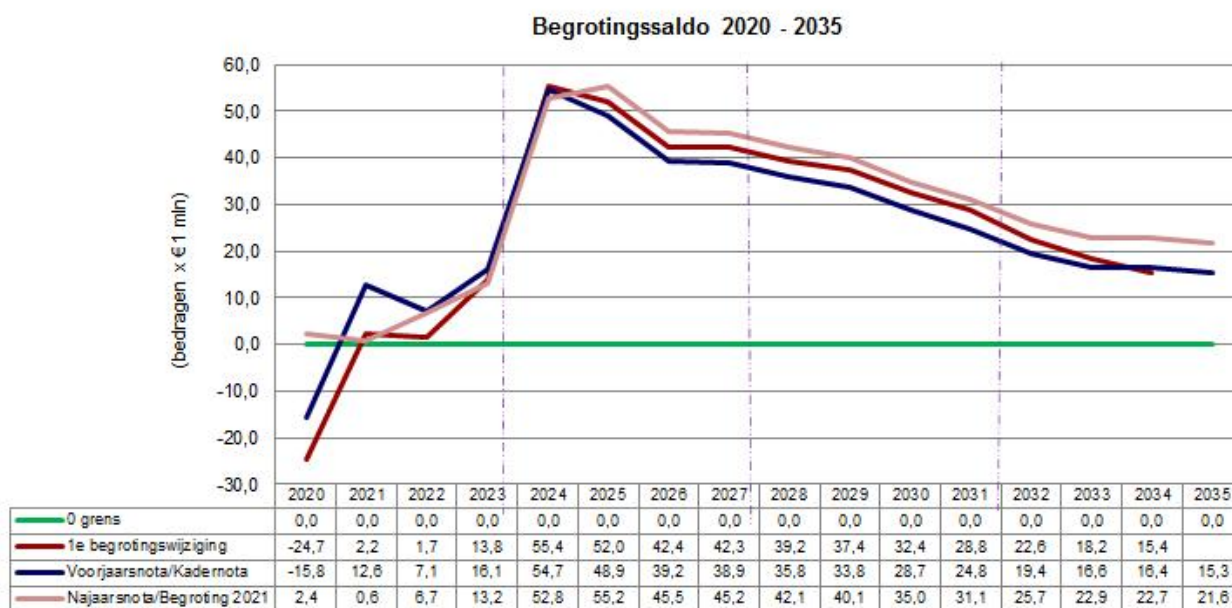
(bedragen x € 1 mln)		2020
A	Stand begroting PS 13-11	
1	Beschikbaar op stelpost	4,0
	Totaal beschikbaar	4,0
B	Ontwikkelingen 2021	
1	Ingezet voor Vijfheerenlanden	-5,5
2	Aanvullen stelpost uit begrotingsaldo	1,5
	Subtotaal B:	-4,0
	Resterend op stelpost	0,0

Toelichting:

In verband met de overgang van de gemeente Vijfheerenlanden van de provincie Zuid-Holland naar de provincie Utrecht is de uitkering in het provinciefonds aangepast in 2020. Omdat deze uitkering gebaseerd wordt op een opcentenpercentage van 67, en ons opcententariaf 90,4 is, ontstaat er bij de provincie Zuid-Holland een structureel nadeel van € 1,5 mln. Deze is structureel gedekt uit de financiële ruimte. Op onderdelen welke niet meer binnen het Provinciefonds maar binnen de ambities vallen, wordt nog gewerkt aan een akkoord met de Provincie Utrecht.

Begrotingssaldo en ontwikkeling Algemene reserve

Begrotingssaldo 2020

Toelichting:

Het begrotingssaldo neemt met € 18,2 mln toe waardoor het begrotingssaldo in 2020 verbetert tot € 2,4 mln.

Het begrotingssaldo is het overschot of het tekort op de begroting in een bepaald jaar. Deze overschotten of tekorten worden verrekend met de algemene reserve. Het begrotingssaldo geeft aan of er op de lange termijn sprake is van een reëel en structureel begrotingsevenwicht. Het begrotingssaldo mag tijdelijk negatief staan, dit tekort op het begrotingssaldo wordt dan gedekt uit de vrije ruimte van algemene reserve. Dit kan zolang er vrije ruimte is. Er zal dus altijd gekeken moeten worden naar de (structurele) ruimte binnen het begrotingssaldo voor de dekking beleidsvoorstellen en niet naar de vrije ruimte van de algemene reserve.

Uit het begrotingssaldo worden ook de effecten van bijvoorbeeld investeringen, de kapitaallasten gedekt. Het investeringskrediet zelf niet.

Algemene reserve

(bedragen x € 1 mln)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Beginstand jaar	92,8	95,2	95,8	102,5	115,7	168,4	223,6	269,1
Af/bij: mutaties eerdere P&C producten	-15,8	12,6	7,1	16,1	54,7	48,9	39,2	38,9
Beginstand	77,0	107,8	102,9	118,6	170,4	217,3	262,8	308,0
Af/bij: Totaal Najaarsnota/Begroting 2021	18,1	-12,0	-0,4	-2,9	-2,0	6,3	6,3	6,3
Stand na Totaal (A+B)	95,2	95,8	102,5	115,7	168,4	223,6	269,1	314,3
Buffer weerstandsvermogen	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0
Vrije ruimte cumulatief	65,2	65,8	72,5	85,7	138,4	193,6	239,1	284,3
Vrije ruimte per jaar (begrotingssaldo)	2,4	0,6	6,7	13,2	52,8	55,2	45,5	45,2

Toelichting:

Door de toevoeging aan de algemene reserve in 2020 van € 18,2 mln neemt de algemene reserve in omvang toe in 2020. In 2020 is er sprake van incidenteel € 65,2 mln ruimte. Deze ruimte is niet vrij omdat uit dit saldo oa de stijgende lonen, het restant inzet uit coalitieakkoord en de doorgeschoven prestaties gedekt moeten worden.

In de manier waarop de provincie met de begroting omgaat worden begrotingsoverschotten en –tekorten verrekend met de algemene reserve (dit geldt overigens niet voor de ‘gesloten’ begrotingsprogramma’s groen en mobiliteit, waarbij overschotten en tekorten worden verrekend met betreffende bestemmingsreserves). Hierdoor neemt de algemene reserve toe bij een voordelige ontwikkeling van de begroting en af bij een nadelige ontwikkeling. In de (door PS vastgestelde) nota weerstandsvermogen wordt voorgeschreven dat de algemene reserve minimaal € 30 mln moet bedragen, als buffer voor onvoorziene gebeurtenissen. Alles boven die € 30 mln in de algemene reserve wordt aangeduid als “vrije ruimte”. Omdat in de algemene reserve de begrotingsoverschotten worden gespaard, ook die van het verleden, kan het zijn dat de vrije ruimte in een bepaald jaar hoger is dan het begrotingssaldo van dat jaar.

Dekking voor beleidsvoorstellen komen uit het begrotingssaldo en niet uit de algemene reserve. Het begrotingssaldo is leidend omdat daaruit blijkt of er een reëel en structureel begrotingsevenwicht is.

Hoe is de Najaarsnota 2020 opgebouwd?

De lasten in de najaarsnota zijn gedaald met - € 64,81 mln en de baten zijn gestegen met € 13,48 mln. Het effect op de lasten is een combinatie van mutaties naar het begrotingssaldo en bijstelling op de bestemmingsreserves, daarom is de mutatie op het begrotingssaldo € 17 mln.

Overzicht mutaties lasten en baten per ambitie

Bedragen x € 1.000	Lasten	Baten
1 Samen werken aan Zuid-Holland	-2.049	0
2 Bereikbaar Zuid-Holland	-10.979	1.789
3 Schone energie voor iedereen	-5.404	0
4 Een concurrerend Zuid-Holland	-3.661	0
5 Versterken natuur in Zuid-Holland	-39.285	-3.587
6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	-4.018	150
7 Gezond en veilig Zuid-Holland	-3.073	272
8 Bedrijfsvoering - Financiën en organisatie	1.796	0
9 Overzicht Algemene middelen en Organisatie	-1.818	15.759
Totaal	-68.491	14.383

Overzicht najaarsnota na mutaties

Bedragen x € 1.000	Lasten	Baten	Saldo lasten en baten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Mutaties reserves	Resultaat
1 Samen werken aan Zuid-Holland	21.292	199	21.093	0	613	-613	20.480
2 Bereikbaar Zuid-Holland	285.704	15.861	269.844	38.025	31.149	6.876	276.719
3 Schone energie voor iedereen	13.030	47	12.982	11.500	5.216	6.284	19.266
4 Een concurrerend Zuid-Holland	81.030	150	80.880	25.571	36.105	-10.534	70.346
5 Versterken natuur in Zuid-Holland	94.841	23.373	71.467	18.764	29.391	-10.626	60.841
6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland	22.235	775	21.460	0	2.298	-2.298	19.162
7 Gezond en veilig Zuid-Holland	104.041	5.495	98.546	17.187	30.161	-12.974	85.572
8 Bedrijfsvoering - Financiën en organisatie	104.090	2.518	101.572	0	50	-50	101.522
9 Overzicht Algemene middelen en Organisatie	4.322	639.145	-634.824	109.448	128.533	-19.085	-653.908
Totaal	730.585	730.585	43.021	220.495	263.516	-43.021	0

De bijstellingen zijn nader toegelicht binnen de ambities.

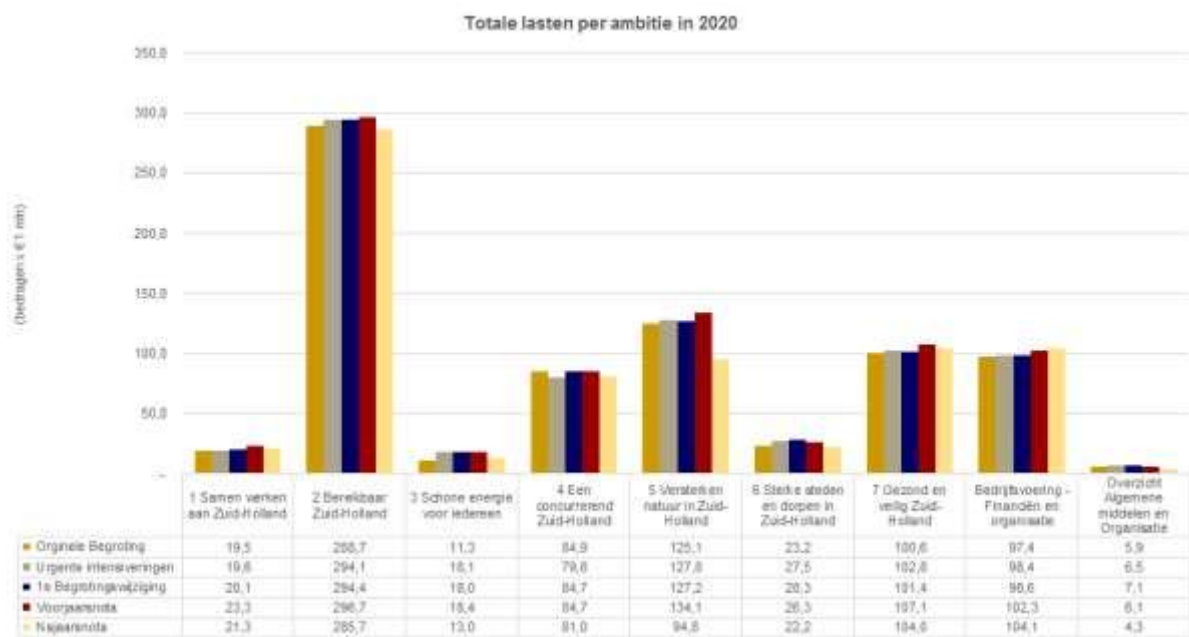
Overzicht mutaties Algemene reserve en bestemmingsreserves

Onderwerp (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Toevoeging
Algemene reserve	3.074	21.201
Groene ambities	-4.375	12.142
Sanering glastuinbouw	107	0
MJP Bodem, ondergrond en grondwater	519	0
Vlietland	57	0
Reserve UPG 40	596	0
Reserve Ontwikkelopgave natuur	-18.426	1.000
NatuurNetwerk Nederland	-10.940	0
Egalisatiereserve expl proj PZI	-4.612	0
Bereikbaarheid	-440	0
Mobiliteit	-1.207	6.363
Egalisatiereserve beheer & onderhoud	0	-1.156
Overcommitting OP-West	-1.650	0
Res Project duurz ontw. Zuidplaspold	-730	0
Regionale netwerken topsectoren	-30	0
Risicoreserve Energiefonds	0	1.100
Versterking economie	-400	1.705
MIT MKB Innovatiestimulering topsect	4.630	0
Implementatie Omgevingswet	-400	0
Regionale gebiedsgerichte projecten	-126	0
Verduurzaming Industrie	-800	0
Restauratie&herbestemming monumenten	-2.127	197
IODS	-2.940	0
Reserve Vitaliteit	-25	0
Jonge ambtenaren	-75	0
Totaal	-40.321	42.552

Totale lasten en baten per ambitie

Het verloop van de lasten en baten per P&C product wordt met ingang van de Begroting 2020 in elk P&C product opgenomen.

Onderstaande grafiek geeft de totalen per ambitie weer per P&C product in 2020,

Ambities

Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland

De provincie verbindt

De provincie vervult diverse rollen en taken als midden bestuurslaag tussen Europa, Rijk en gemeenten. De provincie is de bestuurslaag bij uitstek om bovenregionale vraagstukken op te pakken. Bijvoorbeeld op het gebied van milieu, recreatie en vervoer en voor alles wat de verbinding brengt tussen dorp en stad. De provincie is ook bij uitstek in staat om afstemming en verbinding tussen gemeenten te stimuleren. De provincie heeft vanuit haar bovenregionale rol overzicht op maatschappelijke vraagstukken en de onderlinge verbanden, trends en best practices.

Complexe opgaven voor openbaar bestuur

De opgaven waar het openbaar bestuur voor gesteld staat, zijn de afgelopen jaren onmiskenbaar complexer geworden. Vooral de transitieopgaven (bijv. sociaal domein, energietransitie, klimaatadaptatie) vragen om meer integraliteit en samenwerking tussen overheden en met de samenleving. Er wordt om oplossingen gevraagd, terwijl tegelijkertijd het probleem zich nog ontvouwt. Achteraf kunnen we pas vaststellen wat heeft gewerkt. Met de decentralisatie van taken (decentralisaties sociaal domein, straks Omgevingswet) zijn opgaven en bevoegdheden bovendien naar het lokaal niveau gebracht. De (financiële) verantwoordelijkheid van gemeenten is hierdoor fors toegenomen. Dit vraagt ook op lokaal niveau om meer kennis, expertise, betrokkenheid van de samenleving en een solide financiële huishouding om een bijdrage te kunnen leveren aan de maatschappelijke opgaven. Zonder een goed functionerende democratie en bestuur en sterke gemeenten die hun taken goed kunnen uitvoeren gaat het niet lukken om de grote maatschappelijke opgaven te realiseren.

We streven naar een effectief bestuur

Wij investeren in het behoud en de verbetering van de kwaliteit van het openbaar bestuur en onze democratie. Voor een goed werkende democratie zijn lokale en regionale media belangrijk. We streven ernaar dat het vertrouwen van inwoners in het openbaar bestuur groeit of op zijn minst gelijk blijft. Een goed openbaar bestuur begint bij onszelf. We staan voor effectief eigen bestuur, waarbij effectieve samenwerking op alle niveaus (met collega-overheden, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, inwoners, PS-GS, regionaal, landelijk en Europees) het uitgangspunt is. Samen geven we vorm aan de identiteit van Zuid-Holland: veelzijdig, inclusief en vernieuwend. We vinden het belangrijk om sneller tot uitvoering en realisatie te komen. De opgaven zijn vaak complex. We betrekken daarom onze inwoners, organisaties en bedrijfsleven vroegtijdig bij besluitvorming. We stellen ons open en met vertrouwen op voor initiatieven vanuit de samenleving. We maken ruimte voor verschil, experimenten en maatwerk. Participatie verschilt per onderwerp en rol die we als provincie hebben. De volksvertegenwoordiging blijft het laatste woord houden. Wij zijn constructief, maar zijn ook duidelijk als iets niet kan.

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel 1-1 Beter Bestuur

Samen met de Zuid-Hollandse gemeenten werken we aan behoud en versterking van de kwaliteit van het openbaar bestuur. Overheden hebben een hoge kwaliteit van bestuur als deze:

- Visie en ambitie hebben en over voldoende slagkracht beschikken om opgaven te realiseren (*effectief en presterend*);
- In verbinding staan met en in staat zijn om te luisteren naar elkaar, hun inwoners, ondernemers en maatschappelijk middenveld (*responsief en verbonden*);
- Betrouwbaar, transparant, (democratisch) legitiem en integer handelen (*robuust & integer*);
- Met elkaar en anderen leren, innoveren en durven te experimenteren om oplossingen te vinden voor complexe transitieopgaven (*lerend en innoverend*).

Deze vier lijnen zullen centraal staan in het nieuwe programma “Beter Bestuur” dat we samen met onze bestuurlijke partners (gemeenten, Rijk, gemeenschappelijke regelingen, waterschappen) zullen ontwikkelen. Het programma draagt bij aan de kerntaak van provincie op het terrein van de verbetering van de kwaliteit van het openbaar bestuur in Zuid-Holland. Het programma bevat de accenten die we binnen deze opgave willen leggen, inclusief de uitvoering van onze wettelijke taken (zoals bijvoorbeeld financieel en interbestuurlijk toezicht). Dit programma zal in het voorjaar van 2020 worden vastgesteld. Eenmaal per jaar rapporteren wij de voortgang aan Provinciale Staten.

Ook voor onze provinciale organisatie werken we langs de vier genoemde lijnen aan versterking van het provinciale bestuur. We nemen hierbij de leerpunten uit de terugblik over de vorige collegeperiode als uitgangspunt. Resultaat en voortgang toetsen wij regelmatig met het klanttevredenheidsonderzoek en het reputatieonderzoek.

Beleidsdoel 1-2 Sterke Samenleving

Maatschappelijke ontwikkelingen zijn in toenemende mate verweven, complex en ambigu. Een aanpak met standaardoplossingen en vaste procedures werkt niet. Vanuit de eigen bovenregionale rol heeft de provincie zicht op verwevenheid in vraagstukken, trends en best practices. Vanuit die rol zetten we in op het ontwikkelen van kennis en het verbinden van partners daarom heen.

In een sterke samenleving zijn overheden en bestuur in staat om zich aan te passen aan de eisen van deze tijd. Als zij dat niet doen zullen verschillende groepen mensen zich niet meer betrokken voelen bij onze samenleving en democratie. We vinden het daarom belangrijk dat inwoners zich vertegenwoordigd weten en ruimte hebben voor participatie (zowel digitaal als fysiek). Dat vraagt van ons en de hele provinciale organisatie om een alerte en lerende houding die de energie en het oplossend vermogen uit de samenleving weet te benutten. We maken daarbij tijdig en transparant keuzes in het participatieproces en hanteren daarbij het [‘participatiekompas’](#).

We willen de kracht van de samenleving versterken door:

- Onze inwoners, organisaties en bedrijfsleven vroegtijdig te betrekken bij besluitvorming en open te staan voor initiatieven vanuit de samenleving;
- Inzicht en kennis over maatschappelijke vraagstukken en best practices te ontwikkelen en te delen.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie Bereikbaar Zuid-Holland te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 1-1 Beter Bestuur

Beleidsprestatie 1-1-1 Sterke gemeenten

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 1-2 Sterke Samenleving

Beleidsprestatie 1-2-1 Innovatieve participatie en communicatie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 1-2-2 Maatschappelijke ontwikkelingen

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

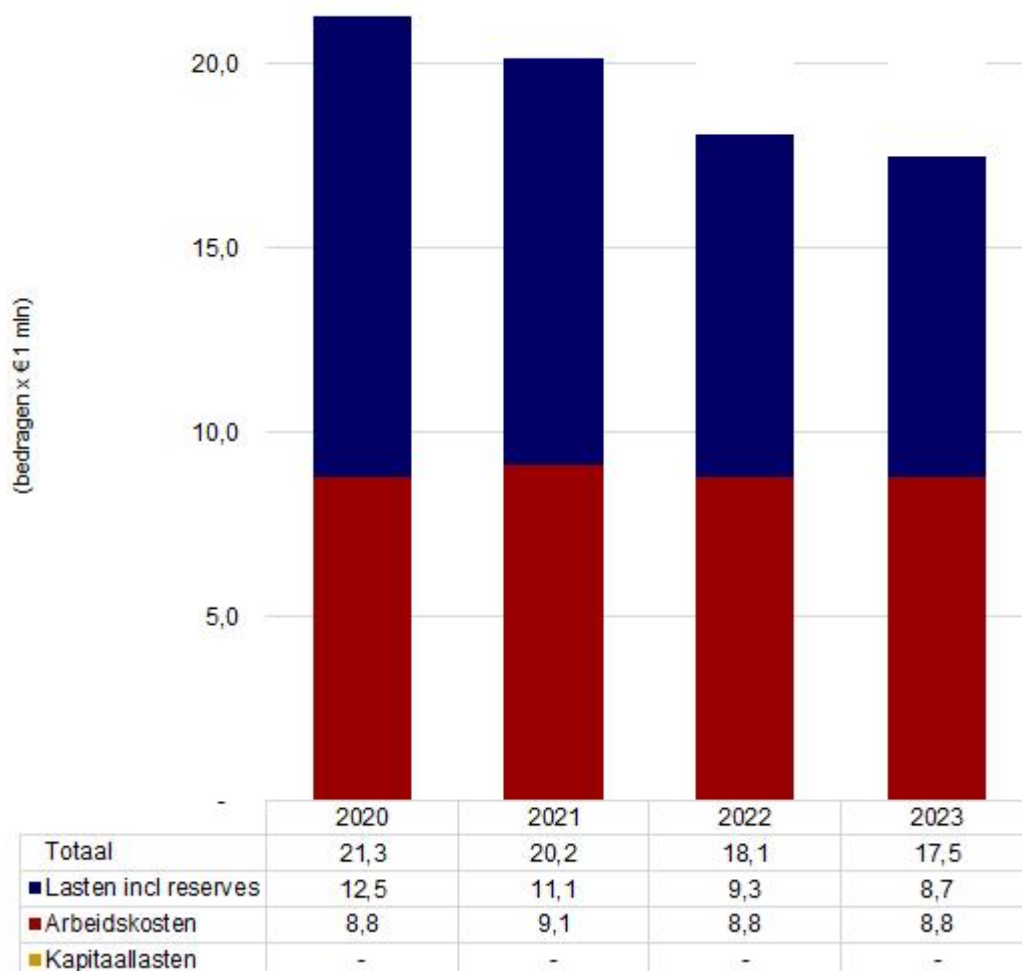
Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Opbouw en verloop lasten van de Ambitie 1

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m VJN 2020	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Beleidsdoel 1-1 Beter bestuur						
1-1-1 Sterke gemeenten	1.026	100	1.126	1.029	1.028	1.028
1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur	18.755	-659	18.096	16.693	15.045	14.463
Totaal beleidsdoel 1-1	19.781	-559	19.222	17.722	16.074	15.491
Beleidsdoel 1-2 Sterke samenleving						
1-2-1 Innovatieve participatie en communicatie	1.163	-90	1.073	573	153	103
1-2-2 Maatschappelijke ontwikkelingen	2.396	-1.400	996	1.873	1.871	1.871
Totaal beleidsdoel 1-2	3.559	-1.490	2.069	2.446	2.024	1.973
Totaal Lasten	23.340	-2.049	21.292	20.168	18.097	17.464
Baten						
Beleidsdoel 1-1 Beter bestuur						
1-1-2 Vitaal provinciaal bestuur	199	0	199	199	135	135
Totaal beleidsdoel 1-1	199	0	199	199	135	135
Totaal Baten	199	0	199	199	135	135
Saldo lasten en baten Ambitie 1	23.141	-2.049	21.093	19.969	17.962	17.329

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Stikstof - € 0,3 mln

Het programmteam Stikstof kan in 2020 niet alle monitoringsactiviteiten laten uitvoeren. Een deel van de geplande activiteiten en bijbehorend budget schuift door naar 2021.

Festival van de Toekomst € 0 incidenteel

Voor de organisatie van het 2-jarlijks Festival van de Toekomst worden vanuit verschillende beleidsdoelen budgetten ingezet. Als gevolg van de coronacrisis is besloten het Festival te verplaatsen naar 2021. De op dit doel verzamelde middelen worden aan de algemene middelen toegevoegd en in 2021 weer beschikbaar gesteld.

Viering 75 jaar vrijheid - € 0,1 mln incidenteel

De 5 mei viering is niet doorgegaan vanwege de maatregelen van de overheid en de RIVM rondom het Covid 19 virus. Ondertussen is de provincie Zuid-Holland benadert door het Nationaal Comité 4 en 5 mei om de organisatie van de 5 mei viering in 2021 te organiseren en daarmee de provincie het podium te geven wat in 2020 niet is gelukt. Voor de organisatie en uitvoering van de 5 mei viering in 2021 is aanvullend budget van € 0,2 mln nodig. Het budget 2020 wordt toegevoegd aan de algemene middelen. In 2021 wordt € 0,3 mln aan de algemene middelen onttrokken.

Vrijval middelen borging kennis sociaal domein - € 1,3 mln incidenteel

Deze middelen zijn bestemd voor het programma Kennis Zuid-Holland. De bestaande budgetten voor met name de Toekomstagenda, volstaan om dit jaar de kosten hiervoor af te dekken. Het budget voor de strategische kennisfunctie binnen Ambitie 1 is vooral vanaf 2021 nodig.

Een groot deel van dit budget kan daarom vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

Doorbelasting traineelasten - € 0,08 mln

De doorbelasting 2020 van traineelasten leidt voor dit doel tot een bijdrage van € 0,08mln.

Bijdrage aan doel 8.1.

Vergoeding fractieondersteuning € 0,2 mln

In de PS-vergadering van december 2019 is besloten de financiële vergoeding aangaande fractieondersteuning te wijzigen. De vergoeding wordt structureel met € 0,2 mln verhoogd naar € 0,685 mln.

WOB middelen - € 0,26 mln

De WOB uitgaven 2020 zijn lager dan geraamd omdat de provincie, evenals de meeste collega-overheden, de Shell Wob-verzoeken buiten behandeling hebben gesteld. Daar loopt nu de bezwaarprocedure voor. Omdat het vervolg op het Shell-verzoek onduidelijk is (RvS procedure en uitspraak rechter) faseren de middelen naar 2021. De fasering verloopt via de Algemene Reserve.

Toelichting baten

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2020
Opstellen integrale onderzoeksagenda	1-2	-613	0	0	-613
Eindtotaal		-613	0	0	-613

Subsidies

[Zie Paragraaf Subsidies, Ambitie 1.](#)

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

Best bereikbare provincie

Zuid-Holland is de toegangspoort van Europa en de best bereikbare regio van Europa. We danken een groot deel van onze welvaart aan deze bijzondere positie.

Zowel voor personen- als voor goederenvervoer beschikken we over goede netwerken, waaronder de grootste en modernste haven van Europa. We bieden kansen voor innovatieve vormen van mobiliteit en hebben de hoogste OV-reizigerstevredenheid van Nederland. Daarnaast zijn we koploper op het gebied van de innovatieve aanpak van het beheer en onderhoud van onze infrastructuur. Onze inzet op energie-neutrale infrastructuur is uniek voor Nederland. Daarmee zorgen we met onze aanpak voor een robuuste, toekomstbestendige inrichting van de mobiliteit in Zuid-Holland.

Mobiliteit is meer en meer een drager en oplossing voor maatschappelijke opgaven. Bij mobiliteitsoplossingen betrekken we onze klimaatambities, ruimtelijke vraagstukken, verkeersveiligheid, een gezonde en inclusieve samenleving, innovatie en de energietransitie.

Het wordt steeds drukker

Onze sterke bereikbaarheidspositie staat onder druk. Economische groei, een groeiende bevolking en een trek naar de stad zorgen voor toenemende drukte op de bestaande infrastructuur, zowel goederen- als personenvervoer. Door deze ontwikkelingen slibben de wegen dicht, loopt het openbaar vervoer vol en zien we de eerste fietsfiles ontstaan. Tegelijkertijd staat de bereikbaarheid van de landelijke gebieden onder druk. Wij willen dat iedereen in Zuid-Holland op een duurzame, snelle en makkelijke manier van huis naar werk, opleiding of vrijetijdsbestemming kan reizen, waarbij voorspelbaarheid en betrouwbaarheid van de reistijd belangrijk is. Of je nu met de fiets, het openbaar vervoer (OV), de auto, over het water, lopend of een combinatie daarvan naar je bestemming wil.

De samenleving verandert. De reiziger in Zuid-Holland wil maximale keuzevrijheid om zo een goede en betaalbare reis van deur tot deur te kunnen maken. Daarnaast zijn er tal van technologische ontwikkelingen gaande waarvan de impact nog onzeker is: autonoom rijden, digitalisering van systemen, de opkomst van Smart Mobility. Deze ontwikkelingen hebben grote invloed op de wijze waarop mobiliteit in Zuid-Holland zich ontwikkelt. De energietransitie zorgt voor de opkomst van alternatieve brandstoffen die voor minder of geen CO₂-uitstoot zorgen. De vraag naar schone en slimme distributie neemt toe, ook gezien het feit dat consumenten steeds vaker inkopen online doen en deze thuis laten bezorgen.

De dalende trend in het aantal dodelijke verkeersslachtoffers is tot stilstand gekomen en het aantal ernstig gewonden in het verkeer stijgt. Wij willen het aantal verkeersslachtoffers terugbrengen. Ieder verkeersslachtoffer is er één te veel. *Wij maken een punt van 0 verkeersslachtoffers.*

We streven naar efficiënt, veilig en duurzame mobiliteit

De samenleving vraagt om schone en veilige mobiliteit. Schone mobiliteit draagt bij aan de gezondheid van onze inwoners en zorgt ervoor dat steden aantrekkelijker worden voor inwoners en bedrijven. De opgave van de provincie is om mobiliteit efficiënt, veilig en duurzaam te laten plaatsvinden, over de weg, het water en het spoor. Daarmee zorgen wij voor een Bereikbaar Zuid-Holland.

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

Onze ambitie is ervoor te zorgen dat de provincie Zuid-Holland bereikbaar is en blijft. Bereikbaarheid is daarbij geen op zichzelf staand doel, maar bevordert de economische ontwikkeling en leefbaarheid van Zuid-Holland. Een goede bereikbaarheid, snel van A naar B, is van cruciaal belang om de ambities zoals verwoord onder Concurrerend Zuid-Holland, Sterke steden en dorpen en Gezond en veilig in Zuid-Holland te bereiken.

Het doel is om snel van A naar B te komen, om er zo voor te zorgen dat de provincie Zuid-Holland op een snelle en makkelijke manier bereikbaar is en blijft. Daarom investeert de provincie vanuit haar wettelijke rol als vervoersautoriteit en wegbeheerder en haar bevoegdheid op het vlak van mobiliteit in diverse vormen van mobiliteit, in de beschikbaarheid en het beter benutten van de bijbehorende (slimme) netwerken en vervoerssystemen. Daarbij koppelen wij onze bereikbaarheidsopgave aan de economische transitie, de grote woningbouwopgave en onderhoudswerkzaamheden (van Rijk, provincie, waterschappen en gemeenten) in Zuid-Holland. We kijken hierbij naar het regionale belang waar het gaat om de benodigde aanpak van de bereikbaarheidsopgave.

We zetten in op het beter benutten en slimmer gebruiken van het regionale mobiliteitssysteem in Zuid-Holland voor personenvervoer, en zorgen waar nodig voor opwaardering van het infrastructuurnetwerk. Wij voeren onderzoeken uit naar versterking en opwaardering van het mobiliteitssysteem. Vervolgens realiseren wij projecten en maatregelen om de bereikbaarheid te verbeteren waarbij de belangrijkste verbindingen in het (boven)regionale wegennet worden verstrekt en de aansluiting op het hoofdwegennet verbetert. Ook zullen we de vraag naar mobiliteit meer afstemmen op het aanbod van infrastructuur en vervoermiddelen. Hiervoor verbeteren we de keuzemogelijkheden en de combinatie van vervoermiddelen voor reizigers. Daarmee zorgen we met onze aanpak voor een robuuste toekomstbestendige inrichting van de mobiliteit in Zuid-Holland.

De provincie wil dat het vervoer van goederen zo efficiënt mogelijk wordt uitgevoerd. Efficiënt goederenvervoer is essentieel voor economische groei en het behoud van de concurrentiepositie van Zuid-Holland. Met efficiënt bedoelen we snel, veilig en duurzaam. Om goederen snel, veilig en duurzaam te vervoeren is een evenwichtige verdeling tussen vervoer via de weg, spoor, buis en water nodig. Door meer goederen via het water, spoor en buisleidingen te vervoeren, gebruiken we het bestaande mobiliteitsnetwerk efficiënter met minder piekbelasting. Goede infrastructuur is daarbij noodzakelijk, bijvoorbeeld de bereikbaarheid van vaarwegen en watergebonden bedrijventerreinen en spoorterminals. Niet alleen voor grootschalige logistiek, maar meer en meer ook voor stedelijke logistiek (zoals regionale bouwhubs).

Om aan de gestelde doelen invulling te geven zet de provincie, binnen de bestaande en beschikbare programmamiddelen, in op efficiënt goederenvervoer; passend en efficiënt personenvervoer; en slimme systemen en netwerken. Deze doelen en de bijbehorende activiteiten worden nog nader uitgewerkt in het Programma Mobiliteit dat dit jaar wordt opgesteld.

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

We zorgen voor een vlotte en veilige afwikkeling van het verkeer in Zuid-Holland vanuit onze wettelijke plicht ons areaal, provinciale wegen en vaarwegen te beheren en te onderhouden. Goed functionerende en beschikbare infrastructuur is van groot belang voor de bereikbaarheid van de provincie Zuid-Holland. Hiervoor moet de kwaliteit van de infrastructuur, zowel technisch als functioneel, op orde zijn. Beheer en onderhoud moet zo efficiënt en duurzaam mogelijk plaatsvinden, met zo min mogelijk last voor de weggebruiker en omgeving.

Een tweetal zaken zijn te onderscheiden om dit beleidsdoel te behalen:

- Een goed functionerende provinciale infrastructuur
- Een toekomstbestendige infrastructuur.

Indien haalbaar en betaalbaar schalen wij succesvolle pilots op met circulair bouwen en CO₂ neutraal beheer en onderhoud en zorgen er de komende vier jaar voor dat dit standaard wordt bij aanleg, beheer en onderhoud. Om zo tot een toekomstbestendige infrastructuur te komen. Ook kijken we naar innovatieve, digitale oplossingen die een bijdrage kunnen leveren aan het goed functioneren van de provinciale infrastructuur. Innovatieve partnerships bij aanbestedingen worden verder verkend. Succesvolle ontwikkelingen uit pilots voor minder

voertuigverliesuren en CO₂-reductie schalen we waar mogelijk en betaalbaar op. Daarbij is de betrouwbaarheid van dergelijke innovatieve oplossingen van groot belang.

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

Mobiliteit heeft effect op de kwaliteit van de leefomgeving. Op allerlei manieren werkt de provincie daarom al aan duurzame en veilige mobiliteit. Hiermee wil de provincie bereiken dat mobiliteit een bijdrage levert aan maatschappelijk relevante opgaven als klimaatadaptatie, energietransitie, circulaire economie en een gezonde en veilige samenleving.

De dalende trend in het aantal dodelijke verkeersslachtoffers is tot stilstand gekomen en het aantal ernstig gewonden in het verkeer stijgt. Wij vinden dat elk verkeersslachtoffer er één te veel is. De provincie Zuid-Holland omarmt de landelijke en regionale doelstelling om te streven naar nul verkeersslachtoffers. Specifiek op provinciaal niveau is er aandacht nodig voor verkeersveiligheid op N-wegen en andere wegen buiten de bebouwde kom. Wij willen het aantal verkeersslachtoffers drastisch verlagen.

De inzet op duurzame mobiliteit kan ook leiden tot schonere mobiliteit (minder uitstoot van NO_x en fijnstof, minder geluidhinder). De opkomst van waterstof biedt kansen om het OV verder te verduurzamen. Regionaal openbaar vervoer met lage of zero emissies draagt bij aan gezondheid en CO₂-reductie.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie Bereikbaar Zuid-Holland te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

Beleidsprestatie 2-1-1 Efficiënt Goederenvervoer

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-1-3 Slimme systemen en netwerken

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Beleidsprestatie 2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-2-2 Toekomstbestendige infrastructuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

Beleidsprestatie 2-3-1 Duurzame mobiliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 2-3-2 Veilige mobiliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

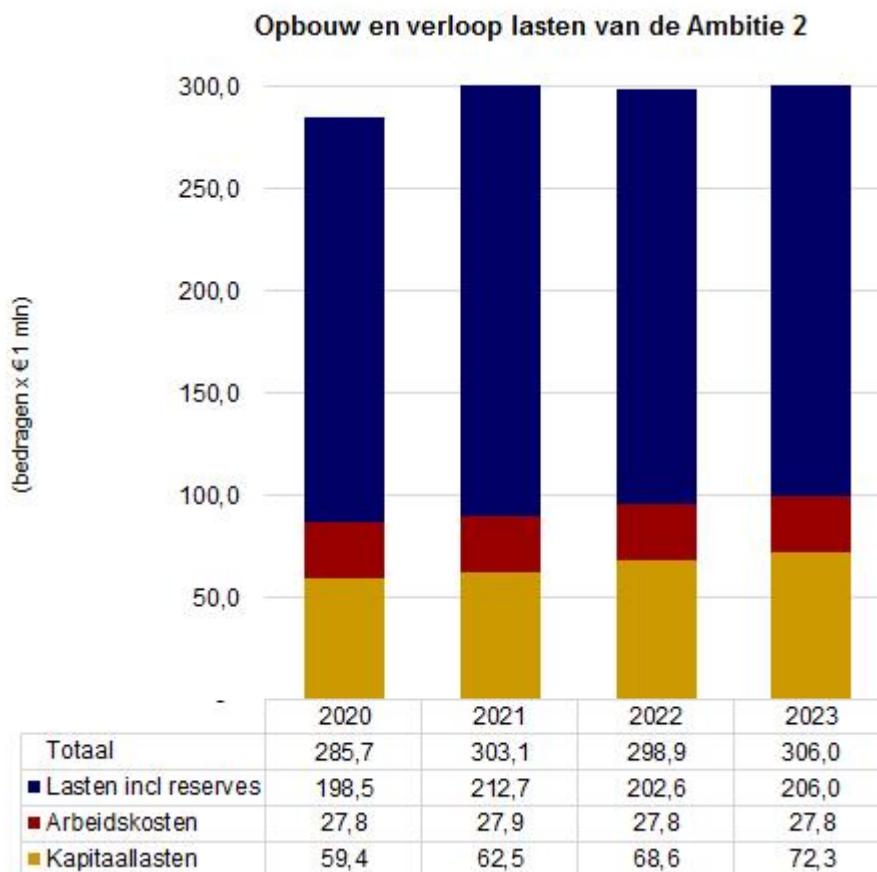
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m VJN 2020	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B						
2-1-1 Efficiënt goederenvervoer	5.189	-140	5.049	5.407	5.333	5.096
2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer	181.698	-9.158	172.540	178.349	166.831	168.991
2-1-3 Slimme systemen en netwerken	819	0	819	963	1.088	1.081
Totaal beleidsdoel 2-1	187.706	-9.298	178.408	184.718	173.252	175.169
Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam						
2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur	97.795	854	98.649	97.725	120.765	121.034
2-2-2 Toekomstbestendige infrastructuur	0	77	77	46	99	964
Totaal beleidsdoel 2-2	97.795	931	98.727	97.771	120.864	121.998
Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam						
2-3-1 Duurzame mobiliteit	2.735	1.787	4.523	13.387	2.001	416
2-3-2 Veilige mobiliteit	8.446	-4.400	4.046	7.178	2.777	8.447
Totaal beleidsdoel 2-3	11.182	-2.613	8.569	20.565	4.779	8.863
Totaal Lasten	296.684	-10.979	285.704	303.054	298.895	306.030
Baten						
Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B						
2-1-1 Efficiënt goederenvervoer	320	-102	219	280	160	0
2-1-2 Passend en efficiënt personenvervoer	4.229	208	4.437	3.946	949	754
Totaal beleidsdoel 2-1	4.549	107	4.656	4.226	1.109	754
Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam						
2-2-1 Goed functionerende provinciale infrastructuur	8.092	0	8.092	6.294	4.294	4.294
Totaal beleidsdoel 2-2	8.092	0	8.092	6.294	4.294	4.294
Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam						
2-3-1 Duurzame mobiliteit	180	1.682	1.862	0	0	0
2-3-2 Veilige mobiliteit	1.250	0	1.250	1.250	1.250	1.250
Totaal beleidsdoel 2-3	1.430	1.682	3.112	1.250	1.250	1.250
Totaal Baten	14.072	1.789	15.861	11.769	6.652	6.298
Saldo lasten en baten Ambitie 2	282.612	-12.768	269.844	291.284	292.242	299.732

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

Actualisatie ramingen OV-concessies € 3,5 mln en Exploitatie OV - € 3,5 mln incidenteel

De budgetten voor de individuele OV concessies worden geactualiseerd, om deze aan te laten sluiten op de overeengekomen structurele verplichtingen aan de concessiehouders. De oorzaak hiervan ligt voornamelijk in de doorberekende prijscompensatie.

Met de verhoging was op hoofdlijnen al rekening gehouden in de geraamde middelen voor de Exploitatie OV, ten laste van de reserve Mobiliteit. Deze middelen worden nu ingezet om de bijstelling van de budgetten voor de concessies te dekken.

(Beleids)onderzoek verkeer en vervoer € 1 mln incidenteel

In het eerste halfjaar zijn veel onderzoeken uitgevoerd, ook door derden met een bijdrage van de provincie. Onder andere is onderzoek uitgevoerd naar het opstellen van het uitvoeringsprogramma in het kader van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 en verschillende gezamenlijke studies van Rijk en regio in het kader van het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport), waaronder gebiedsontwikkeling en goederenvervoer. Om ook in het tweede halfjaar nog onderzoeken te kunnen (laten) uitvoeren, zoals een screening en diagnose van de provinciale weginfrastructuur door de SWOV (Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid) en een onderzoek naar het LTI (lange termijn investeringsprogramma) in het kader van het bestuurlijk overleg MIRT, wordt het budget met € 1 mln verhoogd.

Dekking uit de reserve Bereikbaarheid.

Digitalisering van het omgevingsbeleid € 0,5 mln incidenteel

Voor de digitalisering van het omgevingsbeleid wordt in 2020 € 0,5 mln ingezet.

Dekking van € 0,1 mln uit elk van de Beleidsdoelen 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam, 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal, 5-2 Toekomstbestendige landbouw, 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving en 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid (via de reserve Milieuaspecten omgevingsbeleid).

Project Mobiliteit en Verstedelijking (MoVe) € 0,2 mln incidenteel

De Begroting 2020 van het gezamenlijke Rijk-regio project MoVe is gewijzigd. Het Rijk en de regio dragen voor 50% bij in de kosten van het project MoVe. Het provinciaal aandeel in de regiobijdrage is 25%.

Het budget voor de lasten voor MoVe neemt in totaal met € 0,3 mln toe, waarvan € 0,1 mln wordt gedekt uit de binnen Doel 2-1 beschikbare middelen voor verkeer- en vervoerbeleid.

Dekking uit bijdrage Rijk en de regio € 0,2 mln.

Proefmaatregelen aanbieden extra capaciteit in het OV - € 3 mln incidenteel

Door de ontstane situatie in het OV als gevolg van de corona uitbraak, worden de proefmaatregelen om de drukte in het OV te verminderen in 2020 niet uitgevoerd.

De bijdrage uit de reserve Mobiliteit komt te vervallen.

Fietspad Rijnlandroute - € 2,8 mln incidenteel

In de uitvoeringsovereenkomst met de gemeente Wassenaar zal worden vastgelegd dat de afrekening pas na afronding van de werkzaamheden in 2024 zal plaatsvinden.

De dekking uit de egaliseringsreserve Exploitatieprojecten PZI komt te vervallen en wordt in 2024 opnieuw opgevoerd.

Innovatieve aanpak / Korte termijn maatregelen A15 - € 1,8 mln incidenteel

Voor de bijdrage is € 3,2 mln beschikbaar. Met het Rijk moet nog een definitief betalingsritme worden afgesproken. Voorlopig wordt uitgegaan van een benodigd budget van € 1,4 mln voor 2020. De overige middelen worden ingezet in 2021 en 2022.

De dekking voor 2020 uit de egaliseringsreserve Exploitatieprojecten PZI komt voor € 1,8 mln te vervallen en wordt in 2021 en 2022 opnieuw opgevoerd.

SRM infrastructuursubsidies - € 0,9 mln incidenteel

De aanvragen van gemeenten voor een bijdrage aan infrastructuurprojecten worden naar verwachting niet geheel in 2020 aangevraagd. Een deel van de middelen wordt daarom doorgezet naar 2021.

De vrijvallende middelen worden in de reserve Mobiliteit gestort en in 2021 weer ingezet.

Smart mobility / connected transport - € 0,6 mln incidenteel

Het programma zit in de opstartfase en er wordt een nadere prognose voor het kasritme van de uitgaven gemaakt. Vooralsnog blijft € 0,1 mln beschikbaar in 2020 en wordt € 0,6 mln overgezet naar 2021 en 2022.

De dekking uit de reserve Bereikbaarheid komt deels te vervallen en wordt in 2021 en 2022 opnieuw opgevoerd.

Bijdrage Metropolaan OV (MoVE) - € 0,5 mln incidenteel

Voor de bijdrage is binnen de begroting van het gezamenlijke programma MoVE (Mobiliteit en Verstedelijking) van Rijk en regio al dekking aanwezig, waardoor deze raming kan vervallen.

De dekking uit de reserve Mobiliteit komt te vervallen.

KTA Voorne-Putten / Haven - € 0,3 mln incidenteel

Er zijn nog geen nadere financiële afspraken gemaakt over bijdragen aan de verschillende projecten. Daarom wordt in 2020 nog geen subsidieaanvraag verwacht en wordt € 0,3 mln overgeboekt van 2020 naar 2021.

De dekking uit de reserve Bereikbaarheid komt te vervallen en wordt in 2021 opnieuw opgevoerd.

KTA Rotterdam – Den Haag rekeningresultaat 2019 - € 0,3 mln incidenteel

Bij Voorjaarsnota 2020 is het niet bestede budget 2019 opnieuw in de begroting verwerkt in de verwachting dat daar nog subsidieaanvragen voor zouden komen. Nu blijkt dat er geen concrete afspraken tegenover deze middelen staan omdat voor de overige afgesproken uitvoeringsprojecten in de KTA al middelen beschikbaar zijn gesteld. De raming wordt daarom ongedaan gemaakt.

De dekking uit de reserve Bereikbaarheid komt te vervallen.

Programma Groene cirkels - € 0,2 mln incidenteel

Voor de uitvoering van het programma Groene cirkels wordt tot en met 2023 jaarlijks € 0,2 mln bijgedragen uit de bereikbaarheidsmiddelen.

Bijdrage aan Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland.

Traineegroep 2020 - € 0,2 mln

In de Begroting 2020 is een kaderstellende afspraak gemaakt dat de totale arbeidscapaciteit niet uitgebreid mag worden. Dat neemt niet weg dat er al besluiten genomen zijn of (onontkoombare) ontwikkelingen spelen, die leiden tot een hogere arbeidscapaciteit (dan afgesproken). Het huidige tweejarige trainee-programma loopt in 2020 af.

Voor 2020 bedragen de totale programmakosten voor de trainees € 1,2 mln.

Bijdrage van Bereikbaarheid aan Ambitie 8 Bedrijfsvoering - Financiën en organisatie € 0,2 mln.

Aansluiten gemeentelijke VRI's op verkeerscentrale - € 0,1 mln incidenteel

Alleen de gemeenten Katwijk en Bodegraven-Reeuwijk gaan in 2020 subsidie aanvragen. De gemeenten Noordwijk, Voorschoten en Alphen aan den Rijn zullen dit naar verwachting in 2021 doen. De dekking uit de reserve Bereikbaarheid komt te vervallen en wordt in 2021 opnieuw opgevoerd.

Moving traffic aanpak N218 Hartel-Hartelkruis - € 0,1 mln incidenteel

Het project wordt wel opgestart in 2020 maar het is nog onduidelijk of de maatregel volledig in 2020 wordt uitgevoerd. De dekking uit de reserve Bereikbaarheid komt te vervallen en wordt in 2021 opnieuw opgevoerd.

OV-reizigers verleiden om buiten de spits te reizen - € 0,1 mln incidenteel

Vanwege de corona uitbraak en de effecten daarvan op het OV wordt de pilot verschoven naar 2021. De dekking uit de reserve Mobiliteit komt te vervallen en wordt in 2021 opnieuw opgevoerd.

Actualisatie budgetten project SECURE NL Truckparking - € 0,1 mln incidenteel

De budgetten voor het uitvoeren van het leadpartnership en de digitalisering voor het project van SECURE NL m.b.t. het realiseren van extra parkeerplaatsen voor vrachtwagens, zijn aan de hand van de verwachte uitgaven geactualiseerd. Tegelijk met de verlaging van de lasten worden ook de baten met € 0,1 mln verlaagd.

Beleidsdoel 2-2 Beheer en onderhoud: op orde en duurzaam

Steunpunten € 0,7 mln incidenteel

In verband met de herbouw van het steunpunt Coenecoop en de transitie naar regiocontracten, waarin meer werkzaamheden aan de markt worden overgedragen, worden op termijn een aantal steunpunten overtollig. Deze steunpunten worden op termijn verkocht. Het Besluit Begroten en Verantwoorden schrijft voor dat bij voorgenomen verkoop de boekwaarde in lijn moet zijn met de verwachte opbrengsten. De boekwaarde van de te verkopen steunpunten worden waar nodig versneld afgeschreven. De versnelde afschrijving op de boekwaarden en de uiteindelijke verkoop van overtollige steunpunten leiden in 2021 en verder tot lagere kapitaallasten. Deze bespaarde kapitaallasten worden ingezet als financiële dekking van de herbouw van steunpunt Coenecoop. Dekking door verlaging van de storting in de egaliseringsreserve Beheer en onderhoud.

Traineegroep 2020 € 0 mln incidenteel

In de Begroting 2020 is een kaderstellende afspraak gemaakt dat de totale arbeidscapaciteit niet uitgebreid mag worden. Dat neemt niet weg dat er al besluiten genomen zijn of (onontkoombare) ontwikkelingen spelen, die leiden tot een hogere arbeidscapaciteit (dan afgesproken). Het huidige tweejarige trainee-programma loopt in 2020 af. Voor 2020 bedragen de totale programmakosten voor de trainees € 1,2 mln. Bijdrage aan Algemene Middelen en Organisatie € 0,2 mln. De bijdrage wordt gedekt binnen de voor beheer en onderhoud beschikbare middelen door een verlaging van de storting in de Egaliseringsreserve Beheer en onderhoud.

Digitalisering van het omgevingsbeleid € 0 mln incidenteel

Voor de digitalisering van het omgevingsbeleid wordt in 2020 € 0,5 mln ingezet (zie Beleidsdoel 2-1). Hiervoor wordt € 0,1 mln bijgedragen uit de beheer- en onderhoudsmiddelen. De bijdrage wordt gedekt binnen de voor beheer en onderhoud beschikbare middelen door een verlaging van de storting in de Egaliseringsreserve Beheer en onderhoud.

Oeverwerkzaamheden € 0,1 mln incidenteel

Voor de vergoeding van de schade aan een woning ten gevolge van het uitvoeren van oeverwerkzaamheden is een vaststellingsovereenkomst afgesloten.

Dekking door verlaging van de storting in de reserve Beheer en onderhoud.

Pilot Slim Tree en Energietransitie € 0,1 mln incidenteel

Genoemde projecten maken onderdeel uit van de investeringsmiddelen voor energietransitie zoals opgenomen in het PZI. De exploitatielasten worden gedekt uit de algemene reserve. De toekomstige lagere afschrijvingslasten als gevolg van de vrijvallende investeringsmiddelen in het PZI komen ten goede aan de algemene reserve.

Dekking uit de Algemene reserve.

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

2e Voorschot EU LIFE subsidie voor project CLINSH € 1,7 mln incidenteel

De provincie Zuid-Holland heeft als leadpartner van het project CLINSH in 2020 het 2e voorschot van de EU-subsidie ontvangen. Dit voorschot wordt, onder aftrek van het provinciaal aandeel in deze subsidie, doorbetaald aan de projectpartners. De Begroting 2020 wordt voor zowel de ontvangst van het voorschot, als ook de doorbetaling daarvan aan de provincie én de partners, geactualiseerd.

Dekking uit ontvangen EU-middelen.

Projectmanagement 20 waterstofbussen € 0,1 mln incidenteel

Voor het projectmanagement en de strategische advisering m.b.t. de aanbesteding van de 20 waterstofbussen plus de aanschaf van het waterstof, worden in 2020 meer kosten gemaakt dan geraamd. Hiertoe wordt een deel van de in 2022 geraamde middelen naar voren gehaald.

Dekking uit de reserve Mobiliteit.

SRM gedragsbeïnvloeding (verkeersveiligheid) - € 4,4 mln incidenteel

De aanvragen van regio's voor een bijdrage worden naar verwachting voor een deel nog niet in 2020 aangevraagd. Een deel van de middelen wordt daarom doorgezet naar 2021 en meegenomen in de programmering van het Regionaal Overlegorgaan Verkeersveiligheid (ROV).

De vrijvallende middelen worden in de reserve Mobiliteit gestort en in 2021 weer ingezet.

Toelichting baten

Beleidsdoel 2-1 Snel van A naar B

Project Mobiliteit en Verstedelijking (MoVe) € 0,2 mln incidenteel

Zie de toelichting bij de lasten.

Actualisatie budgetten project SECURE NL Truckparking - € 0,1 mln incidenteel

Zie de toelichting bij de lasten.

Beleidsdoel 2-3 Veilig en duurzaam

2e Voorschot EU LIFE subsidie voor project CLINSH € 1,7 mln incidenteel

Zie de toelichting bij de lasten.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2020
Milieuaspecten omgevingbeleid	2-1	0	0	100	-100
Egalisatiereserve expl proj PZI	2-1	-4.662	0	-4.612	-50
Bereikbaarheid	2-1	10.219	0	-440	10.659
HOV Net Zuid-Holland Noord	2-1	-5.377	0	0	-5.377
Mobiliteit	2-1	-7.420	1.963	-2.537	-2.920
Bereikbaarheid	2-2	-4.144	0	0	-4.144
Egalisatiereserve beheer & onderhoud	2-2	8.854	-1.156	0	7.698
Luchtkwaliteit (NSL)	2-3	-420	0	0	-420
Mobiliteit	2-3	-1.540	4.400	1.330	1.530
Eindtotaal		-4.491	5.207	-6.159	6.876

Subsidies

[Zie Paragraaf Subsidies, Ambitie 2.](#)

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

Zuid-Holland draait op energie

Energie is voor Zuid-Holland belangrijk. Met veel industrie, de glastuinbouw en onze dichtbevolkte provincie behoren we tot één van de meest energie-intensieve regio's van Europa. We hebben altijd op innovatieve manieren in onze energiebehoefte voorzien. Of dat nu de wereldberoemde windmolens zijn of het petrochemische cluster in de Rotterdamse haven.

Transitie naar schone energie

De verbranding van olie, gas en steenkool brengt CO₂ in de atmosfeer, wat mede zorg draagt voor de opwarming van de aarde. Om in de toekomst onze welvaart te behouden moeten we blijven beschikken over voldoende energie. Met het Klimaatakkoord van Parijs en het nationale Klimaatakkoord werken we toe naar een samenleving en economie gebaseerd op een duurzaam en circulair energie- en grondstoffsysteem (onder andere voor stoom, warmte, elektriciteit, CO₂ en waterstof). De opgave voor Zuid-Holland is in het Klimaatakkoord verdeeld in de thema's schone energie voor alle gebouwen, elektriciteit, industriële processen, mobiliteit en landbouw en landgebruik. Dat raakt alle inwoners en bedrijven van Zuid-Holland.

Wij streven naar schone energie voor iedereen

Zuid-Holland heeft veel wind en zon, maar ook andere energiebronnen zoals aardwarmte. Belangrijk is te zorgen dat bedrijven en inwoners die energie kunnen gebruiken waar en wanneer dat nodig is. En dat de schone energie haalbaar en betaalbaar is. Hieraan werken we de komende jaren samen met onze partners in de provincie, zoals mede-overheden, bedrijven en lokale initiatieven. Daarbij hebben we ook oog voor de behoefte aan voldoende, goed opgeleide vakmensen. Ons doel: een stabiel en slim energienetwerk dat betaalbare schone elektriciteit en warmte levert voor iedereen. Als het gaat om het besparen van energie, geven wij als provincie graag het goede voorbeeld. Iets dat ook geldt voor het benutten van kansen om energie op te wekken of mogelijkheden om CO₂-uitstoot te verminderen. Daarom worden onze eigen projecten, gebouwen en wegen zoveel mogelijk energieneutraal gerealiseerd en onderhouden. Gemeenten die ernaar streven om energieneutraal te worden, willen we graag ondersteunen. Omdat iedere regio haar eigen behoeften, kansen en kenmerken heeft, vraagt dit van ons om maatwerk.

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening

Wij dragen bij aan de vergroening van de elektriciteitsvoorziening door met inwoners, gemeenten en andere stakeholders samen te werken aan een omslag naar een CO₂-vrij elektriciteitssysteem

Schone energie voor iedereen is een van de pijlers van ons coalitieakkoord en is onderdeel van ons Omgevingsbeleid. Met het Klimaatakkoord van Parijs en het voorgestelde nationale Klimaatakkoord werken we toe naar een samenleving en economie gebaseerd op duurzame energie. We leveren bijdragen aan de doelstelling van het nationale Klimaatakkoord door het besparen van energie en het slim benutten van warmte. Om duurzame elektriciteit op te wekken stimuleren wij allereerst zonnepanelen op daken, bedrijventerreinen en bedrijfspanden. We stimuleren plaatsing van zonnepanelen door bedrijven en coöperaties conform onze zonneladder, waarbij wij inzetten op meervoudig ruimtegebruik. We realiseren ons dat veel van onze gemeenten ernaar streven om energie-neutraal te worden. We ondersteunen dat streven.

De energietransitie in de regio krijgt vorm in zeven Regionale Energie Strategieën (RES'en), waaraan gemeenten, provincie, waterschap en andere stakeholders samenwerken aan concretisering van het opwekken van elektriciteit en benutten van warmtebronnen. We ondersteunen de ontwikkeling van RES'en met kennis, door

partijen bij elkaar te brengen en de inzet van warmtetransitie-adviseurs. Wij vinden het van groot belang dat maatregelen vanuit de samenleving ontstaan en waar draagvlak voor is. Wij betrekken de inwoners en Statenleden zoveel mogelijk bij deze grote maatschappelijke aanpassingen. We geven participatie vorm met de andere overheden in de RES'en.

De invulling van de maatregelen beoordelen we aan de hand van de mogelijkheden binnen Zuid-Holland. De betaalbaarheid en de haalbaarheid voor inwoners zijn hierbij belangrijk. De provincie houdt daarbij de bovenregionale optimalisatie en de samenhang van de maatregelen in het oog.

Onze bestaande afspraken met het Rijk en gemeenten over wind op land voeren we uit en betrekken we bij de ontwikkelingen in de RES'en.

Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving

Wij leveren een bijdrage aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving door besparing van energieverbruik te bevorderen en over te schakelen op schone energiebronnen.

Wij stimuleren in de eerste plaats het besparen op de elektriciteits- en warmtevraag van gebouwen. Bij de verduurzaming van bestaande bouw zetten we in op het versnellen van besparen, isoleren en zoveel mogelijk eigen opwek van elektriciteit en warmte. Het ligt voor de hand om voor aanvullende warmte waar mogelijk te kijken naar warmtenetten. Nieuwbouw wordt energieneutraal gebouwd, zolang het de hoeveelheid en het tempo van woningbouw niet belemmert.

Wij werken aan een publiek beheerd warmtetransportnet voor het stedelijk deel van Zuid-Holland. Restwarmte en geothermie zijn hiervoor de voornaamste bronnen, de mogelijkheden voor zonthermie en aquathermie worden verkend. Wij stimuleren de industrie te vergroenen zodat ook restwarmte een duurzame herkomst heeft.

Samen met gemeenten brengen wij de warmtebehoefte van inwoners en tuinbouw in kaart en wij ondersteunen gemeenten bij het opstellen van de warmtetransitievisies.

Wij zetten ons in voor afbouw van de aardgaswinning in Zuid-Holland.

Beleidsdoel 3-3 Duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie

- Wij leveren een bijdrage aan de energie- en grondstoffentransitie die nodig is voor de omschakeling naar een CO₂-emissiearme en circulaire industrie.
- Een belangrijk deel van de opgave uit het Klimaatakkoord om de CO₂-uitstoot te reduceren ligt bij de industrie en dan met name bij grote energie-intensieve bedrijven. Vanuit het Klimaatakkoord ligt de focus hierbij niet alleen op reductie van de CO₂-uitstoot, maar ook op het benutten van de economische kansen die dit met zich meebrengt.
- Het Klimaatakkoord ziet deze opgave primair als verantwoordelijkheid van de industrie zelf. Overheden pakken vooral een faciliterende rol, bijvoorbeeld door belemmeringen (in wet- en regelgeving) weg te nemen of financieel bij te dragen (aanvullend op wat de markt zelf aan middelen inzet).
- In Nederland zijn de grote energie-intensieve bedrijven geclusterd in vijf regio's. Het Klimaatakkoord ziet deze regio's als proeftuin en versnellingskamer voor doorbraken in technologie, schaa sprongen, kostenreducties, forse CO₂-reducties en het benutten van exportkansen. In Zuid-Holland vormt het Haven Industrieel Complex (HIC) in Rotterdam, tezamen met Moerdijk in Noord-Brabant, één van deze vijf regio's.
- In lijn met het Coalitieakkoord zet de provincie erop in een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling naar een CO₂-emissiearme en circulaire industrie. Wij zien onze inzet als additioneel, dat wil zeggen: indien deze aanvullend en van toegevoegde waarde is op wat anderen (nog moeten gaan) doen. Wij nemen geen

verantwoordelijkheden over. Wij leggen de focus op het HIC, maar staan ook open voor initiatieven uit andere regio's / sectoren. Wij streven naar een optimaal resultaat voor de regio.

- Wij volgen de ten behoeve van het landelijk Klimaatakkoord ontwikkelde stapsgewijze aanpak voor de verduurzaming van de industrie. Deze stappen komen terug in de onderstaande twee beleidsprestaties. Wij leveren onder andere een bijdrage door inzet van ons wettelijk VTH-instrumentarium, het ruimtelijk inpassen van nieuwe energie infrastructuur, (samen met anderen) financieel bij te dragen aan fysieke projecten zoals de aanleg van energie-infrastructuur en innovaties. Maar het zal ook gaan om zaken die meer randvoorwaardelijk zijn zoals het op gang brengen van samenwerking en het agenderen van regionale belangen zowel landelijk als binnen EU-programma's (bijv. in de lobby om belemmeringen in regelgeving weg te nemen en het meehelpen in organiseren van toegang tot middelen).
- Speciale aandacht is er ook voor thema's, die niet alleen de industrie raken, maar ook andere sectoren en regio's. Hierbij horen in ieder geval de ontwikkeling van een regionale aanpak voor groene waterstof, de ontwikkeling van een regionale aanpak voor een toekomstbestendige energie infrastructuur en energie innovatie.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie Bereikbaar Zuid-Holland te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening

Beleidsprestatie 3-1-1 Duurzaam en ruimtelijk passende elektriciteitsvoorziening

Subsidieregeling Zonnig Zuid-Holland

Gezien de recente openstelling van deze subsidieregeling (1 juni 2020) en de hoeveelheid aanvragen tot nu toe zijn ontvangen, wordt verwacht dat de aanvragen dit jaar ongeveer de helft van het toegekende budget (€ 1 mln) zullen bedragen. Daarom wordt voorgesteld de overige middelen (€ 0,5 mln) door te schuiven naar 2021.

Beleidsprestatie 3-1-2 Samenwerken en bevorderen draagvlak in de energietransitie

Regionale energie strategieën

Ten gevolge van de coronacrisis zijn participatieprocessen en besluitvorming over de RES'en vertraagd. Voorgesteld wordt € 0,16 mln die in 2020 voor deze processen beschikbaar is door te schuiven naar 2021. Besluitvorming en participatie zullen dan plaatsvinden.

Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving

Beleidsprestatie 3-2-1 Faciliteren van gemeenten bij besparen en overschakelen op schone energie

Verduurzaming woningen

In 2018 is in Motie 785 gevraagd om de woningen in Zuid-Holland versneld te verduurzamen door toepassing van bijvoorbeeld energiebesparing en aanpassingen t.b.v. duurzame warmte. In de afgelopen jaren is hier voor een deel invulling aan gegeven door de inzet van energieloketten voor VvE's en ondersteuning bij verduurzaming van monumenten. Inmiddels heeft de rijksoverheid een grotere rol gepakt op de inzet van de energieloketten voor de particuliere woningeigenaar. De provincie kan de inzet op dit onderdeel daarom verminderen en toespitsen op versnelling van de verduurzaming van de gebouwen en wijken door met gemeenten, Rijk en EU een gebiedsgerichte aanpak voor transformatie van wijken vorm te geven. Daarom wordt voorgesteld de resterende middelen voor dat doel in te zetten in 2021 voor versnelling van de verduurzaming van de gebouwen en wijken. Het betreft circa € 0,3 mln.

Proeftuinen

De resultaten van de eerste fase worden eind 2020 opgeleverd, waardoor de resterende € 0,05 mln pas zinvol tot besteding kan komen in 2021.

Energiebesparing bedrijventerreinen

Gemeenten en omgevingsdiensten hebben meer tijd dan voorzien nodig om met ons een goed plan voor energiebesparing bij bedrijven vorm te geven, derhalve wordt voorgesteld hiervoor € 0,08 mln door te schuiven naar 2021.

Beleidsprestatie 3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening

Warmtestudies en -projecten

De provincie heeft een aanvraag voor Europese subsidie voor aardgasvrije wijken gedaan. De besluitvorming over de Elena-subsidie is recent tot afronding gekomen. Dit besluit was eerder in 2020 verwacht en dit heeft tot vertraging geleid bij de besteding van de provinciale middelen. Voorgesteld wordt een bedrag van € 0,1 mln door te schuiven naar 2021 omdat dit dan kan worden besteed.

Warmte-infrastructuur

Moeilijk voorspelbaar was de benodigde externe inzet op het warmtedossier dit jaar (€ 0,8 mln minder uitgaven). Ook de besluitvorming over warmtetracés loopt langzamer dan verwacht (€ 0,3 mln minder uitgaven). Voorgesteld wordt het totaalbedrag aan niet benodigde middelen uit 2020 van € 1,1 mln toe te voegen aan de risicoreserve Energiefonds voor inzet in het warmtedossier in 2021, als de besluitvorming over het vervolg heeft plaatsgevonden.

Beleidsdoel 3-3 Duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie

Beleidsprestatie 3-3-1 Verhogen energie efficiëntie en mede ontwikkelen energie infrastructuur

Stoomnetwerk Botlek

PS hebben in de Begroting 2019 € 2 mln beschikbaar gesteld als bijdrage voor de aanleg van het Stoomnetwerk Botlek (plafond is vastgesteld in de Voorjaarsnota 2019).

De ontwikkeling van het Botlekstoomnetwerk is complex omdat er veel partijen bij betrokken zijn en in 2020 nog een aantal technische zaken moesten worden opgelost. De start van het project is door onder andere de coronacrisis en onduidelijkheid over de invulling van de CO₂-heffing naar achteren geschoven. De aanvraag wordt dit jaar afgerond, en vervolgens zal de staatssteuntoets die het ministerie van Economische Zaken en Klimaat voor ons uitvoert bij de EU worden ingediend. Uitsluitel hierover wordt omstreeks de jaarwisseling verwacht. Het project Botlekstoomnetwerk zal dus in 2021 pas echt van start gaan. Voorgesteld wordt om de middelen naar 2021 door te schuiven.

Verduurzaming: energie infrastructuur

GS hebben in 2020 de subsidieregeling energie infrastructuur op industrieterreinen vastgesteld (met een plafond van € 0,5 mln). Op basis van de huidige inzichten zal een deel van het budget (€ 0,25 mln) beschikt gaan worden. De middelen daarvoor worden naar 2021 doorgeschoven.

In de Begroting 2020 is een bijdrage van maximaal € 0,25 mln opgenomen voor verduurzaming van de laadinfrastructuur voor de binnenvaart. De uitvoering hiervan vindt plaats via beleidsprestatie 2.3.1: duurzame mobiliteit. Een aanpak is in voorbereiding maar dat zal dit jaar nog niet gaan leiden tot besteding van de middelen. Het voorstel is om de middelen door te schuiven naar 2021.

Beleidsprestatie 3-3-2 Vernieuwen en innoveren van het energie- en grondstoffen (eco-)systeem

Waterstof

Werkzaamheden met betrekking tot de regionale aanpak en groene waterstof lopen over de jaargrens heen. Het voorstel is de bijbehorende middelen (€ 0,05 mln) naar 2021 mee te nemen.

Energie innovatie: Haven Industrieel Complex

Een bedrag van € 0,3 mln krijgt vanuit Ambitie 3 Schone energie voor iedereen, invulling als bijdrage aan de zogenaamde HIC-pilot. In het kader van deze pilot zijn initiatieven geïnventariseerd, die zich richten op het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid op het gebied van (her)gebruik van afval, CO₂ en biomassa als grondstof. Deze initiatieven dragen bij aan verschillende maatschappelijke doelstellingen, zoals een duurzame en circulaire industrie en de transitie van de haven. De initiatieven zijn al behoorlijk concreet, maar het leveren van een financiële bijdrage door de provincie zal niet eerder dan in 2021 aan de orde zijn. Naast de hiervoor genoemde middelen worden er ook vanuit Ambitie 4 Concurrerend Zuid-Holland, middelen beschikbaar gesteld voor de HIC-pilot.

Energie innovatie: innovatieprogramma energie- en klimaat

In de 1e Begrotingswijziging is een plafond vastgesteld voor het innovatieprogramma energie en klimaat. Het zwaartepunt van dit programma ligt in beleidsdoel 4.1 (innovatie: naar duurzaam en digitaal). In de begroting is rekening gehouden met een bijdrage van € 0,25 mln uit beleidsprestatie 3.3.2.

Omdat het zwaartepunt van het programma ligt in beleidsdoel 4.1, worden deze middelen daar naartoe verschoven.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

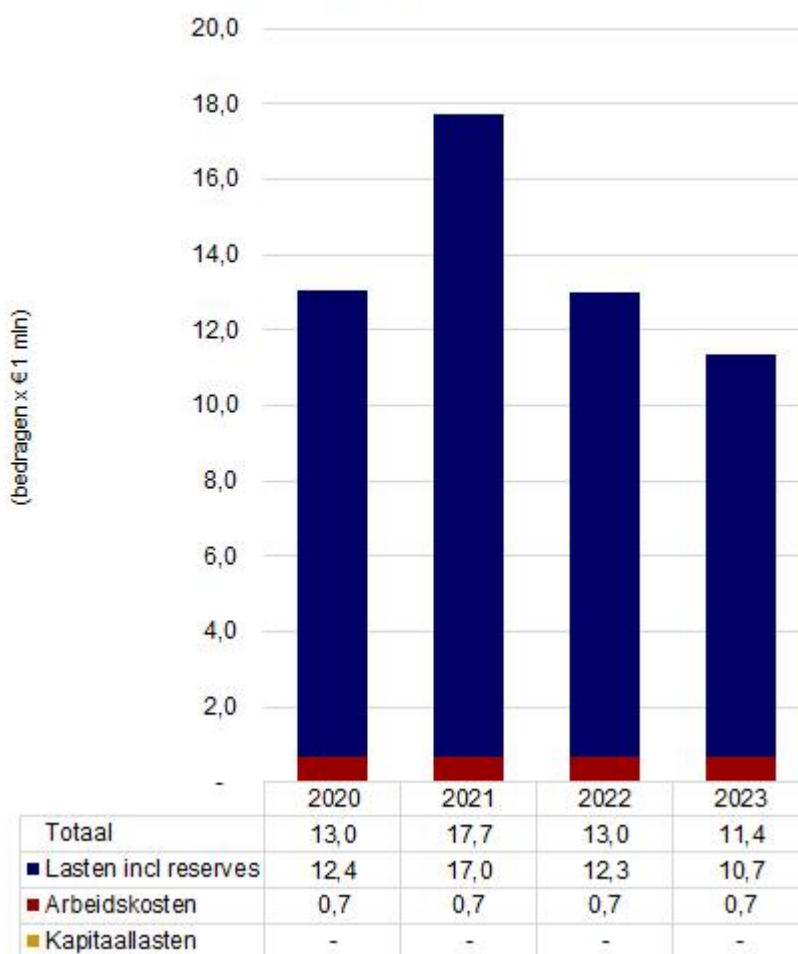
Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Opbouw en verloop lasten van de Ambitie 3

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m VJN 2020	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Beleidsdoel 3-1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening						
3-1-1 Duurzame en ruimtelijk passende elektriciteitsvoorziening	6.136	-500	5.636	6.213	5.662	4.062
3-1-2 Samenwerken en bevorderen draagvlak in de energietransitie	3.948	-160	3.788	2.769	1.448	1.447
Totaal beleidsdoel 3-1	10.084	-660	9.424	8.982	7.110	5.510
Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving						
3-2-1 Fac.gemeenten bij besparen & overschakelen op schone energie	910	-444	466	1.104	660	660
3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening	2.287	-1.200	1.087	2.245	2.045	945
Totaal beleidsdoel 3-2	3.197	-1.644	1.554	3.349	2.705	1.605

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m VJN 2020	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Beleidsdoel 3-3 Duurzaam energie-en grondstoffsysteem in de industrie						
3-3-1 Verhogen energie efficiëntie&mede-ontwikkelen energie infra	3.395	-2.500	895	3.725	1.675	2.760
3-3-2 Vernieuwen & innoveren v.h. energie-&grondstoffen(eco-)syst.	1.757	-600	1.157	1.665	1.495	1.495
Totaal beleidsdoel 3-3	5.152	-3.100	2.052	5.390	3.170	4.255
Totaal Lasten	18.434	-5.404	13.030	17.721	12.985	11.369
Baten						
Beleidsdoel 3-2 Verduurzaming gebouwde omgeving						
3-2-2 Bevorderen duurzame verwarmingsvoorziening	47	0	47	0	0	0
Totaal beleidsdoel 3-2	47	0	47	0	0	0
Totaal Baten	47	0	47	0	0	0
Saldo lasten en baten Ambitie 3	18.386	-5.404	12.982	17.721	12.985	11.369

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 3.1 Schone en duurzame elektriciteitsvoorziening

Subsidieregeling Zonnig Zuid-Holland - € 0,5 mln

Dit betreft een wijziging kasritme. Een bedrag van € 0,5 mln wordt doorgeschoven naar 2021. Dekking ten laste van de Algemene reserve..

Regionale Energiestrategieën - € 0,16 mln

Dit betreft een wijziging van de planning. Een bedrag van € 0,16 mln wordt doorgeschoven naar 2021 wegens vertraging.. Dekking ten laste van de Algemene reserve.

Beleidsdoel 3.2 Verduurzaming gebouwde omgeving

Proeftuinen - € 0,05 mln

Dit betreft een wijziging van de planning. Een bedrag van € 0,05 mln wordt doorgeschoven naar 2021 wegens vertraging. Dekking ten laste van de Algemene Reserve.

Energiebesparing bedrijventerreinen - € 0,08 mln

Dit betreft een wijziging van de planning. Een bedrag van € 0,08 mln wordt doorgeschoven naar 2021 wegens vertraging. Dekking ten laste van de Algemene Reserve.

Verduurzaming woningen - € 0,3mln

Dit betreft een wijziging van de planning. Een bedrag van € 0,3 mln wordt doorgeschoven naar 2021.. Dekking ten laste van de Algemene Reserve.

Warmtestudies en -projecten - € 0,1 mln

Dit betreft een wijziging van de planning. Een bedrag van € 0,1 mln wordt doorgeschoven naar 2021 wegens vertraging. Dekking ten laste van de Algemene Reserve.

Warmte-infrastructuur - € 1,1 mln

Dit betreft een wijziging van de planning. Een bedrag van € 1,1 mln wordt toegevoegd aan de Risicoreserve Energiefonds ten behoeve van inzet in 2021. Dekking ten laste van de Algemene Reserve/Risicoreserve Energiefonds.

Beleidsdoel 3.3 Duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie**Stoomnetwerk Botlek - € 2 mln**

Dit betreft een wijziging van de planning. Een bedrag van € 2 mln wordt doorgeschoven naar 2021 wegens vertraging. Dekking ten laste van de Algemene Reserve.

Subsidieregeling Energie infrastructuur - € 0,25 mln

Dit betreft een wijziging kasritme. Een bedrag van € 0,25 mln wordt doorgeschoven naar 2021. Dekking ten laste van reserve Verduurzaming Industrie.

Laadinfrastructuur binnenvaart - € 0,25 mln

Dit betreft een wijziging van de planning. Een bedrag van € 0,25 mln wordt doorgeschoven naar 2021 wegens vertraging. Dekking ten laste van de reserve Verduurzaming Industrie.

Waterstof - € 0,05 mln

Dit betreft een wijziging van de planning. Een bedrag van € 0,05 mln wordt doorgeschoven naar 2021 wegens vertraging. Dekking ten laste van de Algemene Reserve.

Energie innovatie: innovatieprogramma energie- en klimaat - € 0,25 mln

Een bedrag van € 0,25 mln wordt in 2020 en 2021 overgeheveld naar Ambitie 4 omdat het zwaartepunt van dit project bij Ambitie 4 ligt. Dekking ten laste van de reserve Verduurzaming Industrie.(2020) en Algemene Reserve (2021)

Energie innovatie: Haven Industrieel Complex - € 0,3 mln

Dit betreft een wijziging van de planning. Een bedrag van € 0,3 mln wordt doorgeschoven naar 2021 wegens vertraging. Dekking ten laste van de reserve Verduurzaming Industrie.

Toelichting baten

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2020
Mitigatie/Energie	3-1	-464	0	0	-464
Greendeal Zonnepanelen-asbest	3-1	-179	0	0	-179
Risicoreserve Energiefonds	3-1	7.800	0	0	7.800
Energietrans.gebouwde omg.&glastuinb	3-1	76	0	0	76
Mitigatie/Energie	3-2	-400	0	0	-400
Risicoreserve Energiefonds	3-2	0	1.100	0	1.100
Energietrans.gebouwde omg.&glastuinb	3-2	-100	0	0	-100
Mitigatie/Energie	3-3	-100	0	0	-100
Versterking economie	3-3	-250	0	0	-250
Energietrans.gebouwde omg.&glastuinb	3-3	-50	0	0	-50
Verduurzaming Industrie	3-3	-2.200	0	-1.050	-1.150
Eindtotaal		4.134	1.100	-1.050	6.284

Subsidies

[Zie Paragraaf Subsidies, Ambitie 3.](#)

Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland

Zuid-Holland is een economische speler van belang

Zuid-Holland herbergt het grootste Haven Industrieel Complex van Europa, met een sterk proces- en petrochemisch, logistiek en maritiem cluster. In de directe nabijheid van dit complex bevindt zich het grootste glastuinbouwcluster van de wereld: een belangrijke speler in de wereldwijde voedingsketen.

Alle negen nationale economische topsectoren zijn in Zuid-Holland aanwezig. Verder herbergt onze provincie talrijke excellente kennis- en onderzoeksinstellingen die tot de top in hun vakgebied behoren. De campussen van nationaal belang, zoals het Bioscience Park te Leiden, TU Delft Science Park en Space Campus Noordwijk, herbergen talrijke startups en innovatieve bedrijven. De economische kracht van de provincie Zuid-Holland ligt in deze diversiteit.

Economie is in transitie

De Zuid-Hollandse economie bevindt zich in een omvangrijk vernieuwingsproces. Er zijn drie thema's die de verandering van onze economie aanjagen: energietransitie, circulair en digitalisering.

De op fossiele grondstoffen gebaseerde industriële sectoren staan voor een grote transitie. Verduurzaming van de Zuid-Hollandse economie is nodig om minder afhankelijk te zijn van fossiele grondstoffen. Ook de uitstoot van de industrie en milieudruk als gevolg van transportbewegingen is in Zuid-Holland bovengemiddeld. Ontwrichtende technologische ontwikkelingen, zoals digitalisering, robotisering en 3D-printing veranderen de productieprocessen, verdienmodellen en ons werk, maar kunnen ook veelbelovend zijn. Het vermogen om snel op deze ontwikkelingen in te spelen is bepalend voor onze concurrentiekracht. Dit vraagt om een versnelde transitie van de Zuid-Hollandse economie en om een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden en kennis.

Wij streven naar een duurzame, innovatieve economie

Wij willen de meest innovatieve regio van Nederland zijn, waarbij we inzetten op de kruisbestuiving tussen de verschillende sectoren. We zetten in op diensten en producten die veel waarde toevoegen richting duurzaam en digitaal. Wij streven naar passend werk voor iedereen. Wij denken daarbij aan alle niveaus. Van ongeschoold, mbo tot en met universitair. Daarnaast blijft de provincie met haar partners bouwen aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat door te zorgen voor voldoende en kwalitatief goede werklocaties (kantoren, bedrijventerreinen, woon/werklocaties), woonruimte, woon-werkverbindingen, een goede beroepsbevolking, een gezonde leefomgeving, recreatieve voorzieningen en cultureel erfgoed.

De culturele rijkdom van Zuid-Holland

Zuid-Holland heeft een rijke geschiedenis. Investeren in het aanwezige erfgoed, archeologie en cultuur en het gericht betrekken van toeristen daarbij biedt een positieve stimulans aan ons vestigingsklimaat.

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

Alle negen economische topsectoren zijn in Zuid-Holland aanwezig. In Rotterdam bevindt zich het grootste Haven Industrieel Complex van Europa. Zuid-Holland is met het zeer prominente glastuinbouwcluster een wereldspeler in de voedselketen. Als spelers van essentieel belang voor de economie van Nederland en van de regio moeten zij zich vernieuwen en aanpassen als gevolg van energietransitie en digitalisering. Het vermogen om snel op deze ontwikkelingen in te spelen is bepalend voor onze concurrentiekracht. Innovatie, in het algemeen maar met name op deze gebieden, is essentieel. Zeker ook voor het MKB.

Wij stimuleren deze innovatie via subsidieregelingen, actieve rollen in regionale samenwerkingsverbanden en bijvoorbeeld het Startup in Residenceprogramma. Efficiënt goederenvervoer en een optimaal functionerend

logistiek systeem, zoals opgenomen in onze ambitie “Bereikbaar Zuid-Holland”, is daarbij essentieel voor zowel de tuinbouw in de Greenports als het Haven Industrieel Complex.

Beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat

Vestigingsklimaat

De economie in Zuid-Holland floreert en in deze periode van economische groei is de vraag naar woon- en werklocaties groot. Wij streven naar een rijk vestigingsklimaat met bedrijfslocaties die de vitaliteit en kracht van het bedrijfsleven versterken, levendige en gezonde centra en een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden en kennis.

Ruimte voor bedrijvigheid zorgt voor nieuwe investeringen en bedrijfsvestigingen, en maakt dat de bestaande ondernemers niet verhuizen naar elders. Een derde van de Zuid-Hollandse economie speelt zich af op bedrijventerreinen; de beschikbaarheid daarvan is goed op peil maar er is nog veel vraag naar bedrijventerreinen in de hogere milieucategorie en terreinen aan het water. Bij kantoren kampt Zuid-Holland deels met een overschot aan vierkante meters op de verkeerde locaties, en een tekort aan toplocaties in Rotterdam en Den Haag.

Internationaal onderzoek toont aan dat het voor een regio niet langer volstaat om voldoende bereikbare werklocaties aan te bieden. Ook factoren als reputatie, prettig wonen/leven of arbeidspotentieel bepalen in toenemende mate investeringsbeslissingen in een regio. De provincie wil meer werk maken met gemeenten om woon/werk-akkoorden te sluiten.

Human Capital

Ook in Zuid-Holland heeft het bedrijfsleven moeite om geschikt personeel te vinden. Met name in sectoren als de bouw, ICT en techniek. Een op de vijf vacatures blijft onvervuld. Daar staat tegenover dat de werkloosheid in Zuid-Holland met 4 procent boven het landelijk gemiddelde zit (plus 0,5 procent). Opleiding en ervaring van de werkzoekende sluiten niet langer goed aan op de wensen en behoeften van het bedrijfsleven. Met een groot aantal partners werkt Zuid-Holland daarom aan het Human Capital Akkoord om de aansluiting te herstellen. Een akkoord waarmee werknemers worden voorbereid op de Next Level Economy, onder meer door om- en bijscholingsprogramma's vroegtijdig te ontwikkelen en aan te bieden. Dit wordt gedaan door samen met de Economic Board Zuid-Holland te investeren in een breed samengesteld programmteam en door te zorgen voor cofinanciering van concrete projecten. Onder meer zijn projecten beoogd op gebied van IT, Life Science en Internationaal Talent.

Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme

Op de wereld zijn er weinig plekken waar je in een kwartiertje fietsen twintig eeuwen geschiedenis tegenkomt, zoals hier in Zuid-Holland. Resten van Romeinse forten, een eeuwenoud polderlandschap, kunstig aangelegde landgoederen, historische steden, vestingen, bunkers, molens, pakhuizen en kerken. De weerslag van eeuwen van menselijke bedrijvigheid; het verhaal van Zuid-Holland. De provincie Zuid-Holland is ook een rijk archeologisch gebied. Het is mooi wanneer Zuid-Hollanders kennis kunnen maken met de historische vondsten in hun bodem. De provincie zet in op een zorgvuldige opslag en op publieksbereik van bodemvondsten.

Al dat erfgoed vormt een immens kapitaal: voor bewoners, bedrijfsleven en toeristen. De provincie Zuid-Holland werkt samen met vele vrijwilligers, mede-overheden, maatschappelijk middenveld en ondernemers aan het behoud en beleefbaar maken van ons erfgoed. Zo worden identiteit van dorpen en streken bewaard en wordt onze provincie zowel voor inwoners als voor toeristen steeds aantrekkelijker. Toerisme is daarbij geen doel, maar een middel dat bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven. Door spreiding van toerismestromen gaan we een te grote impact op de leefomgeving tegen.

Actief of passief aan cultuur meedoen zorgt voor persoonlijke ontwikkeling en draagt in belangrijke mate bij aan ons welbevinden. In Zuid-Holland is de deelname aan culturele voorzieningen relatief laag. Wij willen de deelname aan cultuurvoorzieningen stimuleren.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie Bereikbaar Zuid-Holland te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

Beleidsprestatie 4-1-1 Innovatie stimuleren

Verreweg de meeste activiteiten uit de Begroting 2020 blijven op koers. Toch lukt het partners van de provincie door onder meer de coronacrisis niet volledig om alle voor 2020 geplande activiteiten daadwerkelijk in 2020 uit te voeren. Een beperkt gedeelte ad € 1,3 mln verschuift naar 2021 of later. Daarmee verschuift ook het bijbehorende kostenbudget daar naartoe. Het gaat om onder meer het Aerospace-cluster in Noordwijk, activiteiten van het Innovatieteam, gebiedsgericht werken en Accez.

Daarnaast is het plan uit de voorjaarsnota om in verband met de coronacrisis hulp te bieden aan Fieldlabs en daaraan verbonden partijen nu nader uitgewerkt. Het plan kent nu een opbouw in enkele fasen. Fase 1 zal in 2020 worden uitgevoerd, hiervoor is € 0,6 mln nodig. Voor verdere fasen in 2021 is het overige budget ad € 0,8 mln beschikbaar. Dat betekent dat van het volledige Fieldlabs-budget € 0,8 mln in de najaarsnota wordt verplaatst van 2020 naar 2021.

In verband met de coronacrisis zal de openstelling van de regeling voor Vroege Fase Financiering door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat worden verplaatst van 2020 naar 2021. Het bijbehorende budget van onze provinciale cofinanciering ad € 2 mln wordt daarom eveneens verplaatst naar 2021.

Aan het einde van de Europese periode 2014-2020 heeft Zuid-Holland in 2019 voor het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) een extra subsidieplafond ad € 3,3 mln beschikbaar gesteld, verspreid over de periode 2020-2022. Dit is in eerste instantie gefinancierd vanuit de eigen middelen van de provincie, via de reserve Overcommitting EFRO. Actuele gegevens wijzen erop dat de financiering waarschijnlijk door de partners zal plaatsvinden en dat inzet vanuit de eigen provincie-reserve niet nodig is. De eigen middelen zijn daarom voorlopig niet meer nodig in de begroting van de jaren 2020-2022. Ze moeten in de reserve achter de hand worden gehouden tot de eindafrekening door de EU is vastgesteld. Daarom worden de ingezette middelen teruggestort in de reserve. Het effect in 2020 is een budgetverlaging van € 1,7 mln.

Voor de MKB Innovatieregeling voor Topsectoren (MIT; circa € 14 mln per jaar) draagt het ministerie van Economische Zaken en Klimaat 50% van de kosten. Momenteel loopt er een financieel-technisch onderzoek over de noemer waaronder de bijdrage van het ministerie aan de 12 provincies wordt uitbetaald. De uitbetaling zelf is zolang dit gesprek loopt tijdelijk opgeschort en het gemoeide bedrag wordt zolang gedekt uit de eigen middelen. Effect is een verhoging van ons eigen budget in 2020 met € 4,6 mln vanuit de reserve MIT.

Alles bij elkaar genomen neemt het lastenbudget voor deze beleidsprestatie in 2020 af met € 1,2 mln.

Beleidsprestatie 4-1-2 Transitie van de Greenports

Van het budget voor Greenports van € 2,4 mln verschuift als gevolg van bijgestelde planningen een beperkt gedeelte ad € 0,2 mln naar 2023. Dit komt omdat wegens Covid 19 een aantal innovatieprojecten en gebiedsontwikkelingen vertraging hebben opgelopen. Een voorbeeld hiervan is het samenvoegen van de werkboeken Westland en Oostland om te komen tot één ruimtelijke economische strategie voor Greenports West-Holland.

Beleidsprestatie 4-1-3 Transitie Havencomplex

Het werkbudget 2020 van € 0,15 mln voor de Rotterdamse haven wordt in de najaarsnota vanuit beleidsprestatie 4-1-1 Innovatie stimuleren verplaatst naar deze beleidsprestatie.

Beleidsprestatie 4-1-4 Digitaal Zuid-Holland

Als gevolg van bijgestelde plannings vindt een minimale verschuiving van het budget naar 2021 plaats (€ 0,04 mln).

Beleidsprestatie 4-1-5 Circulair Zuid-Holland

Het begrote bedrag van € 1,15 mln is bijgesteld naar € 1 mln. Door de coronacrisis zijn enkele activiteiten niet of op een ander manier ingevuld. Uitgestelde activiteiten betreffen bijeenkomsten voor het opzetten van vernieuwersnetwerken op een aantal transitithema's en voor het vormgeven van monitoring. Het bijbehorende bedrag is verplaatst naar 2021.

Beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat

Beleidsprestatie 4-2-1 Voldoende werklocaties op de juiste plek van de juiste kwaliteit

Als gevolg van bijgestelde plannings door de coronahulp die bij het onderwerp Energie op bedrijventerreinen geboden wordt vindt een minimale verschuiving van het budget naar 2021 plaats (€ 0,035 mln).

Beleidsprestatie 4-2-2 Human Capital, een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden en kennis

Als gevolg van bijgestelde plannings bij partners, onder meer door de coronacrisis, is € 0,8 mln verplaatst naar 2021. Het budget van € 5 mln (subsidieregeling) en € 1,8 mln (onderzoeken en procesgeld) voor de volledige periode blijft hierbij in stand.

Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme

Beleidsprestatie 4-3-1 Behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed en toerisme in balans met de omgeving

Verreweg de meeste activiteiten uit de Begroting 2020 blijven ook voor deze beleidsprestatie op koers. Toch lukt het partners in de culturele sector niet volledig om alle voor 2020 geplande activiteiten daadwerkelijk in 2020 uit te voeren. De coronacrisis is hiervan voor een belangrijk deel de oorzaak.

Daarnaast nemen restauraties en herbestemmingen vaak langer dan één jaar in beslag, waardoor de uitvoering doorloopt in het jaar 2021. Van de activiteiten voor erfgoedsubsidies die in 2020 zijn verleend, wordt nu geraamd dat er € 2,25 mln in 2021 wordt uitgevoerd. Daarmee verschuift ook het bijbehorende kostenbudget daar naartoe. Dit betreft de subsidies voor de restauratie en herbestemming van rijksmonumenten en voor de ontwikkeling van erfgoedlijnen. Binnen dit bedrag gaat het ook over de zogenaamde Kanjerprojecten waarvoor PS eerder € 3 mln beschikbaar hebben gesteld. Dit bedrag wordt in 2020 verleend voor de restauratie van monumenten die niet in aanmerking komen binnen de reguliere subsidieregelingen van het Rijk en de provincie. De uitvoering zal deels plaatsvinden in 2021.

Verder wordt voor het groot onderhoud aan molens in Zuid-Holland het volledige budget naar het jaar 2021 verplaatst, omdat de subsidies pas eind 2020 worden verleend. De uitvoering zal daarom na 2020 plaatsvinden. Het gaat om € 0,5 mln. Voor Toerisme zal er € 0,3 mln naar 2021 worden verplaatst. Omdat de besluitvorming over het provinciaal toerismebeleid in het najaar van 2020 door Provinciale Staten plaats vindt, kan de subsidieregeling pas aan het einde van 2020 worden opengesteld. De uitvoering zal daardoor in 2021 plaatsvinden. De toerismesector is zwaar getroffen door de coronacrisis en kan deze steun in 2021 goed gebruiken.

Tot slot valt er vanuit deze beleidsprestatie € 0,3 mln terug aan PS als gevolg van lager dan maximaal vastgestelde subsidies voor erfgoed en erfgoedlijnen.

Beleidsprestatie 4-3-2 Archeologische vondsten zichtbaar maken voor een breed publiek

Bij deze beleidsprestatie vindt een kleine technische mutatie plaats. Er wordt € 0,1 mln verplaatst naar het jaar 2021. Dit betreft activiteiten in het kader van het Ontstaan van Holland. Door de beperkte mogelijkheden voor een fysieke startbijeenkomst in 2020, vinden de activiteiten deels plaats in 2021.

Beleidsprestatie 4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken

De culturele sector in Zuid-Holland is zwaar getroffen door de corona crisis. Als gevolg van de motie van Provinciale Staten die bij de voorjaarsnota is aangenomen, wordt € 3 mln extra vanuit de meerjarig gereserveerde middelen voor cultuur in de Begroting 2020 opgenomen om de culturele sector te ondersteunen bij de gevolgen van de crisis. Het gaat om eenmalige noodsteun via subsidie, die door gemeenten aan culturele instellingen beschikbaar wordt gesteld. Na besluitvorming over dit traject en vaststelling van het subsidieplafond zal de subsidieregeling in twee tranches worden opengesteld (25 september tot en met 2 oktober en 2 tot en met 9 november 2020).

Tevens is een amendement op de 1^e Begrotingswijziging 2020 aangenomen waardoor in de tweede helft van 2020 ter versterking van de Basisvoorziening Cultuurparticipatie en Erfgoedhuis € 0,25 mln beschikbaar is gesteld. Dit stelt de instellingen in staat nog beter invulling te geven aan de taken die zij uitvoeren, bovenop de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting.

Verder wordt € 0,6 mln van het budget voor het Eurovisie Songfestival naar 2021 verplaatst. Het Songfestival van 2020 in Rotterdam werd als gevolg van het coronavirus immers geannuleerd en naar 2021 uitgesteld. Omdat de gemeente al een deel van deze subsidie in 2020 als voorschot zal ontvangen, wordt het budget slechts deels van 2020 naar 2021 overgeheveld. Voor de Begroting 2021 zal het college wederom € 1 mln beschikbaar stellen voor het Songfestival (waarvan dus € 0,6 mln is gedekt door deze mutatie en € 0,4 mln reeds wordt bevoorschot in 2020).

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

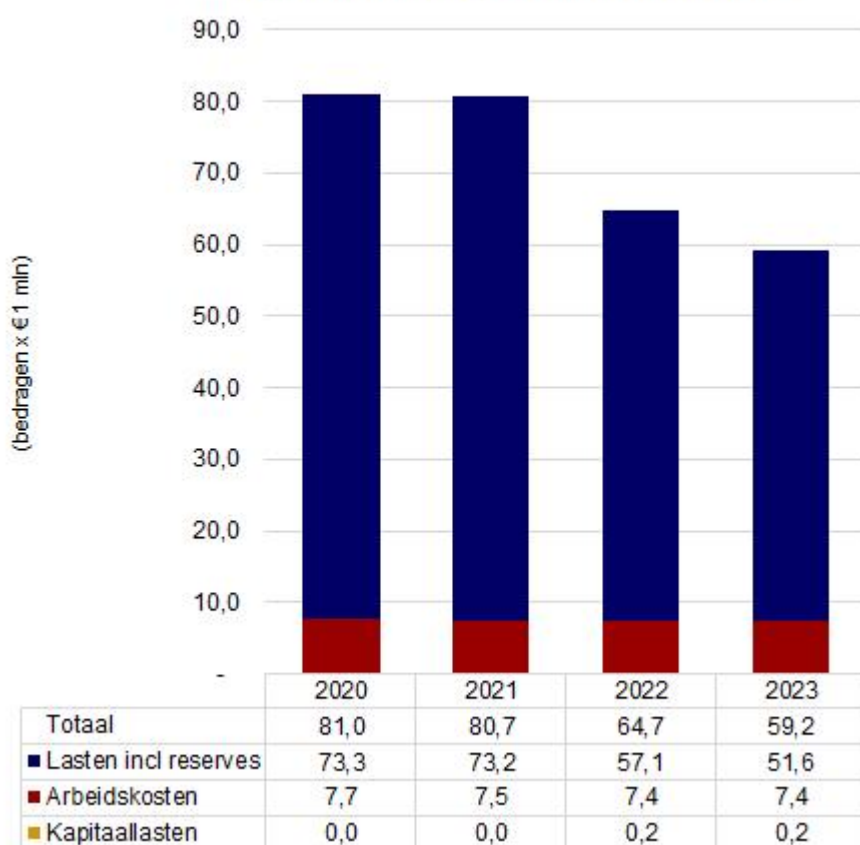
Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Opbouw en verloop lasten van de Ambitie 4

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m VJN 2020	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal						
4-1-1 Innovatie stimuleren	43.358	-1.571	41.787	39.815	30.551	28.571
4-1-2 Transitie van de Greenports	2.956	-200	2.756	4.016	4.011	1.660
4-1-3 Transitie Havencomplex	0	150	150	0	0	0
4-1-4 Digitaal Zuid-Holland	476	-40	436	413	271	471
4-1-5 Circulair Zuid-Holland	2.372	-150	2.222	1.607	1.449	1.448
Totaal beleidsdoel 4-1	49.163	-1.811	47.352	45.852	36.281	32.150
Beleidsdoel 4-2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat						
4-2-1 Voldoende werklocaties op de juiste plek v.d.juiste kwal.	7.080	-35	7.045	6.955	6.063	4.707
4-2-2 Human Capital, beroepsbevolking m.d.juiste vaardigh.&kennis	1.800	-750	1.050	2.600	2.100	2.100
Totaal beleidsdoel 4-2	8.880	-785	8.095	9.555	8.163	6.807

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m VJN 2020	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme						
4-3-1 Behoud&ontw.cultureel erfgoed&toerisme in balans m.omgeving	17.309	-3.419	13.890	16.311	11.964	11.940
4-3-2 Archeologische vondsten zichtbaar maken v.e. breed publiek	936	-55	881	988	931	881
4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken	8.403	2.409	10.812	8.034	7.391	7.390
Totaal beleidsdoel 4-3	26.648	-1.065	25.583	25.333	20.286	20.211
Totaal Lasten	84.691	-3.661	81.030	80.740	64.730	59.168
Baten						
Beleidsdoel 4-1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal						
4-1-1 Innovatie stimuleren	80	0	80	0	0	0
Totaal beleidsdoel 4-1	80	0	80	0	0	0
Beleidsdoel 4-3 Erfgoed, cultuur en toerisme						
4-3-1 Behoud&ontw.cultureel erfgoed&toerisme in balans m.omgeving	14	0	14	14	14	14
4-3-3 Versterken cultuurparticipatie en bibliotheken	57	0	57	57	57	57
Totaal beleidsdoel 4-3	70	0	70	70	70	70
Totaal Baten	150	0	150	70	70	70
Saldo lasten en baten Ambitie 4	84.541	-3.661	80.880	80.670	64.660	59.098

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 4.1 Innovatie: richting duurzaam en digitaal

Festival van de Toekomst - € 0,05 mln

Voor de organisatie van het 2-jaarlijks Festival van de Toekomst worden vanuit verschillende beleidsdoelen budgetten ingezet. Als gevolg van de coronacrisis wordt het Festival verplaatst naar 2021.

Bijdrage aan Doel 1.2.

Groene cirkels - € 0,22 mln

Het budget voor het project Groene Cirkels wordt verplaatst van doel 4.1 naar doel 5.2, zodat alle middelen van Groene Cirkels op één plek staan. Het betreft € 0,22 mln jaarlijks in de periode 2020-2023.

Bijdrage aan Doel 5.2.

Procesgeldten EZ - € 0,3 mln

Op basis van actuele prognoses wordt het budget 2020 voor procesgeldten met € 0,3 mln verlaagd. Het betreft hier een bijstelling in de fasering naar 2022 en 2023.

Fasering verloopt via de Algemene reserve.

EFRO interreg, reserve Overcommitting - € 1,65 mln

Aan het einde van de Europese periode 2014-2020 heeft Zuid-Holland voor het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) een extra subsidieplafond van € 3,3 mln beschikbaar gesteld, verspreid over de periode 2020-2022. Actuele informatie leert dat deze subsidies zeer waarschijnlijk worden gedragen door de EU of andere partners uit het EFRO verband. De provincie behoeft deze eigen middelen in dat geval niet in te zetten. Definitief uitsluitel hierover volgt echter pas bij de eindafrekening van de huidige Europese subsidieperiode (2020). Tot die tijd moeten deze middelen dus beschikbaar blijven. Daartoe worden de jaarbudgetten nu verlaagd en vloeien terug in de reserve Overcommitting, die hiermee het karakter van een risicoreserve heeft. Het betreft in totaal € 3,3 mln, waarvan € 1,65 mln in 2020, € 1 mln in 2021 en € 0,65 mln in 2022.

EFRO Interreg € 0 mln

Op basis van het verwachte kasritme van de laatste twee EFRO-subsidieverleningen van eind 2019 worden de uitgaven in 2021 en 2022 verhoogd met respectievelijk € 0,2 mln en € 0,3 mln. De onttrekkingen aan de reserve EFRO worden in 2021 en 2022 overeenkomstig verhoogd.

Interreg, reserve Versterking Economie € 0 mln

Op basis van de laatste Interreg-openstelling in de huidige Europese periode (tot en met eind 2020) wordt verwacht dat de fasering doorloopt tot en met 2022. De uitgaven in 2021 en 2022 worden daarom verhoogd met respectievelijk € 0,2 mln en € 0,5 mln. De onttrekkingen aan de reserve Versterking Economie worden in 2021 en 2022 overeenkomstig verhoogd.

Innovatieteam - € 0,125 mln

Op basis van actuele cijfers wordt het kasritme van de uitgaven van Innovatieteam gering aangepast. Het betreft een verschuiving van € 0,13 mln van 2020 naar 2022, via de reserve Versterking Economie.

MIT, voorfinancieren rijksbijdrage € 4,63 mln

De rijksbijdrage 2020 voor MIT (50%; € 6,8 mln) is vooralsnog opgeschort in verband met een lopend onderzoek bij het Rijk. Het betreft hier de wijze waarop de middelen worden beschikbaar gesteld. Het bedrag staat niet ter discussie.

Om aan de verplichtingen 2020 (met doorloop naar 2021) voor MIT te kunnen voldoen financiert de provincie de rijksbijdrage 2020 voor uit eigen middelen. Uitgegaan wordt van hogere uitgaven in 2020 van € 4,6 mln en in 2021 van € 2,2 mln. In 2022 en 2023 worden de uitgaven verlaagd met € 2,5 mln en € 4,3 mln.

De voorfinanciering verloopt via de reserve MKB-MIT.

Maatregelenpakket Gebiedsgericht werken - € 0,126 mln

Op basis van actuele informatie over de subsidies voor Hoekse Waard en Goeree-Overflakkee wordt het kasritme aangepast. De uitgaven 2020 worden met € 0,1 mln verlaagd. De uitgaven in 2021 en 2022 worden verhoogd met € 0,2 mln en € 0,1 mln. De fasering verloopt via de reserve Gebiedsgericht werken.

Vroege fase financiering - € 2 mln

Het Rijk heeft de fasering van dit landelijke project bijgesteld. De subsidieregeling gaat nu open in 2021 in plaats van 2020. De uitgaven 2020 worden met € 2 mln verlaagd en verplaatst naar 2021.

De fasering verloopt via de Algemene reserve.

ACCEZ - € 0,075 mln

Op basis van actuele cijfers wordt de fasering van de uitgaven voor ACCEZ enigszins aangepast. Het betreft een verschuiving van € 0,075 mln van 2020 naar 2021, via de reserve Versterking Economie.

Procesgelden voor impulsen economie - € 0,1 mln

Op basis van actuele cijfers wordt het kasritme van de procesgelden voor impulsen economie wat aangepast. Het betreft een verschuiving van € 0,1 mln van 2020 naar 2021, via de reserve Versterking Economie.

Fieldlabs - € 0,8 mln

In de Voorjaarsnota 2020 zijn de uitgaven voor Fieldlabs van € 1,4 mln verwerkt, om zo in 2020 een substantieel budget te hebben voor corona-hulp aan Fieldlabspartijen. Nadere uitwerking leidt tot fasering. Hierbij is in 2020 € 0,6 mln nodig, en in 2021 € 0,8 mln. Het budget 2020 wordt daarom met € 0,8 mln verlaagd.

De fasering naar 2020 verloopt via de reserve Versterking economie.

Aerospacecampus Noordwijk - € 0,5 mln

Op grond van nadere uitwerking van de plannen door betrokken partijen wordt de verdeling over de jaren aangepast. Het betreft onder meer het campusgebouw. Het betreft een verschuiving van € 0,5 mln van 2020 naar 2021, via de reserve Versterking Economie.

Campusregeling - € 0,17 mln

De openstelling van het subsidieplafond voor marktpartijen vindt pas in het najaar van 2020 plaats. Hierdoor vindt fasering van gesubsidieerde activiteiten plaats van 2020 naar 2021. De uitgaven 2020 worden daarom verlaagd met € 0,17 mln. De uitgaven 2021 worden met € 0,64 mln verhoogd, waarvan € 0,17 mln fasering plafond 2020 en € 0,47 mln doorgeschoven lasten plafond 2019.

De fasering vindt plaats via de reserve Versterking Economie.

Innovatieprogramma Klimaat en Energie € 0,25 mln

De uitgaven 2020 voor de subsidieregeling voor het Innovatieprogramma Klimaat en Energie worden gedekt uit doel 4.1 en doel 3.3 (behorend tot Energietransitie). In deze najaarsnota wordt het gehele budget in doel 4.1 geplaatst, omdat het zwaartepunt bij Ambitie 4 ligt. Daarom wordt het energiebudget 2020 en 2021 (jaarlijks € 0,25 mln) overgeheveld naar doel 4.1

Dekking uit doel 3.3.

Greenports - € 0,2 mln

Op basis van actuele cijfers wordt het kasritme van de uitgaven Greenports aangepast. Het betreft een verschuiving van € 0,2 mln van 2020 naar 2023, via de Algemene reserve.

Transitie Havencomplex € 0 mln

Het budget voor procesgeld haven € 0,15 mln wordt binnen doel 4.1 naar een aparte beleidsprestatie 4.1.3 verplaatst.

Digitaal Zuid-Holland - € 0,04 mln

De fasering van de uitgaven voor Digitaal Zuid-Holland wordt enigszins aangepast. Het betreft een verschuiving van € 0,04 mln van 2020 naar 2021, via de Algemene reserve.

Circulair Economie - € 0,15 mln

Op basis van actuele cijfers en mede als gevolg van de coronacrisis wordt de fasering van de uitgaven voor circulaire economie aangepast. Het betreft een verschuiving van € 0,15 mln van 2020 naar 2021, via de Algemene reserve.

Beleidsdoel 4.2 Creëren van een rijk vestigingsklimaat

Human Capital - € 0,75 mln

De subsidies voor het Human Capital programma worden door de ontvangers niet altijd volledig in het verleningsjaar besteed. In 2020 treedt vertraging op door de coronacrisis. Gesubsidieerde activiteiten vinden gefaseerd over meerdere jaren plaats. Daarom worden de uitgaven 2020 met € 0,75 mln verlaagd. De uitgaven 2021 worden overeenkomstig verhoogd.

De fasering verloopt via de Algemene reserve (€ 0,65 mln) en de reserve Versterking economie (€ 0,1 mln).

Energie op bedrijventerreinen - € 0,035 mln

De subsidieregeling Energie op bedrijventerreinen (€ 1,5 mln) is in 2020 voor € 0,75 mln ingezet voor coronahulp aan Bedrijfsinvesteringszones. Actuele informatie leert dat deze hulp een andere fasering heeft dan geraamd. Het zwaartepunt van de uitgaven ligt in 2021. Ten opzichte van de eerder geraamde fasering leidt dit tot een verlaging van de uitgaven met € 0,04 mln in 2020 en € 0,34 mln in 2022 en een verhoging van de lasten met € 0,38 mln in 2021 .

De wijziging van de fasering verloopt via de reserve Versterking Economie.

Beleidsdoel 4.3 Erfgoed Cultuur en toerisme

Erfgoedlijnen en restauraties & herbestemming - € 2,32 mln

Op basis van actuele informatie over de fasering van de uitgaven voor erfgoedlijnen, restauraties & herbestemming worden de jaarlijkse ramingen van de uitgaven aangepast. Verwacht wordt dat circa € 0,12 mln in 2021 wordt uitgegeven.

De subsidies voor Kanjerprojecten (€ 3 mln) worden geheel in 2020 verstrekt, maar de uitgaven drukken grotendeels op 2021. Daarom wordt er € 2,2 mln doorgeschoven naar 2021. Het betreft hier grote projecten die vaak langere uitvoeringstermijnen kennen.

De fasering verloopt via de reserve Restauraties en herbestemming.

Toerisme - € 0,3 mln

De start van de uitvoering van het toerismebeleid was voorzien in 2020. Omdat de subsidieregeling per 1 december wordt opengesteld, vinden de uitgaven grotendeels in 2021 plaats. Verwacht wordt dat de sector deze regeling vanwege corona in 2021 geheel zal benutten.

Het betreft een verschuiving van € 0,3 mln van 2020 naar 2021, via de Algemene reserve.

Subsidies monumenten en erfgoed - € 0,32 mln

Bij de vaststellingen van restauratie en erfgoed subsidies in 2020 is een deel vrijgefallen. Deze vrijval bedraagt € 0,32 mln en komt ten gunste van de financiële ruimte.

Instrumentontwikkeling Erfgoed € - 0,025 mln

Samen met gemeente Delft, Erfgoedhuis/monumentenwacht, TU Delft en TU Eindhoven werkt de provincie aan de Erfgoeddeal. Vanuit Cultuur (€ 0,025 mln) en vanuit Energie zijn voor 2020 middelen beschikbaar gesteld. De middelen van cultuur worden hierbij doorgeschoven naar 2021, omdat het project vanwege een lopende fondsaanvraag niet voor de komende tranche (half september), maar voor de 2^e ronde 2020 (december 2020 of januari 2021) wordt ingediend. Het project start daarmee in 2021.

Deze fasering verloopt via de Algemene reserve.

Groot onderhoud molens - € 0,5 mln

Voor het subsidieplafond Groot onderhoud molens komen de aanvragen vóór 1 december binnen. Omdat als gevolg hiervan de beschikkingen begin 2021 plaatsvinden wordt het desbetreffende deel van het budget ad € 0,5 mln van 2020 naar 2021 overgeheveld.

Deze fasering verloopt via de Algemene reserve.

Indexering Cultuurinstellingen € 0,098 mln

Voor indexering van subsidies voor Cultuurinstellingen wordt in 2020 circa € 0,1 mln beschikbaar gesteld.

In de jaren 2021-2023 bedraagt de indexering € 0,08 mln, € 0,22 mln, en € 0,28 mln.

Dekking ten laste van de Algemene reserve.

Publieksbereik Archeologie - € 0,055 mln

Voor Publieksbereik Archeologie is in 2020 € 0,07 mln beschikbaar voor projecten. Hiervan kan € 0,055 mln niet in 2020 worden bestemd.

Reden is dat de startbijeenkomst voor Ontstaan van Holland is uitgesteld vanwege corona. Deze vindt alsnog plaats in september. Daarna zal de uitvoering pas starten waardoor de uitgaven grotendeels in 2021 plaatsvinden.

Deze fasering verloopt via de Algemene reserve.

Cultuurparticipatie - € 0,04 mln

Door de coronacrisis is een aantal zaken bij Cultuurparticipatie vertraagd. Het betreft onder meer landelijke programma's en subsidieregelingen. De fasering naar 2021 behelst € 0,039 mln en verloopt via de Algemene reserve.

Subsidie Eurovisie Songfestival - € 0,6 mln

Bij Voorjaarsnota 2019 is door Provinciale Staten amendement 660 aangenomen. Daarmee is een eenmalige begrotingssubsidie van € 1 mln aan de gemeente Rotterdam toegekend ten behoeve van de organisatie van het Eurovisie Songfestival 2020. Het evenement heeft vanwege de Corona-beperkingen dit jaar echter geen doorgang kunnen vinden. Inmiddels is wel door de organisatie besloten het evenement naar 2021 te verplaatsen waarbij Rotterdam weer als gaststad zal fungeren. Omdat dit verplaatste evenement nog steeds voldoet aan de criteria zoals deze in amendement 660 zijn opgenomen, is besloten de oorspronkelijk toegekende begrotingssubsidie met een jaar op te schuiven. Omdat de gemeente al een deel van deze subsidie in 2020 als voorschot zal ontvangen wordt het budget slechts deels van 2020 naar 2021 overgeheveld.

Motie Ondersteuning Cultuursector € 3 mln

Provinciale Staten hebben bij de Voorjaarsnota 2020 Motie M929 aangenomen om op zo kort mogelijke termijn een regeling te treffen om culturele instellingen in Zuid-Holland te helpen de coronacrisis te overleven. Hiervoor wordt in deze najaarsnota een budget beschikbaar gesteld van € 3 mln.

Dekking vindt plaats ten laste van de Algemene reserve uit de middelen die bij het coalitieakkoord beschikbaar waren gesteld voor Cultuur.

Toelichting baten

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2020
Overcommitting OP-West	4-1	-1.650	0	-1.650	0
Interreg-cofinanciering EFRO	4-1	-3.650	0	0	-3.650
Regionale netwerken topsectoren	4-1	-57	0	-30	-27
Versterking economie	4-1	-924	1.670	-300	1.046
MIT MKB Innovatiestimulering topsect	4-1	2.100	0	4.630	-2.530
Regionale gebiedsgerichte projecten	4-1	-678	0	-126	-552
Risicoreserve Regmed XB	4-1	600	0	0	600
Verduurzaming Industrie	4-1	0	0	250	-250
Bedrijventerreinen	4-2	-3.308	0	0	-3.308
Alt.locatie Hoeksche Waard	4-2	-720	0	0	-720
Versterking economie	4-2	2.338	35	-100	2.473
Bedrijventerreinen:IRP Oude Rijnzone	4-2	-500	0	0	-500
Restauratie&herbestemming monumenten	4-3	-6.566	197	-2.127	-4.242
Erfgoedlijnen	4-3	1.126	0	0	1.126
Eindtotaal		-11.889	1.902	546	-10.534

Subsidies

[Zie Paragraaf Subsidies, Ambitie 4.](#)

Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland

Zuid-Holland heeft unieke natuur

De combinatie van het kenmerkende kust-, veenweide- en rivierdelta- landschap, waarin steden en landschap met elkaar verweven zijn, maakt de provincie Zuid-Holland veelzijdig en uniek. Een typisch Hollands landschap met bossen, sloten, molens en boerderijen en met belangrijke leef- gebieden voor plant- en diersoorten.

Landschap en natuur staan onder druk

Tegelijk is de provincie Zuid-Holland een dichtbevolkte provincie en staat de kwaliteit van de leefomgeving onder druk. Denk alleen al aan de recente discussies over stikstof en over verontreiniging van bodem en water door PFAS. Het is van groot belang dat de inwoners van Zuid-Holland kunnen wonen en werken in een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving, met directe toegang tot hoogwaardig groen, erfgoed en water. De provincie sluit hiermee aan op het klimaatakkoord.

We streven naar gezonde natuur

Met het onderdeel 'Versterken Natuur' geven we invulling aan deze ambities. Wij streven naar vitale natuur en fraaie landschappen die beginnen bij de voordeur en zich uitstrekken tot de kernen van natuurgebieden, verbonden met water en erfgoed. Met natuur faciliteert de provincie Zuid-Holland een economisch systeem dat uitgaat van de kwaliteit van ons natuurlijk kapitaal: voldoende schoon drinkwater en zoetwater, oppervlaktewater van goede kwaliteit, gezonde bodems (die CO₂ vastleggen), het waterzuiverende vermogen van de natuur, bestuiving en natuurlijke plaagregulatie. De provincie wil voortbouwen op de ervaringen die zijn opgedaan binnen het succesvolle samenwerkingsprojecten.

We gaan naar een vitale landbouwsector

De provincie Zuid-Holland wil de transitie naar een vitale landbouw versnellen voor alle landbouwsectoren en regio's. Daarin staan kringlooplandbouw en een natuurinclusieve aanpak centraal. Ook wordt ingezet op het tegengaan of verminderen van bodemdaling in de veenweidegebieden en het ontwikkelen van een energieneutrale en klimaatadaptieve aanpak. De landbouw teelt gezond, duurzaam en betaalbaar voedsel voor iedereen en blijft dé belangrijkste beheerder van het typische agrarische cultuurlandschap.

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Zuid-Holland heeft landschappen en natuurwaarden die in heel Europa bijzonder zijn: de duinen, de delta en het veenweidegebied. De provincie is verantwoordelijk voor het behoud en de ontwikkeling van deze landschappen en natuurgebieden.

Samen met onze netwerkpartners werken we aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving waarbij natuur en economie in balans zijn. Ons doel is dat Zuid-Holland uiterlijk in 2050 beschikt over een van de meest gevarieerde en aantrekkelijke leefomgevingen van Europa, waar wonen, werken en recreëren in harmonie zijn met natuur en landschap. In ons delta- en kustgebied zetten we in op grootschalige natuurontwikkeling en mogelijkheden voor kustontwikkeling in relatie met natuur. Met het Rijk is afgesproken dat de provincie het Natuurnetwerk Zuid-Holland uiterlijk in 2027 gerealiseerd heeft. Doordat we het natuurnetwerk compleet maken worden de natuurgebieden in Zuid-Holland met elkaar verbonden, waardoor populaties planten en dieren duurzaam in stand gehouden kunnen worden.

De provinciale zorgplicht voor beschermde plant- en diersoorten geven wij vorm via een actief beleid gericht op het in gunstige staat brengen van het leefgebied van 40 iconsoorten, waaronder boerenlandvogels. We streven

daarbij naar evenwicht in de dieren- en plantenpopulaties en wegen doorlopend belangen van natuur en samenleving af. We zetten in op inhoudelijke en financiële koppelkansen tussen de biodiversiteitsopgave en andere (landelijke) opgaven, zoals klimaat en bodemdaling.

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

Landbouw onder druk

De identiteit van het landschap in Zuid-Holland wordt voor een belangrijk deel gevormd door de veelzijdige land- en tuinbouwsector. De boeren zijn daarmee naast voedselproducent ook belangrijk als beheerders van het landschap.

Tegelijk staat de landbouw flink onder druk vanwege klimaatverandering, bodemdaling, uitstoot van stikstof en andere stoffen, de afname van biodiversiteit en de economische vitaliteit van de sector.

Om een vitale en toekomstbestendige sector te behouden lijkt een ingrijpende transitie van de landbouw en het landgebruik noodzakelijk.

Naar een sectorbrede transitie

De afgelopen jaren hebben we vooral geïnvesteerd in innovatie om de verduurzaming van de landbouw vorm te geven. Focus lag daarbij op de 'koplopers'. De komende periode wil de provincie de opgebouwde innovatiekracht benutten voor verdere opschaling. We willen dat alle agrariërs daarvan profiteren en samenwerken aan concrete oplossingen om de vitaliteit van de landbouwsector te vergroten.

Dat doen we in verschillende rollen: we stimuleren innovaties zoals de teelt van nieuwe producten en blijven betrokken bij het netwerk Voedsel families. We investeren in kennisdeling, in nieuwe verdienmodellen en in een circulaire aanpak en ketenoptimalisatie. Waar nodig zullen we kaders stellen of bestaande kaders aanpassen.

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

De provincie wil Zuid-Holland beschermen tegen wateroverlast en overstromingen en de gevolgen van eventuele overstromingen zoveel mogelijk beperken. Deze opgave wordt groter door de effecten van klimaatverandering (zeespiegelstijging en toenemende extreme neerslag), bodemdaling en toenemende druk op de beschikbare ruimte. De provincie heeft bij de preventie van overstromingen en wateroverlast een kaderstellende rol (normeren van regionale keringen en vaststellen normen voor wateroverlast), ook worden dijkversterkingsplannen van de waterschappen goedgekeurd. De provincie zet in op een robuuste ruimtelijke inrichting en op een goede voorbereiding van de rampenbestrijding (meerlaagse veiligheid) onder andere door deelname aan de Interregprojecten FRAMES (als leadpartner en deelnemer) en STARS2C's en door deelname aan het Deltaprogramma. Volgens de Deltabeslissingen en de Nationale Adaptatie Strategie moet Nederland in 2050 'waterrobuust' zijn ingericht en is er een basisveiligheid voor iedereen tegen overstromingen.

De beschikbaarheid en de kwaliteit van oppervlaktewater en grondwater vraagt om een gezamenlijke inspanning van overheden en stakeholders in de provincie. In het Deltaprogramma Zoetwater werkt de provincie samen aan de uitwerking van een strategie voor zoetwater om zo weerbaar te zijn tegen perioden van droogte zoals de zomer van 2018. De provincie is verantwoordelijk voor de (ruimtelijke) bescherming van de drinkwaterbronnen zodat voldoende drinkwatervoorzieningen en drinkwatervorraden (kwalitatief en kwantitatief) beschikbaar zijn (en blijven). Ook moeten er voldoende veilige en kwalitatief goede zwemwaterlocaties zijn, deze worden door de provincie aangewezen.

In 2027 moeten de doelen uit de Kaderrichtlijn Water zijn behaald. De effecten van de genomen maatregelen zijn nog beperkt zichtbaar en verdergaande inspanning is nodig. Samen met de waterschappen en stakeholders worden nadere afspraken gemaakt over de maatregelen.

Alle grondwaterlichamen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) moeten in 2027 in goede toestand zijn (kwantitatief en kwalitatief). Het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-West is het platform waar de partners voor dit Stroomgebied de KRW plannen afstemmen en elkaar stimuleren tot een ambitieuze en tegelijk effectieve aanpak. De provincie onderhoudt grondwatermeetnetten waarmee, in alle grondwaterlichamen, de grondwaterkwaliteit en – kwantiteit worden gemonitord.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie Bereikbaar Zuid-Holland te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur

Beleidsprestatie 5-1-1 Natuur

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 5-1-2 Bevorderen Biodiversiteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 5-1-3 Faunabeheer

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

Beleidsprestatie 5-2-1 Vitale landbouw

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 5-2-2 Aanpak Bodemdaling (landelijk gebied)

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Beleidsprestatie 5-3-1 Waterveiligheid

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 5-3-2 Waterbeschikbaarheid en -kwaliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

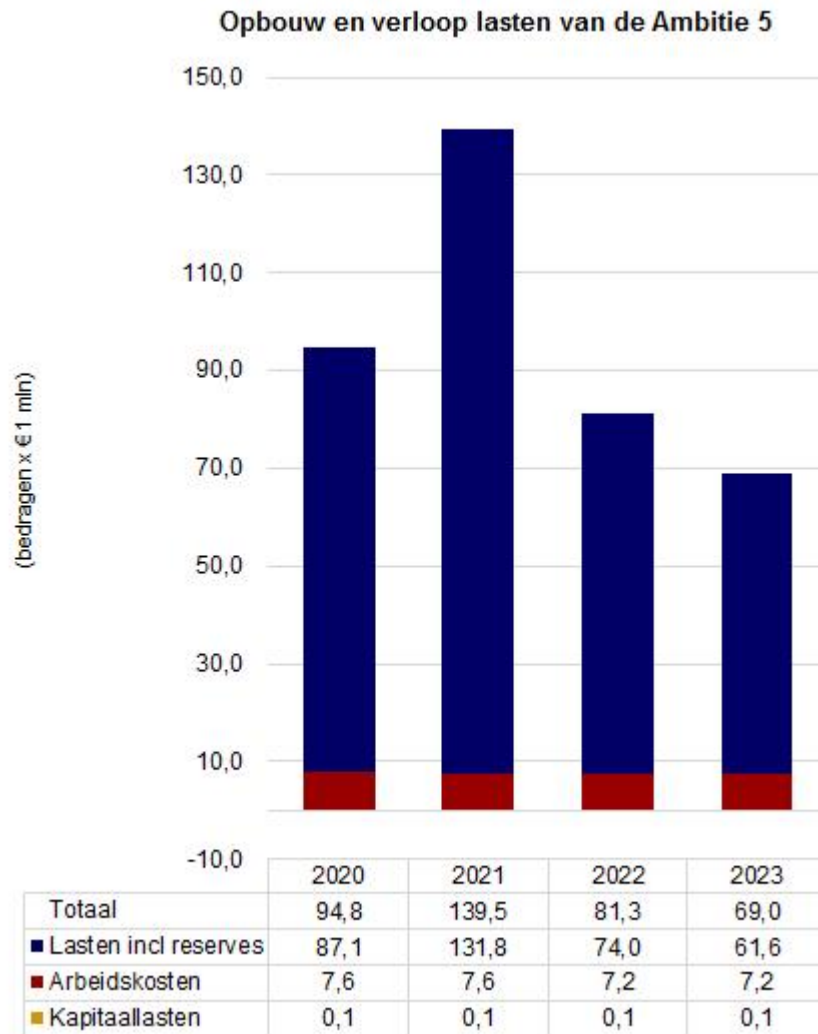
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m VJN 2020	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur						
5-1-1 Natuur	91.182	-37.313	53.869	102.573	54.368	46.050
5-1-2 Bevorderen Biodiversiteit	7.747	-1.744	6.002	6.743	5.409	3.962
5-1-3 Faunabeheer	5.926	-184	5.742	5.112	5.044	4.943
Totaal beleidsdoel 5-1	104.855	-39.242	65.614	114.428	64.822	54.955
Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw						
5-2-1 Vitale landbouw	16.522	272	16.794	14.986	7.406	5.728
5-2-2 Aanpak Bodemdaling (landelijk gebied)	5.280	330	5.610	3.515	2.605	2.555
Totaal beleidsdoel 5-2	21.802	602	22.404	18.501	10.011	8.282
Beleidsdoel 5-3 Leven met water						
5-3-1 Waterveiligheid	3.842	-613	3.229	3.498	3.557	2.891
5-3-2 Waterbeschikbaarheid en -kwaliteit	3.625	-32	3.593	3.054	2.924	2.823
Totaal beleidsdoel 5-3	7.468	-645	6.823	6.552	6.481	5.714
Totaal Lasten	134.125	-39.285	94.841	139.481	81.314	68.952
Baten						
Beleidsdoel 5-1 Gezonde natuur						
5-1-1 Natuur	18.373	-4.142	14.231	22.974	16.659	12.600
5-1-3 Faunabeheer	626	0	626	626	726	726
Totaal beleidsdoel 5-1	18.999	-4.142	14.857	23.600	17.385	13.326
Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw						
5-2-1 Vitale landbouw	6.857	320	7.177	5.411	2.019	1.235
Totaal beleidsdoel 5-2	6.857	320	7.177	5.411	2.019	1.235
Beleidsdoel 5-3 Leven met water						
5-3-1 Waterveiligheid	659	-107	552	353	53	53
5-3-2 Waterbeschikbaarheid en -kwaliteit	445	342	787	430	430	430
Totaal beleidsdoel 5-3	1.104	235	1.339	783	483	483
Totaal Baten	26.961	-3.587	23.373	29.795	19.887	15.044
Saldo lasten en baten Ambitie 5	107.165	-35.697	71.467	109.686	61.428	53.907

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 5-1 Gezonde Natuur

Realisatie NNN - Gouwe Wiericke - € 14 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

Op dit moment vindt overleg plaats over de verlenging van de uitvoeringstermijn (t/m 2024 i.p.v. 2021) waarbij borging van de realisatie middels herlocalisering van de NNN-hectares, is geregeld. Dit is besproken met PS middels een technische briefing. Er is echter nog geen officieel akkoord op de verlenging van de termijn waardoor het resterende uitvoeringsbudget is verdeeld over 2 jaar (2020 en 2021) waar dat 5 jaar zou moeten zijn. De vertraging op het officiële akkoord wordt veroorzaakt door de vertraging op de invoering van de Omgevingswet.

Realisatie NNN - Krimpenerwaard - € 13,1 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

Bij de uitvoering van de Gebiedsovereenkomst is vertraging ontstaan waardoor de huidige planning niet meer haalbaar is. Er vindt op dit moment overleg plaats over de voorwaarden van de verlenging van de deadline in de Gebiedsovereenkomst. Er is nog geen definitief addendum waardoor de nieuwe planning nog niet is verwerkt in het kasritme van het budget voor de uitvoering. Hierdoor is in de huidige begroting het resterende uitvoeringsbudget verdeeld over de resterende 2 jaar conform de oude planning. Na bestuurlijk akkoord op het addendum op de Gebiedsovereenkomst Krimpenerwaard zal het budget over meerdere jaren worden verdeeld.

PMR 750 – Buijtenland van Rhoon - € 5,4 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

Als gevolg van vertragingen in de verwerving en inrichting schuiven activiteiten en het daarvoor benodigde budget op naar latere jaren.

Verbeterplan Boerenlandvogels - € 1,9 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

Als gevolg van voortschrijdend inzicht in de uitvoering wordt een deel van het budget verplaatst naar latere jaren.

Realisatie NNN – Overige gebieden - € 1,6 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

Als gevolg van actualisatie van de projectopdracht ondervinden een aantal activiteiten vertraging en verschuiven daarmee naar latere jaren.

Deltanatuur - € 0,5 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

In 2020 is de inrichting en het beheer van de Buttervlietpolder aanbesteed. Bij de aanbestedingsprocedure zijn echter geen (geldige) aanbiedingen binnen gekomen. Daardoor moet de strategie voor de uitvoering van het gebied herzien worden. Dat zal in 2020 plaatsvinden waarmee naar verwachting in 2021 de inrichting van het gebied weer wordt opgepakt.

Agrarisch Natuurbeheer € 0,5 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

De lasten zijn hoger dan begroot, omdat inmiddels is gebleken dat bij de overgang van de Vijfheerenlanden naar de provincie Utrecht minder agrarisch natuurbeheer is 'verhuisd' naar Utrecht dan aanvankelijk was ingeschat.

Daarnaast zal er door de provincie in 2020 capaciteit worden ingehuurd voor de uitvoering van de subsidieregeling en voor de inhuur van externe expertise voor het kennisteam agrarisch natuurbeheer. De capaciteit hiervoor is niet binnen de vakafdeling beschikbaar.

Overige - € 0,4 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

Als gevolg van vertragingen in de uitvoering voor o.a. de Groene Waterparel en de uitvoering van maatregelen in het kader van loonsoorten verschuiven activiteiten naar latere jaren.

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

Vrijval (en verlening) subsidies - € 0,5 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

In 2020 vallen drie subsidies uit het ILG-tijdperk vrij. De subsidies kunnen niet meer worden verlengd en zullen opnieuw worden verleend. De vrijvallende middelen worden daartoe tijdelijk gestort in een reserve (Groene Ambities) en zullen in de komende jaren daaruit worden onttrokken.

Groene Cirkels € 0,4 mln

Voor de realisatie van de Groene Cirkels worden de bijdragen uit Economie en Mobiliteit als budget verschoven naar ambitie 5.

POP3 - € 0,3 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Als gevolg van lagere verleningen in het verleden zijn voor een aantal POP3-maatregelen minder lasten verwacht.

Drukdrainage - € 0,1 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

De verdeling van de subsidie-activiteiten voor de subsidie Molenwaard-Drukdrainage (plafond Voorjaarsnota 2020) blijkt anders te zijn dan vooraf ingeschat. Verplaatsing van budget naar andere jaren.

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Ontwikkeling Restveengebied - € 0,5 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning en budget.

Het Restveengebied is nu vooral agrarisch gebied en zal conform Europees en rijksbeleid bestemd worden voor natuur en waterberging. In verband met onderhandelingen die meer tijd vragen loopt de planning door tot 2024 en is het budget voor 2020 met € 0,5 mln naar beneden bijgesteld.

Storting van het vrijgekomen bedrag in de reserve Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder.

Voorzitten Rijn-West € 0,3 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

De provincie Zuid-Holland heeft met ingang van 2020 het voorzitterschap en de administratie met betrekking tot het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-West, een samenwerkingsverband dat gericht is op het verbeteren van de waterkwaliteit in het gebied Lobith-Den Helder-Haringvliet, overgenomen van de provincie Utrecht. De totale begroting voor 2020 is vastgesteld op € 0,3 mln. PZH ontvangt daarvoor bijdragen van derden. Zie ook de toelichting onder de baten.

Dekking uit bijdragen van derden en provinciale middelen (voor het PZH deel).

Overzetten waterbudget naar 2022 - € 0,3 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning en budget.

Betreft het overzetten van € 0,3 mln aan waterbudget uit 2020 naar 2022, omdat in 2022 als gevolg van doorschuivingen extra middelen nodig zijn.

Interreg project FRAMES - € 0,1 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Het Interreg project FRAMES (Flood Resilient Areas by Multi-layered Safety) komt dit jaar tot een einde. Een bedrag van € 0,1 mln zal niet meer uitgegeven worden en valt vrij en zal daardoor minder geclaimd worden bij het Interreg. Zie ook de toelichting onder de baten.

Dit betreft een budgetneutrale mutatie uit bijdragen van derden en EU-bijdragen.

Toelichting baten

Beleidsdoel 5-1 Gezonde Natuur

PMR 750 – Buitenland van Rhooen - € 5,4 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

Als gevolg van lagere lasten is ook de bijdrage uit de OVP PMR 750 lager.

Verkopen Grond voor Grond € 1 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning en budget.

Naar verwachting zal de verkoop van Grond voor Grond met € 1 mln stijgen. Dat komt enerzijds door een onverwachte opbrengst uit de verkoop van erfpachtrechten (€ 0,5 mln) en anderzijds door extra verkopen te realiseren.

Agrarisch Natuurbeheer € 0,3 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget

Door de hogere lasten voor het agrarisch natuurbeheer is de EU-bijdrage voor dit onderdeel hoger.

Beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw

POP3 - € 0,3 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Als gevolg van lagere lasten voor een aantal POP3-maatregelen is de EU-bijdrage voor dit onderdeel lager.

Beleidsdoel 5-3 Leven met water

Voorzitten Rijn-West € 0,3 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

De provincie Zuid-Holland heeft met ingang van 2020 het voorzitterschap en de administratie met betrekking tot Rijn-West overgenomen van de provincie Utrecht. De totale begroting voor 2020 is vastgesteld op € 0,3 mln.

PZH ontvangt daarvoor bijdragen van derden. Zie ook de toelichting onder de lasten.

Dekking uit bijdragen van derden en provinciale middelen (voor het PZH deel).

Interreg project FRAMES - € 0,1 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Het Interreg project FRAMES (Flood Resilient Areas by Multi-layered Safety) komt dit jaar tot een einde. Een bedrag van € 0,1 mln zal niet meer uitgegeven worden en valt vrij en zal daardoor minder geclaimd worden bij het Interreg. Zie ook de toelichting onder de lasten.

Dit betreft een budgetneutrale mutatie uit bijdragen van derden en EU-bijdragen.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2020
Groene ambities	5-1	-2.899	0	-1.746	-1.153
MJP Bodem, ondergrond en grondwater	5-1	0	0	367	-367
Beheerplannen Natura 2000 en PAS	5-1	-1.244	0	0	-1.244
Natuurcompensatie	5-1	-36	0	0	-36
Reserve Ontwikkelopgave natuur	5-1	-28.266	1.000	-18.426	-8.840
NatuurNetwerk Nederland	5-1	-13.897	0	-10.940	-2.957
Res Project duurz ontw. Zuidplaspold	5-1	-230	0	-230	0
IODS	5-1	-3.548	0	-2.940	-608
Groene ambities	5-2	-3.738	11.987	0	8.249
Reserve UPG 40	5-2	-2.749	0	596	-3.344
Groene ambities	5-3	0	155	0	155
Milieuaspecten omgevingbeleid	5-3	3	0	0	3
Res Project duurz ontw. Zuidplaspold	5-3	-700	0	-500	-200
Zandmotor	5-3	-284	0	0	-284
Eindtotaal		-57.588	13.142	-33.820	-10.626

Subsidies

[Zie Paragraaf Subsidies, Ambitie 5.](#)

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

Zuid-Holland is een strategisch gelegen delta die altijd mensen heeft aangetrokken. Langs de waterwegen zijn krachtige handelssteden en dorpen ontstaan met elk een uniek profiel en identiteit. Onze steden zijn ontmoetingsplaatsen voor mensen en ideeën. De regio trekt kenniswerkers, bedrijven, toeristen en studenten van over de hele wereld. Stad en land raken steeds sterker met elkaar verbonden. Ons landelijke gebied met zijn dorpen is meer dan ooit een proeftuin voor nieuwe oplossingen op terreinen als klimaat, energie en voedsel.

Zuid-Holland staat voor de opgave om in het komende decennium een fors aantal betaalbare woningen te realiseren en de bestaande woonvoorraad te verduurzamen. Tegelijkertijd zijn de groeiende steden ook plaatsen waar sociale problematiek zich manifesteert. In het landelijk gebied vormt het behoud van voorzieningen en leefbaarheid een opgave. Onze uitdaging is om een gezonde, sociale en duurzame leefomgeving te realiseren. Om die vitale samenleving te realiseren is meer nodig dan woningbouw alleen. Het leef- en vestigingsklimaat kan versterkt worden door stad en land goed te verbinden, door ruimte te bieden voor groen en water in de stad, door een evenwichtige woningvoorraad en passende werklocaties. De vitaliteit van de stad is ook gebaat bij cultuur, kenniscentra en aantrekkelijke binnensteden.

Zuid-Holland wil een aantrekkelijke, duurzame, concurrerende toonaangevende provincie zijn, waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren in een aantrekkelijke groene en gezonde leefomgeving. In Zuid-Holland moet iedereen zich thuis kunnen voelen in sterke steden en dorpen. Daarvoor moeten er voldoende woningen van de juiste kwaliteit op de juiste locatie zijn. De provincie wil de bouw van passende en betaalbare woningen versnellen, met waarborg voor ruimtelijke en sociale kwaliteit en passende mobiliteitsvoorzieningen. De provincie wil het economisch potentieel beter benutten door de steden met hun afzonderlijke kwaliteiten te verbinden. Verder wil de provincie dat het bebouwd gebied klimaatadaptief wordt ingericht. Daarbij wordt primair gekozen voor bouwen in bestaand bebouwd gebied en nabij knooppunten van hoogwaardig openbaar vervoer. Daarnaast wordt een integrale afweging gemaakt tussen landschappelijk belang, ruimte voor woningen en bedrijven. Waardevolle landschappen zoals het Groene Hart (inclusief De Waarden), Midden-Delfland, en de kust worden zoveel mogelijk beschermd.

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

In Zuid-Holland moet het komende decennium een fors aantal woningen gerealiseerd worden. De provincie wil dat haar inwoners op korte en lange termijn een passende, waaronder betaalbare, woning kunnen vinden op de juiste locatie ter versterking van de vitaliteit van het stedelijk en landelijk gebied. Voor veel doelgroepen (starters, lage inkomens, studenten, ouderen, arbeidsmigranten) is dat niet het geval. Het doel is om de realisatie van betaalbare en passende woningbouw te versnellen en zorg te dragen dat de woningvoorraad op peil is.

Het is van belang dat bij de versnelling van woningbouw de bereikbaarheid van wonen, werken en voorzieningen gewaarborgd is, met investeringen in passende mobiliteitsvoorzieningen. Dit betekent dat de versnelling van de woningbouwopgave goed moet zijn afgestemd met de onderwerpen werklocaties en bereikbaarheid.

De provincie bouwt zelf geen woningen, dit doen marktpartijen en woningbouwcorporaties. Wel heeft de provincie verschillende rollen waarin het een bijdrage kan leveren aan de versnelling van de betaalbare woningen:

- Meewerken op locatieniveau om knelpunten weg te nemen door inzet van expertise en middelen.
- Samen met Rijk, gemeenten, marktpartijen en corporaties werken aan een constante bouwstroom door afspraken (o.a. Woondeal Zuidelijke Randstad), kennisuitwisseling (o.a. organiseren jaarlijkse conferentie), lobby en agendering van knelpunten.

- Eén loket voor de buitenwereld waar het gaat om tegenstrijdige provinciale belangen op locatieniveau, dan wel provinciaal omgevingsbeleid dat versnelling belemmert. Deze kwesties agenderen en knopen over doorhakken.
- Vanuit provinciaal omgevingsbeleid sturing op kwantitatieve en kwalitatieve behoefte en voldoende plancapaciteit per woonregio. Mogelijk maken van overprogrammering zodat er voldoende harde plancapaciteit is. Het inzetten van RO-instrumentarium indien noodzakelijk.

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

De provincie wil een regio zijn waar mensen met plezier wonen, werken, recreëren in een aantrekkelijke, groene en gezonde omgeving. De vitaliteit en kwaliteit van de leefomgeving staat echter onder druk door potentieel conflicterende ruimteclaims op terreinen als woningbouw, economie, energie en klimaat. De aanleg van wegen, woningen, dijken en recreatiegebieden gaan decennialang mee. Daarom is het van belang dat deze ontwikkelingen zorgvuldig gebeuren. Het doel is om een kwaliteitsrijke ruimtelijke inrichting te realiseren waarbij ruimte is en blijft voor nieuwe initiatieven, met aandacht voor het veranderende klimaat, sociale kwaliteit en verduurzaming van de bestaande woningvoorraad. Samen met andere partijen werkt de provincie aan een gezonde, sociale en duurzame leefomgeving.

De provincie maakt bij de inrichting van de ruimte integrale afwegingen tussen landschappelijke belangen en ruimte voor functies als woningen en bedrijven. Met het beleid voor ruimtelijke kwaliteit stimuleren we dat initiatiefnemers zoveel mogelijk voortbouwen op de bestaande kwaliteiten, en daarmee op de identiteit, van Zuid-Holland. Dus sterker maken wat al sterk is. Daarbij hoort: de juiste ontwikkeling op de juiste plek, en waar mogelijk in combinatie met verschillende functies.

Stedelijke ontwikkelingen die niet binnen bestaand stads- en dorpsgebied gerealiseerd kunnen worden en kleinschalige ontwikkelingen kunnen bij uitzondering in het landelijk gebied plaatsvinden in aansluiting op bestaand stads- en dorpsgebied of in bebouwingslinten. Bovenregionale en regionale (centrum)voorzieningen worden zoveel mogelijk geconcentreerd in stedelijke centra en bij multimodale HOV-knooppunten. Dit beleid draagt bij aan de vitaliteit en daarmee aan de kwaliteit van stedelijke agglomeraties en centra.

Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's

De realisering van een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving met sterke steden en dorpen vereist een integrale ruimtelijke afweging tussen verschillende belangen en een inzet van en samenwerking tussen veel partijen. De provincie wil dat de woningbouwopgave in Zuid-Holland hand in hand gaat met behoud van werkgelegenheid. In de praktijk blijkt dit ingewikkeld. Door de schaarste aan ruimte en de wens niet meer in het groen te bouwen nadert de huidige praktijk van functiescheiding zijn grenzen. Tegelijkertijd is functiemenging in de praktijk nog niet gangbaar, zijn voorbeelden schaars en blijft het creëren van betaalbare bedrijfsruimte uit.

In de verstedelijkingsopgave komen woningbouwvraagstukken en de vraag naar werklocaties samen. Kwantitatief omdat de behoefte aan ruimte voor zowel wonen als werken toeneemt. Kwalitatief omdat er een groeiende behoefte en mogelijkheid is voor meer informele woon-werkmilieus waar kennisontwikkeling, kruisbestuiving en functiemenging sleutelbegrippen zijn. Terwijl vanuit verstedelijking dan ook vaak gemengde gebieden als stip op de horizon genoemd worden komen in de huidige praktijk en verstedelijkingsdruk vooral de conflicterende situaties tussen bedrijventerreinen en wonen (transformatieplannen) naar voren. Het risico op vertraging van woningbouw enerzijds en het verdringen van betaalbare werklocaties is groot.

De provincie wil met regio's en gemeenten afspraken maken over een passend woningaanbod voor alle doelgroepen en voldoende passende ruimte voor werklocaties.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie Bereikbaar Zuid-Holland te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

Beleidsprestatie 6-1-1 Versnelling Woningbouw

De middelen voor Versnellen Woningbouw worden doorgeschoven aangezien het proces om met gemeenten tot afspraken te komen over de inzet van deze middelen meer tijd vergt. Naar aanleiding van deze beheermaatregel, vindt er een verkenning plaats hoe de middelen doelmatiger en sneller kunnen worden ingezet om de juiste projecten te kunnen versnellen.

De verwachting is dat de middelen voor de Vliegende Brigade dit jaar volledig benut zullen worden. Mede door de coronacrisis is er vanuit gemeenten veel vraag naar ondersteuning in de vorm van externe expertise.

Beleidsprestatie 6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil

De provincie vraagt de regionaal samenwerkende gemeenten (regio) te borgen dat er een toereikend en afgestemd betaalbaar woningaanbod op de regionale woningmarkt beschikbaar is. De betaalbare woningvoorraad moet daarbij evenwichtig verdeeld zijn over de gemeenten in die woningmarktregio. In de Rotterdamse regio zijn hierover in regionaal verband afspraken gemaakt. De provinciale subsidieregeling Spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid-Holland ondersteunt deze afspraken. In de regio's waar het aanbod sociale woningen met name onder druk staat, zoals in Haaglanden en Holland Rijnland wil de provincie eveneens komen tot soortgelijke ondersteunende afspraken. Streven is deze per 2021 in werking te kunnen laten treden om de nog lopende regionale gesprekken te ondersteunen. In werking treding van de regelingen in 2020 wordt niet gehaald. Om die reden wordt het budget voor beide regio's doorgeschoven van 2020 naar 2021 en 2022.

Voor de subsidieregeling Spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid-Holland zijn inmiddels diverse aanvragen van gemeenten ontvangen en worden vanuit de pijplijn in de loop van dit jaar nog aanvragen verwacht. Verruiming van het subsidieplafond kan meer aanvragen dit jaar stimuleren en zo het versnellen van projecten door gemeenten ondersteunen. De vraag naar sociale woningbouw blijft mede door de coronacrisis hoog.

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

Beleidsprestatie 6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit

Door capaciteitsproblemen is er vertraging opgetreden bij de benutting van het door het Rijk beschikbaar gestelde budget Flexwonen. Voor het op te stellen programma Flexwonen en de uitvoering daarvan zal na de zomer een externe programmaleider worden aangetrokken, zodat de beschikbare middelen alsnog in 2021 en 2022 voor dit programma ingezet kunnen worden.

Beleidsprestatie 6-2-2 Aanpak klimaatbestendig en natuurinclusief bouwen en verduurzaming bestaande woningvoorraad

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's

Beleidsprestatie 6-3-1 Afspraken over wonen en werken in de regio en een passend woningaanbod voor alle doelgroepen

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

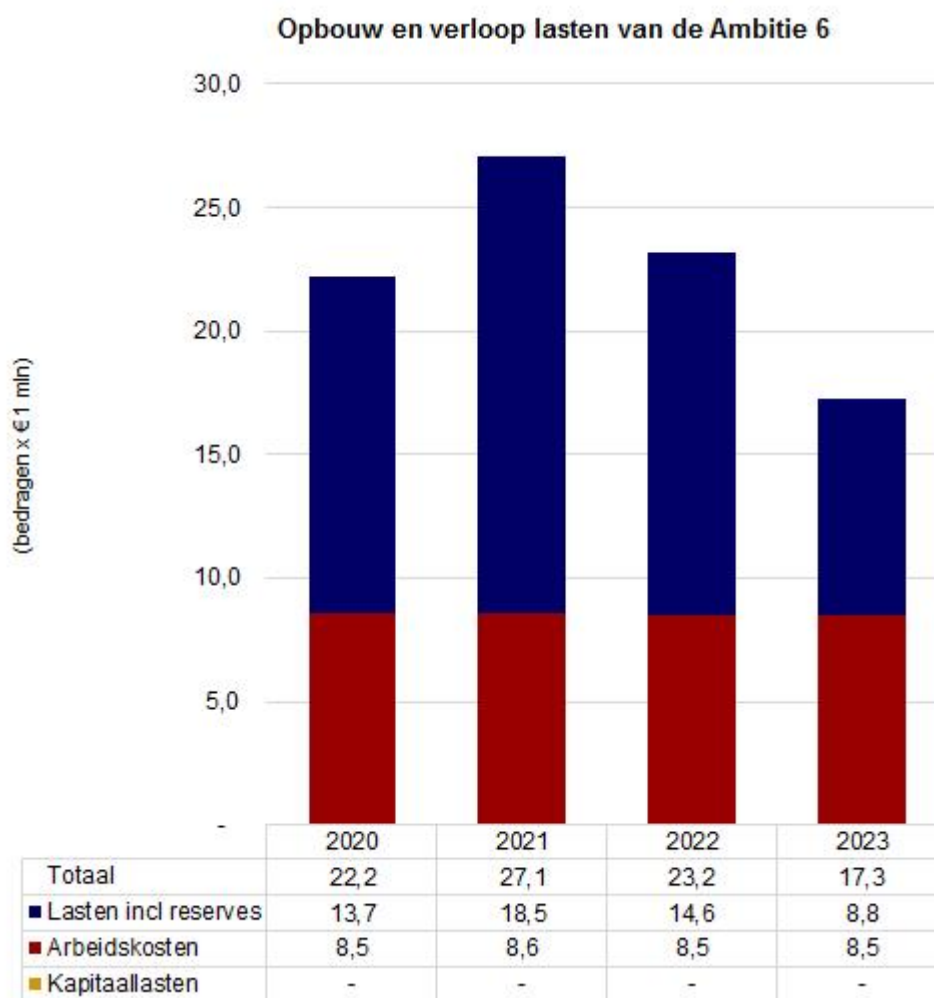
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m VJN 2020	Bijstelling	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek						
6-1-1 Versnelling woningbouw	7.595	-2.230	5.365	6.984	6.672	5.670
6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil	4.569	-500	4.069	7.072	5.070	1.069
Totaal beleidsdoel 6-1	12.164	-2.730	9.434	14.056	11.742	6.739
Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving						
6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit	5.260	-850	4.410	5.419	5.354	4.475
6-2-2 Aanp.klimaatbest&natuurincl.bouwen&verduurz.best.woningvoorraad	2.027	-400	1.627	830	429	429
Totaal beleidsdoel 6-2	7.286	-1.250	6.036	6.248	5.783	4.904
Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's						
6-3-1 Afspr.over wonen&werken i.d.regio&pass.woningaanb.doelgr.	6.802	-38	6.764	6.748	5.651	5.648
Totaal beleidsdoel 6-3	6.802	-38	6.764	6.748	5.651	5.648
Totaal Lasten	26.253	-4.018	22.235	27.053	23.176	17.291
Baten						
Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek						
6-1-2 Betaalbare woningvoorraad op peil	300	300	600	400	0	0
Totaal beleidsdoel 6-1	300	300	600	400	0	0
Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving						
6-2-1 Versterken (ruimtelijke) kwaliteit en vitaliteit	150	-150	0	150	150	0
Totaal beleidsdoel 6-2	150	-150	0	150	150	0
Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's						
6-3-1 Afspr.over wonen&werken i.d.regio&pass.woningaanb.doelgr.	175	0	175	175	0	0
Totaal beleidsdoel 6-3	175	0	175	175	0	0
Totaal Baten	625	150	775	725	150	0
Saldo lasten en baten Ambitie 6	25.628	-4.168	21.460	26.328	23.026	17.291

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 6-1 Voldoende juiste woningen op de juiste plek

Slim Ruimtegebruik - € 0,05 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

De aanpak van Slim Ruimtegebruik is geïntegreerd in de aanpak programma Verstedelijking / Versnellen Woningbouw. Voor de aanpak Slim Ruimtegebruik hoeft daarom geen specifiek budget meer gereserveerd te worden. Een deel van het budget wordt teruggeboekt naar het budget Uitvoering Integraal ruimtelijk verkennen en programmeren. Deze bijstelling geldt ook voor de jaren 2021 tot en met 2023.

Uitvoering verstedelijking - € 0,2 mln

Deze wijziging betreft een technische wijziging van budget.

Het project innovatie Kolkpein duurt langer dan vooraf gepland. Hiermee wijzigt de lastneming van de verleende subsidie.

Versnelling woningbouw - € 2 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning en budget.

In verband met de coronapandemie vergt het proces om tot afspraken te komen met gemeenten over het inzetten van deze middelen meer tijd. Het daadwerkelijk benutten van de middelen vindt niet meer plaats in het huidige jaar. De middelen worden doorgeschoven naar 2023, zodat er een gelijkmatige verdeling van het budget over de jaarschijven is.

Sociale woningbouw - € 2 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van planning.

Het proces om tot afspraken te komen met de regio's Haaglanden en Holland Rijnland over een regeling om deze middelen in te zetten voor de realisatie van sociale woningbouw en deze afspraken in een regeling vast te leggen, is naar verwachting eind 2020 afgerond.

De besteding van de middelen zal niet voor 2021 een aanvang nemen. Voor een gelijkmatige verdeling van het budget over de jaren, worden de middelen 2020 doorgeschoven naar 2022.

Subsidieregeling Spreiding sociale woningbouw Rotterdamse Regio € 1,5 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Aangezien de gemeentelijke aanvragen het beschikbare bedrag van € 1,5 mln voor 2020 overschrijden is het voorstel het subsidieplafond voor 2020 op te hogen naar € 3,5 mln.

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

Implementatie Omgevingswet - € 0,4 mln incidenteel

Vanwege het uitstel van de invoeringsdatum van de Omgevingswet naar 1-1-2022 is een aantal activiteiten opgeschort. Ook is vanwege de coronamaatregelen het interbestuurlijke leertraject stopgezet van het 2e tot 4e kwartaal van 2020. Als gevolg hiervan schuift een deel van de geplande activiteiten door naar 2021.

De dekking uit de reserve Implementatie Omgevingswet komt te vervallen en wordt in 2021 opnieuw opgevoerd.

Doorbelasting trainees - € 0,1 mln

In de Begroting 2020 is de kaderstellende afspraak gemaakt dat de totale arbeidscapaciteit niet uitgebreid mag worden. Dat neemt niet weg dat er al besluiten genomen zijn en er (onontkoombare) ontwikkelingen spelen, die leiden tot een hogere arbeidscapaciteit.

Het huidige tweejarige trainee-programma loopt in 2020 af. Voor 2020 bedragen de totale programmakosten € 1,2 mln.

Bijdrage aan Ambitie 8 Bedrijfsvoering - Financiën en organisatie € 0,1 mln. Verdeeld over de beleidsdoelen 6.2 en 6.3

Aflaging budget Ruimtelijke kwaliteit - € 0,08 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Voor de herijking van het ruimtelijk kwaliteitsbeleid werd verwacht communicatiemiddelen te ontwikkelen, maar daar wordt mee gewacht tot na de Gedeputeerde Staten consultatie in november. De opdracht wordt verschoven naar 2021. Verder is in verband met de uitbraak van Covid-19 dit jaar geen Young Innovators programma gestart met het college van Rijksadviseurs.

Gedeeltelijke vrijval van het budget is ten bate van de Algemene Reserve.

Flex Wonen - € 0,3 mln

Door capaciteitsproblemen is er vertraging opgetreden bij de benutting van dit budget. De middelen worden doorgeschoven naar 2022, zodat er een gelijkmatige verdeling is over de jaren.

Vitaliteit leefomgeving - € 0,3 mln

Door de coronapandemie is het proces met gemeenten en maatschappelijke partners t.b.v. het beperken van knelpunten in de vitale leefomgeving vertraagd. Aangezien het budget in 2020 grotendeels niet benut kan worden, wordt dit budget doorgeschoven naar 2021.

Beleidsdoel 6-3 Afspraken met regio's

Festival van de Toekomst - € 0,05 mln incidenteel

Voor de organisatie van het 2-jaarlijks Festival van de Toekomst worden vanuit verschillende beleidsdoelen budgetten ingezet. Als gevolg van de coronacrisis is besloten het Festival te verplaatsen van 2020 naar 2021.

Bijdrage aan Doel 1-2.

Slim Ruimtegebruik € 0,05 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget. De aanpak van Slim Ruimtegebruik is geïntegreerd in de aanpak programma Verstedelijking / Versnellen Woningbouw. Voor de aanpak Slim Ruimtegebruik hoeft daarom geen specifiek budget meer gereserveerd te worden. Een deel van het budget wordt teruggeboekt naar het budget Uitvoering Integraal ruimtelijk verkennen en programmeren. Deze bijstelling geldt ook voor de jaren 2021 tot en met 2023.

Toelichting baten

Beleidsdoel 6-2 Vitaliteit en kwaliteit in de leefomgeving

Flex Wonen - € 0,15 mln

Deze wijziging betreft een technische bijstelling.

Het betreft baten ontvangen vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze baten dienen tegenover de gerelateerde lasten te staan.

Betaalbare woningvoorraad op peil - € 0,3 mln

Het betreft baten ontvangen van uit gemeente Rotterdam. Deze baten dienen tegenover de gerelateerde lasten te staan ter uitvoering van de subsidieregeling Spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2020
Implementatie Omgevingswet	6-2	-1.598	0	-400	-1.198
Res Project duurz ontw. Zuidplaspold	6-3	-1.000	0	0	-1.000
IRP Goeree-Overflakkee	6-3	-100	0	0	-100
Eindtotaal		-2.698	0	-400	-2.298

Subsidies

[Zie Paragraaf Subsidies, Ambitie 6.](#)

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

Gezondheid in een veilige Zuid-Hollandse leefomgeving

Een gezonde en veilige leefomgeving wordt door een groot aantal factoren bepaald: de milieukwaliteit, veiligheid, bereikbaar groen, waterkwaliteit, keuzes bij mobiliteit en economische activiteiten, gezond voedsel en de inrichting van de openbare ruimte. Als de provincie zich met deze onderwerpen bezighoudt, kan zij bijdragen aan de gezondheid en veiligheid van haar inwoners. Het bevorderen van een gezonde en veilige leefomgeving is dan ook in de toekomstige Omgevingswet een belangrijk doel. Het verbeteren van deze gezondheid is een uitdaging voor verschillende partijen, ook voor de provincie.

Gezondheid en veiligheid staan onder druk

Zuid-Holland kent als gevolg van de stedelijke agglomeratie, de hoge mobiliteitsdruk en het Haven Industrieel Complex een grote uitdaging op het terrein van gezondheid. De provincie Zuid-Holland als geheel heeft de laagste score op het gebied van gezondheid van alle Nederlandse provincies. De gezondheidsverschillen tussen groepen inwoners groeien.

De kwetsbaarheid van onze provincie voor de gevolgen van de klimaatverandering geeft een extra dimensie aan veiligheid en gezondheid van onze leefomgeving.

We willen gezondheid en veiligheid beter waarborgen in de leefomgeving

De provinciale taken die invloed hebben op gezondheid en veiligheid liggen voor een belangrijk deel op het terrein van de leefomgeving. We besteden aandacht aan gezondheid binnen alle beleidssectoren. Dit vraagt om een innovatieve en gecoördineerde beleidsaanpak en om extra inzet binnen bestaande provinciale taken.

We verwachten meer extreem weer, en hogere temperaturen, wat onze gezondheid en veiligheid in het geding brengt. We willen ons beter voorbereiden op zaken als hittestress, of wateroverlast na hevige stortbuien. We willen onze fysieke leefomgeving zo inrichten dat deze klimaatbestendig blijft. We werken met verschillende overheden en andere organisaties samen aan regionale adaptatiestrategieën en het nationale Deltaprogramma. Ook sport en bewegen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de gezondheid van mensen. Door te zorgen voor fiets- en wandel - netwerken en voldoende groen, willen we dan ook mensen stimuleren 'om de hoek' te bewegen, sporten of juist lekker ontspannen.

Bedrijven in Zuid-Holland behoren tot de meest innovatieve ter wereld en zijn belangrijk voor onze werkgelegenheid, maar moeten ook veilig zijn met zo min mogelijk uitstoot van gevaarlijke stoffen. Daar zien wij op toe. Ook roepen wij de bedrijven op om hun innovatiekracht in te zetten voor de gezondheid en veiligheid van onze inwoners.

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

De provincie Zuid-Holland wil de milieukwaliteit verder verbeteren. Het milieubeleid is tot nu toe sterk gericht op het behalen van grenswaarden. Een belangrijk doel blijft om een basisniveau op orde te houden. Onder andere via vergunningverlening, toezicht en handhaving wordt daar invulling aan gegeven, waarbij de uitvoering door de vijf omgevingsdiensten in Zuid-Holland plaatsvindt. Door de door de World Health Organisation (WHO) geformuleerde advieswaarden te hanteren, wordt extra gezondheidswinst gerealiseerd.

Via onder andere programma's rond luchtkwaliteit, Zeer Zorgwekkende Stoffen, aanpak van geluidhinder en omgevingsveiligheid willen wij de milieukwaliteit als integraal onderdeel van een goede leefomgeving verder versterken. Daarnaast streeft de provincie ernaar dat er geen bodemverontreinigingen meer zijn die leiden tot onaanvaardbare humane, ecologische en verspreiding risico's.

Bij het bevorderen van de gezonde leefomgeving zal de provincie per opgave bepalen welke provinciale rol daarbij het beste past.

Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

De provincie Zuid-Holland wil voldoende (groene) openbare ruimte zowel binnen als buiten de stad. Vooral sociaal zwakkere wijken liggen vaker aan de rand van de stad langs een drukke weg. Daar is vaak minder aantrekkelijk groen en kun je minder makkelijk bewegen. De provincie wil een leefomgeving met een prettige inrichting die iedereen uitnodigt om te sporten, te bewegen, te recreëren en tot rust te komen.

Recreatiemogelijkheden 'om de hoek'

De provincie draagt bij aan een gezonde levensstijl van haar inwoners door het aanbieden van voldoende en gevarieerde voorzieningen voor sport en recreatie. Deze voorzieningen zijn goed bereikbaar (bij voorkeur om de hoek) en sluiten aan op de behoeften van de inwoners.

Kwaliteitsverbetering recreatiegebieden en routenetwerken

De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in het aanleggen van nieuwe recreatiegebieden en recreatieve routenetwerken. De komende periode richt de provincie zich op het versterken van dergelijke gebieden en structuren (voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden).

De provincie verkent of zij een bijdrage kan leveren aan het bevorderen van afgestemd beheer, onderhoud en vindbaarheid van het routenetwerk. Daarnaast zet de provincie de bijdrage voort aan landelijke routebureaus voor fietsen en wandelen, omdat Zuid-Holland deel uit maakt van het landelijk routenetwerk.

Provinciale recreatiegebieden

Vanwege het directe provinciale belang bij een goed en gevarieerd sport- en recreatieaanbod wordt opnieuw gekeken naar de terreinen met recreatieve functie die in provinciaal eigendom zijn. Dit betekent dat de overdracht van grond naar derden niet langer een vanzelfsprekendheid is, maar vraagt om maatwerk per gebied.

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling

De effecten van klimaatverandering (weers-extremen, zeespiegelstijging) en bodemdaling hebben impact op de gezondheid en veiligheid van onze inwoners, de robuustheid van onze natuur, gebouwen en infrastructuur en aantrekkingskracht voor nieuwe investeringen (concurrentiekracht/vestigingsklimaat).

Om ervoor te zorgen dat in Zuid-Holland onze inwoners, bedrijven en investeringen gezond en veilig blijven, moeten we onze omgeving, ons beleid en ons handelen aanpassen aan de nieuwe omstandigheden. Dit betreft alle beleidsvelden van de provincie.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie Bereikbaar Zuid-Holland te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

Beleidsprestatie 7-1-1 Bevorderen van gezonde luchtkwaliteit

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-2 Verminderen van geluidhinder

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-3 Voorkomen van risico's door ongevallen met gevaarlijke stoffen (transport/industrie)

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-4 Beschermen en benutten van de kwaliteiten van het bodem- en grondwater-systeem

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving, uitgevoerd door de ZH omgevingsdiensten

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsprestatie 7-1-6 Samenhangend beleidskader Gezond en Veilig met kennisontwikkeling en innovatie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

Beleidsprestatie 7-2-1 Recreatie, Sport, kennisontwikkeling en Innovatie

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling

Beleidsprestatie 7-3-1 Klimaatadaptatie en aanpak bodemdaling stedelijk gebied

Er hebben geen beleidsmatige bijstellingen plaatsgevonden.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

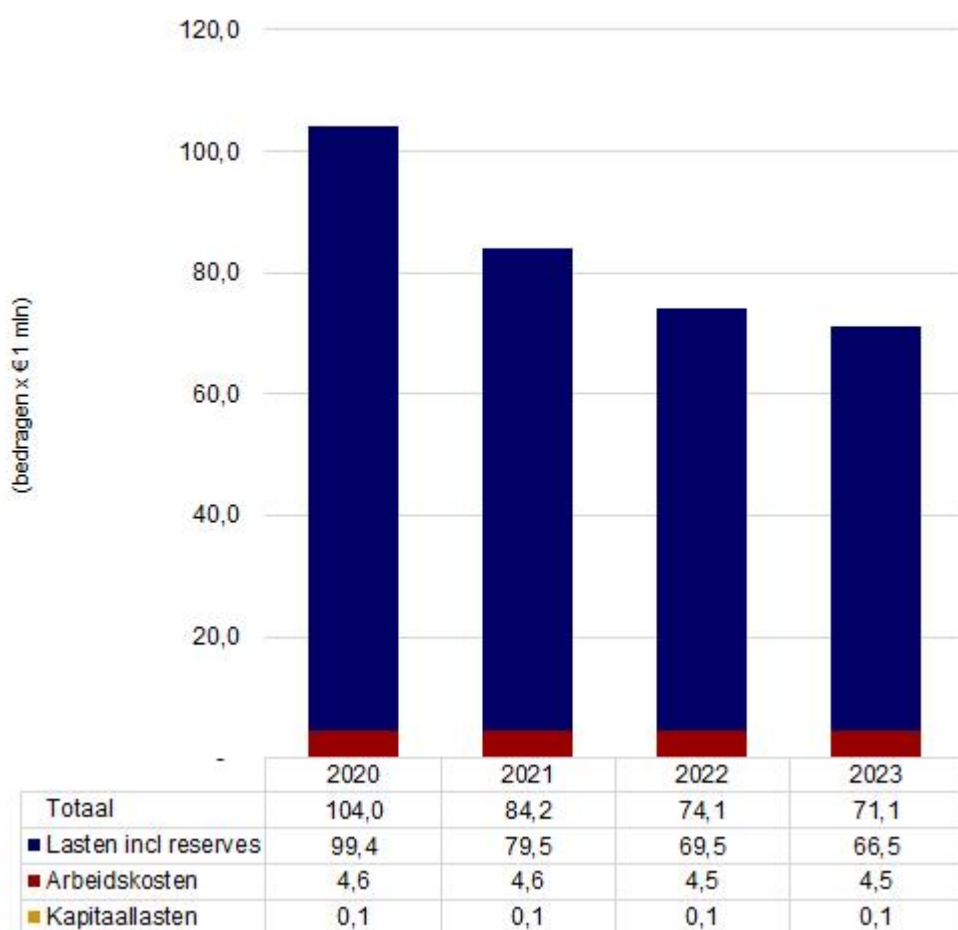
Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Opbouw en verloop lasten van de Ambitie 7

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m VJN 2020	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid						
7-1-1 Bevorderen van gezonde luchtkwaliteit	1.197	0	1.197	1.198	1.197	1.197
7-1-2 Verminderen van geluidhinder	654	-100	554	153	153	153
7-1-3 Voork.risico's ongevallen met gevaarl.stoffen(transp/ind.)	15.766	0	15.766	649	648	648
7-1-4 Berscherm&benutten v.d.kwaliteiten v.h.bodem-en grondw.syst.	9.592	324	9.916	3.250	2.882	2.772
7-1-5 Vergunningverl.,toezicht&handhaving, uitgev.ZH omgevingsd.	53.689	0	53.689	53.368	53.367	51.799
7-1-6 Samenh.beleidskader Gezond en Veilig met kennisontw.&innov.	991	0	991	1.291	1.291	1.091
Totaal beleidsdoel 7-1	81.888	224	82.112	59.908	59.539	57.660

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m VJN 2020	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving						
7-2-1 Recreatie, sport, kennisontwikkeling en innovatie	24.129	-3.397	20.732	23.209	13.640	12.863
Totaal beleidsdoel 7-2	24.129	-3.397	20.732	23.209	13.640	12.863
Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Z-H,opgew.tegen effect.v.klimaatver.&bodemd						
7-3-1 Klimaatadaptie en aanpak bodemdaling stedelijk gebied	1.098	100	1.198	1.068	950	530
Totaal beleidsdoel 7-3	1.098	100	1.198	1.068	950	530
Totaal Lasten	107.114	-3.073	104.041	84.186	74.128	71.053
Baten						
Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid						
7-1-4 Berschermb&benutten v.d.kwaliteiten v.h.bodem-en grondw.syst.	1.460	175	1.635	1.403	386	1.172
7-1-5 Vergunningverl.,toezicht&handhaving, uitgev.ZH omgevingsd.	3.498	0	3.498	3.400	3.400	3.400
Totaal beleidsdoel 7-1	4.958	175	5.133	4.803	3.786	4.572
Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving						
7-2-1 Recreatie, sport, kennisontwikkeling en innovatie	137	97	234	137	5	5
Totaal beleidsdoel 7-2	137	97	234	137	5	5
Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Z-H,opgew.tegen effect.v.klimaatver.&bodemd						
7-3-1 Klimaatadaptie en aanpak bodemdaling stedelijk gebied	128	0	128	0	0	0
Totaal beleidsdoel 7-3	128	0	128	0	0	0
Totaal Baten	5.223	272	5.495	4.940	3.791	4.577
Saldo lasten en baten Ambitie 7	101.891	-3.345	98.546	79.246	70.338	66.477

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

Effect vaststelling subsidie bedrijvenregeling € 0,2 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Het betreft een versnelde subsidievaststelling die valt onder de Bedrijvenregeling Bodemsanering vanuit het Rijk. De provincie financiert de subsidie voor en na vaststelling ontvangt de provincie vanuit het Rijk middelen ter dekking van de gemaakte lasten.

De dekking wordt gevonden in bijdrage van het Rijk.

Rijksbijdrage VONDST € 0,1 mln

De Erfgoed Deal vloeit voort uit de beleidsbrief Erfgoed Telt, waarin het kabinet de ambitie uitspreekt het belang van erfgoed te versterken. Voor Zuid-Holland gaat het om € 111.550 in het kader van het VONDST project. Het budget is verdeeld over de jaren 2020 en 2021.

Hollandsche IJssel € 0,05 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Het project Hollandsche IJssel is in een afrondende fase. De middelen zijn nodig ter dekking van de apparaatslasten en aankoopsom en beheersvergoeding voor beheer en onderhoud van een openbaar voetpad tussen Zuider IJsseldijk en de Hollandsche IJssel.

De dekking wordt gevonden in de reserve Bodem, ondergrond en grondwater.

Digitalisering van het omgevingsbeleid - € 0,1 mln incidenteel

Voor de digitalisering van het omgevingsbeleid wordt in 2020 € 0,5 mln ingezet (zie Beleidsdoel 2-1). Hiervoor wordt € 0,1 mln bijgedragen uit de middelen voor geluidhinder.

De verlaging wordt gecompenseerd door een verlaging van de bijdrage uit de reserve Milieuaspecten omgevingsbeleid.

Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

Herfasering afkoop beheer en gerelateerde kosten Recreatiegebieden - € 2,6 mln

Voor de afkoop van verschillende recreatiegebieden en de daarmee gepaard gaande kosten, zal € 2,6 mln worden doorgeschoven naar 2021.

Dit betreft voor Balij uitstel van de afkoop van het beheer. Door vertraging in de procedure zal de definitieve eigendomsoverdracht in 2021 plaatsvinden (€ 1,5 mln).

Voor Lansingerland en Bazuin betreffen dit kosten die gepaard gaan met de verplichting na afkoop (bijvoorbeeld sanering van opstal). Hier gaat het om respectievelijk € 0,4 mln en € 0,7 mln.

Dekking vindt plaats vanuit de reserve Groene Ambities.

Herfasering Waterrecreatie - € 0,25 mln

Bij deze najaarsnota wordt een openstellingsbesluit voor subsidie met betrekking tot waterrecreatie voorgesteld.

Naar verwachting zullen de kosten voor deze subsidie niet in 2020 worden gerealiseerd. Het budget wordt daarom doorgeschoven naar 2021.

Dekking vindt plaats vanuit de provinciale middelen.

Verkoop gronden RodS € 0,08 mln

Bij de realisatie van Balij is overeengekomen dat provinciale grond verkocht zal worden aan een andere partij. De baten die hierdoor gegenereerd worden kunnen ook weer ingezet worden voor RodS. Zie ook de toelichting bij de baten.

Dekking vindt plaats vanuit bijdrage derden.

Bijstelling Meeslouwersplas - € 0,12 mln

Samen met de gebiedspartijen wordt gekeken op welke wijze het resterend budget het beste kan worden ingezet

Dekking vindt plaats vanuit de reserve Groene Ambities en de reserve Vlietland

Herfaseringen - € 0,25 mln

Als gevolg van vertraging in de planvorming van bijvoorbeeld Stad-landverbindingen zal een deel van dit budget benodigd zijn in 2021.

Dekking vindt plaats vanuit de reserve Groene Ambities en de provinciale middelen.

Herfasering Boerenlandpaden - € 0,1 mln

Naar verwachting zullen niet alle kosten betreffende subsidies worden gerealiseerd in 2020, maar in 2021.

Dekking vindt plaats vanuit provinciale middelen en de reserve Groene Ambities.

Herfasering Kennis, onderzoek, beleidsondersteuning en innovatie - € 0,2 mln

De planvorming voor het benodigde onderzoek is na behandeling van de startnotie recreatie en sport gestart.

Hierdoor komt een deel van de middelen tot besteding in 2021.

Dekking vindt plaats vanuit provinciale middelen.

Overige lasten € 0,05 mln

Overige mutaties in de lasten hebben een verhoging van het budget voor 2020 van € 0,05 mln tot gevolg. Deze budgetten worden gehefphaseerd en worden in een ander jaar weer opgenomen in de begroting.

Dekking vindt plaats vanuit de reserve Groene Ambities en de provinciale middelen.

Beleidsdoel 7-3 Klimaatbestendig Zuid-Holland, opgewassen tegen de effecten van klimaatverandering en bodemdaling

Strategische verkenning klimaatadaptatie € 0,1 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Het gaat om een budgetverhoging van € 0,1 mln ter dekking van een verleende subsidie aan de Stichting Veenweiden Innovatiecentrum voor het project Living lab boeren op hoog water.

Dekking vindt plaats vanuit de reserve Meerjarenplanning bodem, ondergrond en grondwater.

Toelichting baten

Beleidsdoel 7-1 Bevorderen verbetering milieukwaliteit en gezondheid

Effect vaststelling subsidie bedrijvenregeling € 0,2 mln

Deze wijziging betreft een bijstelling van budget.

Het betreft een ontvangst van het Rijk vanwege de versnelde subsidievaststelling die valt onder de Bedrijvenregeling Bodemsanering.

De dekking wordt gevonden in bijdrage van het Rijk.

Beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

Verkoop gronden RodS € 0,08 mln

Bij de realisatie van Balij is overeengekomen dat provinciale grond verkocht zal worden aan een andere partij. De baten die hierdoor gegenereerd worden kunnen ook weer ingezet worden voor uitgaven binnen de RodS. Zie ook de toelichting bij de lasten.

Overige baten - € 0,02 mln

Overige mutaties in de baten hebben een verlaging van het budget voor 2020 van € 0,02 mln tot gevolg.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2020
MJP Bodem, ondergrond en grondwater	7-1	-2.442	0	52	-2.494
Milieuaspecten omgevingbeleid	7-1	-523	0	-100	-423
Omgevingsveiligheid	7-1	-6.622	0	0	-6.622
Frictiekosten RUD	7-1	-646	0	0	-646
Groene ambities	7-2	-1.381	0	-2.629	1.248
Vlietland	7-2	-82	0	57	-139
Decentralisatieakkoord natuur	7-2	-198	0	0	-198
Reserve UPG 40	7-2	-2.312	0	0	-2.312
Voorm.Invest.budg.Sted.Vern.3 (ISV3)	7-2	-1.118	0	0	-1.118
MJP Bodem, ondergrond en grondwater	7-3	-100	0	100	-200
Zuidelijke Randstad	7-3	-70	0	0	-70
Eindtotaal		-15.494	0	-2.520	-12.974

Subsidies

[Zie Paragraaf Subsidies, Ambitie 7.](#)

Overzicht Algemene middelen en Organisatie

Dit hoofdstuk bevat de overzichten van algemene dekkingsmiddelen en organisatie en het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting en onvoorzien.

Wat willen we bereiken?

Algemene dekkingsmiddelen

De provincie streeft naar een financieel gezonde huishouding. Dit is van belang voor de rechtmatigheid van het provinciale handelen en voor de maatschappelijke legitimiteit van de provincie. De provincie werkt immers direct dan wel indirect (via het Rijk) met belastinggeld van burgers en bedrijven.

Een financieel gezonde huishouding komt in de eerste plaats tot uitdrukking in een sluitende begroting, waarin baten en lasten meerjarig met elkaar in evenwicht zijn. In de tweede plaats moet de provincie beschikken over voldoende weerstandscapaciteit. Deze is nodig om financiële consequenties van (niet-begrote) risico's op te kunnen vangen.

De provincie streeft naar een belastingdruk die past bij het provinciale voorzieningenniveau. De opcenten op de Motorrijtuigenbelasting is veruit de belangrijkste belastingheffing van de provincie. Provinciale Staten stellen jaarlijks het opcententarief vast. Dit tarief is gebonden aan een wettelijk maximum, dat jaarlijks door het Rijk (op basis van de inflatieontwikkelingen) wordt aangepast. Beleidslijn van het college is om het tarief de komende 4 jaar gelijk te houden met het huidige tarief, zodat de relatieve lastendruk voor inwoners van Zuid-Holland niet stijgt.

Wat gaan we doen om dit te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie Bereikbaar Zuid-Holland te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Financieel-strategisch beleid

Het provinciefonds is via het zogeheten accres gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Verder hebben de onderschrijding van plafond van het BTW-compensatiefonds en diverse ontwikkelingen in de verdeelmaatstaven, zoals wijziging van het peiljaar van de eigen inkomsten uit de opcenten Motorrijtuigenbelasting, invloed op de hoogte van de uitkering.

Heffen van opcenten motorrijtuigenbelasting

De belangrijkste inkomstenbron waar de provincie zelf invloed op heeft bestaat uit de belasting opcenten motorrijtuigenbelasting. Naast het door de provincie vastgestelde opcententarief zijn de werkelijke inkomsten uit de opcenten Motorrijtuigenbelasting afhankelijk van externe factoren, zoals de ontwikkeling van het wagenpark in Zuid-Holland.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

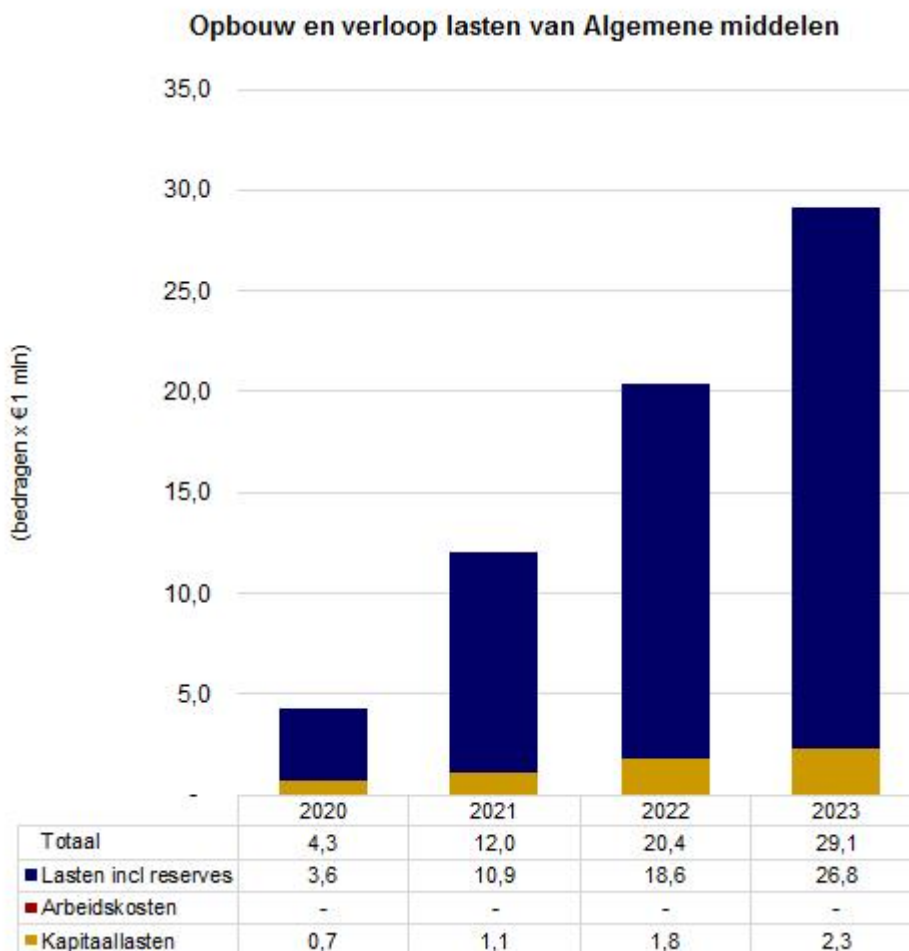
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m VJN 2020	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Algemene middelen						
Financieel-strategisch beleid	6.140	-1.818	4.322	12.044	20.369	29.097
Totaal Lasten	6.140	-1.818	4.322	12.044	20.369	29.097
Baten						
Algemene middelen						
Financieel-strategisch beleid	281.886	15.759	297.645	281.830	288.477	295.384
Heffen van opcenten motorrijtuigenbelasting	341.500	0	341.500	339.500	337.500	335.500
Totaal Baten	623.386	15.759	639.145	621.330	625.977	630.884
Totaal Lasten en Baten	-617.246	-17.577	-634.824	-609.287	-605.609	-601.787

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Kwaliteitsimpuls regionale journalistiek Zuid-Holland - € 0,3 mln

Om de lokale en regionale journalistiek in Zuid-Holland te ondersteunen hebben GS dit jaar besloten om jaarlijks € 332.000 ter beschikking te stellen voor een subsidieregeling waarop gemeenten met mediafondsen een beroep kunnen doen. Deze regeling zou in de tweede helft van dit jaar in werking treden. Vanwege de coronacrisis en financiële onzekerheid bij gemeenten heeft de inwerkingtreding van de regeling vertraging opgelopen, en is er bovendien bijstelling van de oorspronkelijke plannen nodig. De nieuw uit te werken regeling zal naast mediafondsen ook zelf mediaproducties honoreren. Er is hiervoor meerjarig € 332.000 beschikbaar. De regeling zal eind dit jaar in werking treden. Uitbetaling en lastneming vindt volgend jaar plaats, vandaar dat het budget wordt doorgeschoven naar 2021. (Zie ook de toelichting bij Organisatie)

Verlaging personeelslasten investeringskrediet ICT - € 0,7 mln

Volgens de financiële regelgeving (BBV) worden de loonkosten van interne medewerkers die aan investeringsprojecten werken geactiveerd. Het huidige beeld is dat de inzet van interne medewerkers op de investeringen achterblijft bij de begroting als gevolg van hun inzet op beheer. Dit komt onder meer door de transitie naar het datagedreven werken en de toenemende digitalisering bij de provincie. Beide vragen leiden tot meer beheer. Dit betreft overigens niet uitsluitend de applicaties, gebruikersplatforms en het databeheer, maar is o.a. ook het gevolg van toenemende regelgeving op het gebied van privacy en archivering. Vanwege die verschoven tijdsinzet worden de te activeren loonkosten met € 0,7 mln verlaagd. (Zie ook de toelichting bij Organisatie)

Inkoopstelsel € 0,2 mln

Voor de vernieuwing van het inkoopstelsel worden extra middelen gevraagd, omdat het project uitloop kent en de implementatiekosten hoger zijn dan eerder was verwacht. Voor de exploitatie betreft dit € 0,2 mln en voor het investeringsbudget € 0,4 mln (zie Bijlage 4 – Investeringsbudgetten). (zie ook de toelichting bij Organisatie)

Extra kosten Corona-maatregelen € 0,3 mln

Op ICT-gebied worden in 2020 extra kosten gemaakt als gevolg van corona, die niet met de huidige budgetten kunnen worden opgevangen. Het gaat hierbij om de inzet van extra personeel en aanvullende activiteiten op het gebied van informatieveiligheid door de veranderde werksituatie. (Zie ook de toelichting bij Organisatie)

Indexatie budgetten FZ € 0,1 mln

Een aantal jaren is de indexatie van budgetten achterwege gebleven. Door het niet toekennen van deze prijscompensatie betekent het dat er een tekort ontstaat op FZ-budgetten waaraan contractuele of wettelijke verplichtingen zijn gekoppeld. Ter illustratie: de WOZ-waarde is dit jaar met € 0,05 mln verhoogd als gevolg van een hoger percentage en door waardevermeerdering, maar ook cao-verhogingen van externe partijen maken de contracten duurder. Om bovenstaande reden wordt het budget met € 0,1 mln structureel hoger geraamd ten laste van de financiële ruimte. (Zie ook de toelichting bij Organisatie)

Toelichting baten

Algemene uitkering accres Meicirculaire 2020 - € 3,9 mln

Ten opzichte van de Septembercirculaire 2019 stijgt het accres in het jaar 2020 en latere jaren (met als uitzondering het jaar 2024). Deze bijstelling komt doordat de accresrelevante uitgaven over 2019 gestegen zijn ten opzichte van de Septembercirculaire. Het gaat hierbij om een combinatie van onderuitputting, meevallers en beleidsmatige intensiveringen zoals de aanvullende middelen die het Rijk heeft uitgetrokken voor de stikstofproblematiek en het onderwijs. Gecombineerd met een aanpassing van de maatstaven betekent dit voor Zuid-Holland voor alle jaren een structurele stijging van de opbrengsten van de algemene uitkering.

Decentralisatieuitkering Erfgoeddeal - € 0,1 mln

In de Meicirculaire 2020 is opgenomen de Erfgoeddeal die voortvloeit uit de beleidsbrief Erfgoed Telt, waarin het kabinet de ambitie uitspreekt het belang van erfgoed te versterken. De provincie Zuid-Holland ontvangt hieruit € 0,1 mln in het kader van de VONDST projecten. De projecten in het kader van de Erfgoeddeal beogen te laten zien hoe erfgoed kan bijdragen aan actuele ruimtelijke ontwikkelingen zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, stedelijke groei en krimp.

Regiodeal Bodemdaling 2e tranche - € 4,8 mln

In de Meicirculaire 2020 is het bedrag van € 4,8 mln voor Zuid-Holland opgenomen voor de decentralisatie-uitkering tweede tranche Regio Deal Bodemdaling Groene Hart.

Ontvangst middelen IBP - Vitaal Platteland - € 7 mln

Op 14 februari 2018 ondertekenden Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen de Programmastart Interbestuurlijk Programma (IBP).

Eén van de tien opgaven in het IBP is "Naar een Vitaal Platteland" (IBP-VP).

In het landelijk gebied komen veel grote opgaven samen die vragen om forse en structurele veranderingen. Deze opgaven zijn gericht op verduurzaming van de landbouw, gezonde ecosystemen, klimaatdoelstellingen, kwaliteit en leefbaarheid, bodem en waterbeheer en -kwaliteit en op een gezonde en veilige leefomgeving. Om deze opgave gezamenlijk op te pakken zijn de VNG, IPO, Unie van Waterschappen en ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) in juli 2018 tot landelijke samenwerkingsafspraken gekomen en is afgesproken samen in 15 kansrijke gebieden aan de slag te gaan.

De provincie Zuid-Holland is trekker van twee van de IBP-VP projecten; IBP-VP Hollands Utrechts Veenweidegebied en IBP-VP Zuidwestelijke Delta. Voor deze projecten zal de provincie een bijdrage (waarschijnlijk in de vorm van een specifieke uitkering) van het ministerie van LNV ontvangen van respectievelijk € 2.430.000 en € 4.590.000.

Viering 75 vrijheid € 0,1 mln

De 5 mei viering is niet doorgedaan vanwege de maatregelen van de overheid en de RIVM rondom het Covid 19 virus. Ondertussen is de provincie Zuid-Holland benaderd door het Nationaal Comité 4 en 5 mei om de organisatie van de 5 mei viering in 2021 te organiseren en daarmee de provincie het podium te geven dat in 2020 niet is gelukt. Voor de organisatie en uitvoering van de 5 mei viering in 2021 is aanvullend budget van € 0,2 mln nodig. Het budget 2020 voor de viering wordt toegevoegd aan de algemene middelen. In 2021 wordt € 0,3 mln aan de algemene middelen onttrokken.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2020
Algemene reserve	9-1	-36.848	21.201	3.074	-18.722
Sanering glastuinbouw	9-1	0	0	107	-107
Apparaatslasten DLG	9-1	-148	0	0	-148
Egal.kaplast Nota IWA Bedrijfsvoer.	9-1	-109	0	0	-109
Eindtotaal		-37.105	21.201	3.181	-19.085

Subsidies

Niet van toepassing.

Onvoorzien

Vanuit de huidige risicomanagement methodiek, waarbij onder andere gepoogd wordt een stapeling van risicobuffers te voorkomen, is er geen behoefte aan een structurele algemene post onvoorzien. Binnen project- en programmareserves en de algemene reserve zijn immers voldoende incidentele middelen aanwezig voor het afdekken van incidentele risico's. Daarnaast zijn er andere bronnen voor structurele weerstand zoals onbenutte belastingcapaciteit. De post onvoorzien is daarom als nihil opgenomen.

Organisatie

Organisatie zijn de overheadkosten die bestaan uit alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Zie de [paragraaf Bedrijfsvoering](#) voor verdere informatie.

Wat mag dat kosten?

Inleiding

Wat mag het kosten is opgebouwd in 2 delen:

- Opbouw en verloop lasten
- Raming baten en lasten

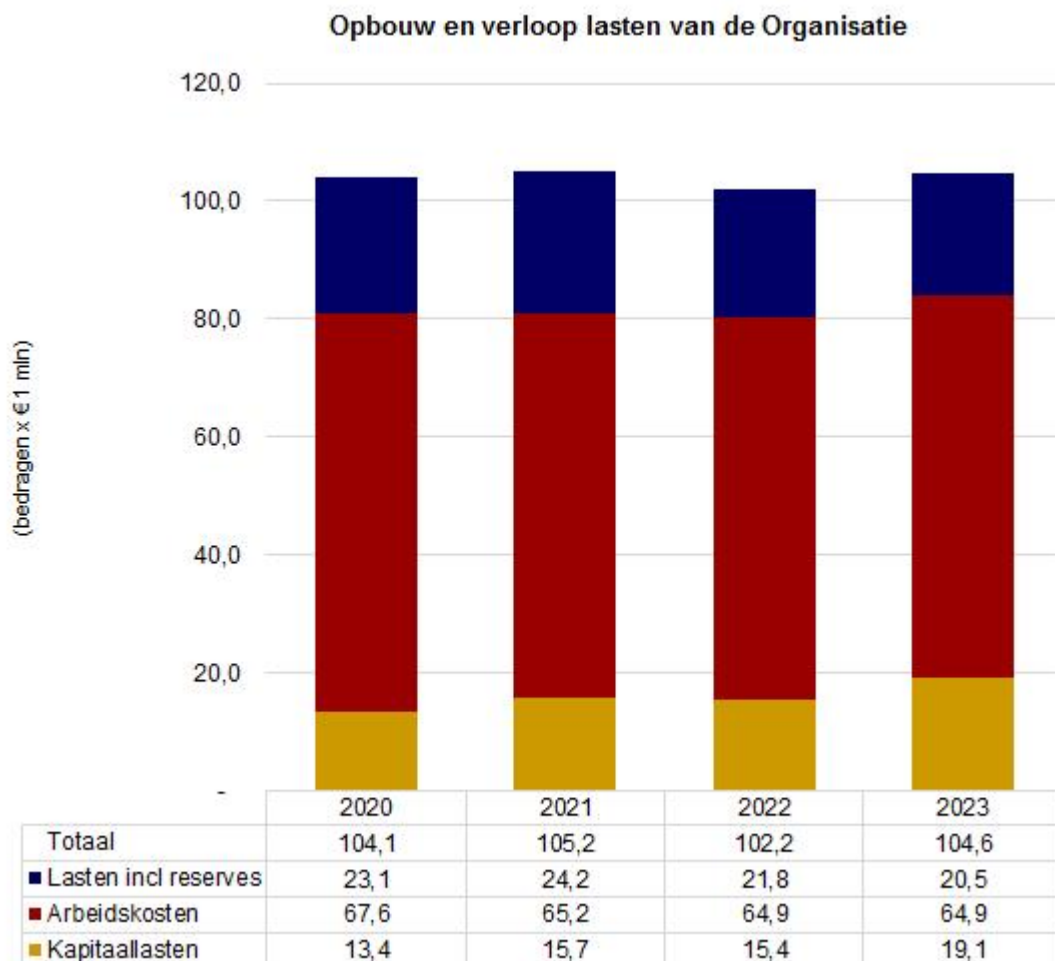
'Wat mag het kosten' is nu samengevat in 1 tabel. Provinciale Staten hebben budgetrecht op het niveau beleidsdoel. Daarom zijn de toelichtingen ook geschreven op de bijstellingen per beleidsdoel, binnen een ambitie. De mutaties op beleidsprestaties zijn daarnaast ter informatie vermeld.

Opbouw en verloop lasten

Onderstaande grafiek geeft weer hoe de lasten van de ambitie zijn opgebouwd.

- Arbeidskosten: Betreft de loonkostenformatie zoals opgenomen onder A in de paragraaf Arbeidskosten
- Kapitaallasten: Betreft de kapitaallasten als gevolg van een investering
- Lasten incl. reserves*: Betreft de lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen vanuit reserves

*In de toekomst zal het effect van de reserves ook apart worden gepresenteerd.

Raming baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 t/m VJN 2020	Bijstellingen	Gewijzigde Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten						
Duurzame organisatie						
Een duurzame informatievoorziening en digitalisering	20.551	248	20.798	22.350	21.695	22.350
Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, incl&vit.	59.265	3.989	63.254	61.719	61.079	60.951
Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland	19.292	-2.404	16.889	18.032	16.094	17.333
Een solide financieel en juridisch beleid	3.187	-37	3.150	3.090	3.299	3.937
Totaal Lasten	102.294	1.796	104.090	105.192	102.167	104.570
Baten						
Duurzame organisatie						
Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, incl&vit.	371	0	371	371	371	371
Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland	2.016	0	2.016	2.016	2.016	2.616
Een solide financieel en juridisch beleid	131	0	131	131	131	131
Totaal Baten	2.518	0	2.518	2.518	2.518	3.118
Totaal Lasten en Baten	99.776	1.796	101.572	102.674	99.649	101.452

Toelichting mutaties

Toelichting Lasten

Kwaliteitsimpuls regionale journalistiek Zuid-Holland - € 0,3 mln

Dit betreft een wijziging van planning en budget.

Om de lokale en regionale journalistiek in Zuid-Holland te ondersteunen hebben GS dit jaar besloten om jaarlijks € 0,3 mln ter beschikking te stellen voor een subsidieregeling waarop gemeenten met mediafondsen een beroep kunnen doen. Deze regeling zou in de tweede helft van dit jaar in werking treden. Vanwege de coronacrisis en financiële onzekerheid bij gemeenten heeft de inwerkingtreding van de regeling vertraging opgelopen, en is er bovendien bijstelling van de oorspronkelijke plannen nodig. De nieuw uit te werken regeling zal naast mediafondsen ook zelf mediaproducties honoreren. Er is hiervoor meerjarig € 0,3 mln beschikbaar. De regeling zal eind dit jaar in werking treden. Uitbetaling en lastneming vindt volgend jaar plaats, vandaar dat het budget wordt doorgeschoven naar 2021. Dekking is ten laste van provinciale middelen.

Hogere inzet personeel beheer / verlaging investeringskrediet ICT € 2 mln

Dit betreft een aanpassing van budget.

Volgens de financiële regelgeving (BBV) worden de loonkosten van interne medewerkers die aan investeringsprojecten werken geactiveerd. Het huidige beeld is dat de inzet van interne medewerkers op de investeringen achterblijft bij de begroting als gevolg van hun inzet op beheer. Dit komt onder meer door de transitie naar het datagedreven werken en de toenemende digitalisering bij de provincie.

Beide vragen leiden tot meer beheer. Dit betreft overigens niet uitsluitend de applicaties, gebruikersplatforms en het databeheer, maar is o.a. ook het gevolg van toenemende regelgeving op het gebied van privacy en archivering.

Vanwege die verschoven tijdsinzet worden de te activeren loonkosten verlaagd. Dit vertaalt zich op twee manieren: hogere lasten € 2 mln (exploitatie) en een lager investeringskrediet € 2 mln (zie Bijlage 4 -Investeringsbudgetten). De verlaging van het investeringskrediet zal vanaf 2021 leiden tot lagere kapitaallasten voor de provincie. Dekking ten laste van Algemene reserve.

Inkoopstelsel € 0,2 mln

Dit betreft een aanpassing van planning en budget.

Voor de vernieuwing van het inkoopstelsel worden extra middelen gevraagd, omdat het project uitloop kent en de implementatiekosten hoger zijn dan eerder was verwacht. Voor de exploitatie betreft dit € 0,2 mln en voor het investeringsbudget € 0,4 mln (zie Bijlage 4 – Investeringsbudgetten). Dekking ten laste van Algemene reserve.

Kosten ICT als gevolg van corona € 0,3 mln

Dit betreft een aanpassing van het budget.

Op ICT-gebied worden in 2020 extra kosten gemaakt als gevolg van corona, die niet met de huidige budgetten kunnen worden opgevangen. Het gaat hierbij om de inzet van extra personeel en aanvullende activiteiten op het gebied van informatieveiligheid door de veranderde werksituatie. Dekking ten laste van de Algemene reserve.

Indexatie budgetten FZ € 0,1 mln

Dit betreft een aanpassing van budget.

Een aantal jaren is de indexatie van budgetten achterwege gebleven. Door het niet toekennen van deze prijscompensatie betekent het dat er een tekort ontstaat op FZ-budgetten waaraan contractuele of wettelijke verplichtingen zijn gekoppeld. Ter illustratie: de WOZ-waarde is dit jaar met € 0,05 mln verhoogd als gevolg van een hoger percentage en door waardevermeerdering, maar ook cao-verhogingen van externe partijen maken de contracten duurder.

Dekking ten laste van de stelpost prijscompensatie.

Asbestsanering gebouw C - € 2,5 mln

Dit betreft een aanpassing van planning en budget.

De asbestsanering van gebouw C wordt in twee volgtijdelijke delen uitgevoerd. Allereerst worden de binnen en buitenzijde van gebouw C aangepakt. De binnenzijde wordt asbestvrij gemaakt en de buitenzijde wordt asbestveilig gemaakt. Aansluitend worden verwijderde onderdelen van gebouw C opnieuw gerealiseerd (bijv. een nieuw dak). Het eerste deel zal medio oktober 2020 gereed zijn. Het tweede deel is naar verwachting in het eerste kwartaal van 2021 gereed. De factuur voor het tweede deel zullen we in 2021 ontvangen. Om die reden wordt voorgesteld een bedrag van € 2,5 mln door te schuiven naar 2021.

Dekking In 2020 ten gunste en in 2021 ten laste van de Algemene reserve.

Doorbelasting traineekosten 2020 € 1,2 mln

Dit betreft een aanpassing van budget.

In de Begroting 2020 is de kaderstellende afspraak gemaakt dat de totale arbeidscapaciteit niet uitgebreid mag worden. Dat neemt niet weg dat er al besluiten genomen zijn of (onontkoombare) ontwikkelingen spelen, die leiden tot een hogere arbeidscapaciteit (dan afgesproken). Voor de huidige traineegroep 2018-2020 was de arbeidscapaciteit tot en met 2019 gedekt uit de Versterking Kwaliteitsimpuls organisatie. Voor het jaar 2020 wordt de arbeidscapaciteit ad € 1,1 mln en overige kosten € 0,1 mln middels een incidentele bijdrage naar rato per afdeling binnen de organisatie gedekt. Dekking ten laste van provinciale middelen.

WO traineeprogramma 2020-2023 € 0,6 mln

Dit betreft een aanpassing van planning en budget.

Het nieuwe WO traineeprogramma 2020-2023 zou per 1 september 2020 van start gaan. Bij voorjaarsnota is hiervoor het meerjarig budget tot en met 1 september 2023 opgenomen. Echter door het bijzondere jaar met Covid-19 is er geen mogelijkheid om met de nieuwe traineegroep dit jaar te starten en is dit verschoven naar 1 januari 2021. Dit betekent dat het traineeprogramma tot en met eind 2023 doorloopt. Het bestemde budget voor 2020 ad € 0,6 mln verschuift om die reden eveneens mee naar jaarschijf 2023. Dekking ten laste van provinciale middelen.

Festival van de Toekomst - € 0,1 mln

Dit betreft een aanpassing van planning en budget.

Voor de organisatie van het 2-jarlijks Festival van de Toekomst worden vanuit verschillende beleidsdoelen budgetten ingezet. Als gevolg van de coronacrisis wordt het Festival verplaatst naar 2021. Dekking ten laste van provinciale middelen.

Bijdrage aan Doel 1-2.

Pilot levensfasebewust personeelsbeleid -€ 0,1 mln

Bij 1^e begrotingswijziging hebben Provinciale Staten in april ingestemd met een pilot levensfasebewust personeelsbeleid. Het uitgangspunt van levensfasebewust personeelsbeleid is om continu, samen met medewerkers, te zoeken naar verbetering, vernieuwing en naar duurzame, integrale oplossingen om duurzaam inzetbaar te blijven. Als goed werkgever ondersteunen en faciliteren we medewerkers in alle levensfasen hierin zo goed mogelijk. Een groep medewerkers heeft naar verwachting echter zelf te weinig mogelijkheden om eigen verantwoordelijkheid te nemen wanneer het werken een last wordt. Voor deze specifieke groep medewerkers (62+, schalen 1-7 en fysiek en/of mentaal duurzaam beperkt) zal worden ingezet op een pilot voor individueel maatwerk. Voor begrotingsjaar 2020 is een bedrag van € 0,1 mln beschikbaar gesteld. Voorbereidingen voor de pilot waren voorzien in het 2^e kwartaal van 2020 maar zijn, als gevolg van de corona pandemie, verschoven naar het laatste kwartaal. Voorgesteld wordt om de middelen voor de pilot door te schuiven naar 2021

Toelichting baten

Er hebben geen bijstellingen plaatsgevonden.

Instrumentarium

Reserves

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke de totale inzet van reserves is binnen de ambitie.

In de Begroting 2020 was rekening gehouden met een onttrekking van de middelen voor het aantrekken van Jonge Ambtenaren en voor Vitaliteit. Echter door dit bijzondere jaar met Covid-19 wordt deze inspanning moeilijk realiseerbaar. Om die reden wordt de onttrekking uit de reserves afgeleagd.

Reservenaam (bedragen x € 1.000)	Beleidsdoel	Saldo mutaties t/m Voorjaarsnota 2020	Toevoeging	Onttrekking	Saldo mutaties Gewijzigde Begroting 2020
Reserve Vitaliteit	8-1	-50	0	-25	-25
Jonge ambtenaren	8-1	-100	0	-75	-25
Eindtotaal		-150	0	-100	-50

Subsidies

Niet van toepassing.

Wettelijke indicatoren

Ambitie	Omschrijving	Nulmeting	2020	2021	2022	2023
1	Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht	PM	0	0	0	0
1	Opkomst verkiezingen	PM	55%	55%	55%	
2	Waardering Openbaar Vervoer obv Klantenbarometer	7,5	≥ landelijk gemiddelde 2020	≥ landelijk gemiddelde 2021	≥ landelijk gemiddelde 2022	≥ landelijk gemiddelde 2023
3	Totale emissie broeikasgassen in Zuid-Holland (Mton)	40 Mton	41	39	38	
3	Totale productie van hernieuwbare energie in Zuid-Holland (PJ)	13.4 PJ	38	44	56	
4	Procentuele groei BRP	PM	PM	PM	PM	PM
4	Procentuele werkgelegenheid	PM	PM	PM	PM	PM
4	Restauratievolume	15	12	11,5	11,5	11,5
5	Aantal KRW-grondwaterlichamen dat aan de KRW-doelen voldoet	3	Geen meting	4	4	4
5	Jaarlijkse groei van het aantal ha nieuw ingericht natuurgebied ten opzichte van de opgave		639	1.630	100	
5	Jaarlijkse groei van het aantal ha nieuw natuurgebied in beheer ten opzichte van de opgave	27.476	381 (1%)	639 (2%)	1.630 (6%)	

Toelichting

Paragrafen

Paragraaf Bedrijfsvoering

De paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft tenminste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De dekking voor beleidsdoelstelling van deze paragraaf is onderdeel van de [organisatie](#).

Wat willen we bereiken?

Beleidsdoel Duurzame organisatie

We zijn een kennisintensieve organisatie, waar vakmensen hun werk doen en waarde toevoegen aan complexe maatschappelijke opgaven. Binnen onze organisatie werken daarom mensen met diverse achtergronden en expertises. Wij willen een diverse en inclusieve organisatie zijn: een regenboogprovincie. Instroom van jonge medewerkers, doorstroom en behoud van kennis en ervaring in de organisatie vinden we belangrijk. We zetten in op talent. We lopen bij het aanbieden van participatiebanen voorop.

De Zuid-Hollandse organisatie zet samen met haar werknemers in op het vergroten van de slagkracht van de provinciale organisatie. We zetten in op een doelgerichte en kostenbewuste organisatie. Het is belangrijk dat we in onze eigen organisatie voldoende kennis en capaciteit hebben om onze taken uit te voeren. We grijpen niet te snel naar tijdelijke teams en contracten maar erkennen dat een flexibele schil nodig is. Zeker voor bijzonder gespecialiseerde kennis blijft inhuur noodzakelijk. We werken steeds meer opgavegericht en integraal en daarmee werken we aan één uitvoeringsagenda. De Omgevingswet biedt goede mogelijkheden om dit verder te ontwikkelen.

Digitalisering verandert fundamenteel de wijze waarop onze samenleving functioneert en daarmee de wijze waarop wij onze provinciale doelen realiseren. Nieuwe processen, nieuwe mogelijkheden en nieuwe samenwerkingen ontstaan door intensief gebruik van data en snel veranderende technologische mogelijkheden. Wij zien duurzame informatievoorziening en digitalisering als middelen om onze ambities als provincie te bereiken waarbij inwoners en samenleving centraal staan. Digitalisering raakt namelijk elke taak die de provincie uitvoert en elke opgave waaraan zij werkt, zeker in de uitvoeringsfase.

Onze werkwijze kenmerkt zich door de volgende uitgangspunten:

1. 'Practice what you preach'. Wat de provincie vertelt aan anderen, voert zij in haar eigen organisatie ook door;
2. Opgavegericht werken en het inzetten van strategische personeelsplanning;
3. Leren en professionaliseren. Als organisatie leren we voortdurend, maken we meer participatie mogelijk, en werken we aan inclusiviteit en digitaalvaardigheid;
4. Wij stellen ons op als proeftuin en 'launching customer'. De provincie verwerkt leerervaringen vervolgens in beleid en projecten;
5. Alle bedrijfsvoeringdisciplines zijn betrokken bij de realisatie van de opgaven.

Wat gaan we doen om het beleidsdoel te realiseren?

Om de verschillende beleidsdoelen voor de ambitie Bereikbaar Zuid-Holland te realiseren, hebben we elk doel vertaald in een aantal beleidsprestaties. Die staan hieronder beschreven.

Beleidsdoel Duurzame organisatie

Beleidsprestatie - Een duurzame informatievoorziening en digitalisering

Het verplicht thuiswerken tijdens de coronacrisis toont dat al het werk door kan gaan door de digitale voorzieningen en dat de digitale vaardigheid van de provinciale medewerkers in korte tijd toegenomen is. Het plotseling verplicht thuiswerken heeft in 2020 geleid tot extra kosten voor de provincie, met name op informatieveiligheid en extra personeel voor de servicedesk.

De verwachting is dat blijvend veel vaker vanuit huis zal worden gewerkt en we moeten daarom investeren in een veilige en betrouwbare digitale werkomgeving en zorgen voor een goede ondersteuning en een gericht trainingaanbod. We vernieuwen het opslagsysteem zodat digitale informatie vindbaar, toegankelijk en veilig is. Met de toename van de digitalisering neemt ook de wetgeving rond privacy, digitale toegankelijkheid en transparantie toe.

Toegenomen digitalisering leidt ook tot grotere kwetsbaarheid; we brengen de informatieveiligheid binnen de provincie versneld op een niveau die voldoet aan de eisen van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), die geldt als basisnormenkader voor de informatieveiligheid van de overheid.

Beleidsprestatie - Maatschappelijk betrokken werkgeverschap: divers, inclusief en vitaal

We willen een duurzame organisatie zijn die aantrekkelijk is om voor te werken en wendbaar en slagvaardig op nieuwe ontwikkelingen weet in te spelen. Dat vraagt om modern werkgeverschap en goed personeelsbeleid. We dragen zorg voor behoud van kennis en ervaring (in-, door- en uitstroom) via het formuleren van een Strategische Personeelsplanning (SPP) op concernniveau. We herijken daartoe onze missie, visie en strategie en stellen een aantal strategische toekomstscenario's op. We brengen de voor de provincie relevante ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in kaart en vertalen deze naar gewenste (benodigde) arbeidscapaciteit. We investeren in gerichte arbeidsmarktcommunicatie en in een traineeprogramma waarbij jonge getalenteerde mensen een tweejarig leerwerkprogramma doorlopen. We voeren de Participatiewet uit en dragen zorg dat meer mensen met een arbeidsbeperking een baan binnen onze organisatie krijgen. We evalueren het Servicepunt Vitaliteit, dat tot doel heeft medewerkers te inspireren, stimuleren en faciliteren bij het bevorderen van hun mentale en fysieke gezondheid. We geven invulling aan een pilot levensfasebewust personeelsbeleid voor medewerkers ouder dan 62 jaar in de schalen 1-7 door budget in te zetten voor individueel maatwerk.

Beleidsprestatie - Een duurzame huishouding van de provincie Zuid-Holland

Een duurzame organisatie vraagt om een duurzame huishouding. Wij streven hierbij naar tevreden medewerkers en klanten. Facilitaire activiteiten dragen bij aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven, of het nu gaat om duurzame inkoop, een energieneutrale verbouwing van ons kantoor of de elektrificering van ons wagenpark. We ondersteunen daarom de beleidsmatige doelstellingen, zoals energietransitie, innovatie en slim datagebruik.

We zetten in op verduurzaming van ons vastgoed in lijn met de bestuurlijke afspraken binnen het Interprovinciaal Overleg en Energie Rijk Den Haag (ERDH). Inmiddels is gestart met de renovatie van gebouw C. Daarin wordt meegenomen de ontwikkeling van een integrale oplossing voor de warmte-koude-opslag van zowel gebouwdeel C als de andere bouwdelen. In 2020 starten we de verkenningsfase ten aanzien van het renoveren van de overige bouwdelen van het provinciehuis en de buitenlocaties. We voeren urgente aanpassingen aan gebouwen door (brandveiligheid). We implementeren het contract circulair meubilair. De afgelopen periode is onderzoek gedaan naar de optimalisatie van een duurzamer en gezonder aanbod van etenswaren in het provinciehuis. De

resultaten hiervan zullen verder worden uitgewerkt in 2020 en waar mogelijk geïmplementeerd. We vervangen alle poolauto's door elektrische auto's. Hiervoor worden in de parkeergarage extra elektrische oplaadpunten gerealiseerd.

Beleidsprestatie - Een solide financieel en juridisch beleid

De begroting biedt ruimte voor het realiseren van veel van onze ambities, maar dwingt ook tot scherpe keuzes. Uitgangspunt is een solide financieel en juridisch beleid voor de lange termijn. Hierbij zijn de lasten voor onze inwoners niet hoger dan strikt noodzakelijk en de inkomsten en uitgaven zijn meerjarig structureel in evenwicht. We verbeteren onze financiële planning om zo realistisch mogelijk te begroten. We houden financiële ruimte om in te spelen op actuele ontwikkelingen en nieuwe ambities waarbij rekening wordt gehouden met tegenvallers. Daarnaast worden jaarlijks verschillende P&C-producten opgeleverd en wordt op juridisch en financieel gebied geadviseerd over onder andere (complexe) financieringsvormen mede in relatie tot staatssteun, Europese aanbestedingen en bezwaar- en beroepschriften. We maken een plan van aanpak om vanaf 2021 te komen tot een rechtsmatigheidsverklaring van het bestuur en herijken we samen de financiële spelregels.

Paragraaf Arbeidskosten (loonkosten en inhuur)

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de inzet van personeel en de daarmee samenhangende kosten. Het totaal aan kosten wordt gedeeld als onze arbeidscapaciteit. De arbeidskosten bestaan uit loonkosten en kosten voor inhuur van externen. Het BBV schrijft voor dat de arbeidskosten verbonden aan de uitvoering van de beleidsprogramma's (de directe arbeidskosten) worden opgenomen bij de beleidsprogramma's. De arbeidskosten van de ondersteunende taken (overhead) worden apart verantwoord in Overzichten en Middelen. Het gevolg van deze BBV-werkwijze is dat geen inzicht bestaat in het totaal van de arbeidskosten en de richtlijnen die hierop van toepassing zijn. Deze paragraaf voorziet in de behoefte aan een totaal inzicht in onze arbeidskosten.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de samenstelling en de omvang van de benodigde arbeidskosten, bestaande uit:

- loonkosten voor de formatie van de provincie Zuid-Holland.
- loonkosten voor medewerkers in dienst van de provincie welke worden gedekt vanuit materiële budgetten;
- kosten voor de inhuur van externen;
- ontvangsten detacheringen en UWV.

Totaalbeeld arbeidskosten

In de huidige realisatie van onze beleidsdoelen is een toename te constateren van onze inzet van arbeidscapaciteit. Hieraan liggen diverse oorzaken ten grondslag. Denk hierbij, naast ontwikkelingen zoals schaarste op de arbeidsmarkt, aan extra politieke ambities, digitalisering en bijvoorbeeld de inzet op stikstof. In meerdere gevallen is het budget wel beschikbaar, maar is dat gelabeld als materieel exploitatiebudget en niet als budget voor arbeidscapaciteit. Om onze ambities te realiseren is daarom gekozen voor een verschuiving, waarbij beschikbaar materieel budget wordt ingezet voor 'arbeid' in plaats van bijvoorbeeld uitbesteding of aankopen. Deze verschuiving heeft geen budgettaire gevolgen binnen de ambities; we blijven binnen het totale door PS vastgestelde begrotingskader.

Verwacht wordt dat deze verschuiving (deels) een structureel karakter heeft. Dit zal zichtbaar worden in de begroting 2021. Gestreefd wordt om de inzet van personeel in relatie tot de beschikbare middelen in 2020 in balans te brengen. Daarom gaan we terughoudend om met het aangaan van nieuwe verplichtingen voor externe inhuur. In de onderstaande tabel zijn voor de totale arbeidskosten de beginstand, mutaties en eindstand voor het jaar 2020 opgenomen.

Omschrijving (bedragen x € 1mln)	Begroting 2020 inclusief mutaties Voorjaarsnota 2020	Mutatie 2020	Stand Najaarsnota 2020
A. Loonkosten formatie	131,1	-	131,1
B. Loonkosten M voor P	6,6	2,5	9,1
C. Inhuur externen	17,1	6,6	23,7
D. Ontvangsten detacheringen en UWV	0	0	0
Totaal Arbeidskosten	154,8	9,1	163,9
Percentage inhuur	11,0%		14,5%

Toelichting A. Loonkosten voor de formatie van de provincie Zuid-Holland

Loonkosten kennen een structureel karakter. Extra werk in het lopende jaar wordt daarmee in principe niet betaald uit de loonkosten. Daar waar er al sprake is van 'overbezetting' en dus een extra druk op de loonkosten, wordt dat gecompenseerd door bestaande vacatures. Er vinden nu geen bijstellingen plaats.

Toelichting B. Loonkosten voor medewerkers in dienst van de provincie welke worden gedekt vanuit materiële budgetten

Dit betreft medewerkers die veelal werken aan projecten en opgaven met een tijdelijk karakter. Dekking wordt gevonden in materiële budgetten. Gezien de verwachte overschrijding op arbeid is een verhoging van dit budget met € 2,5 mln nodig. Zoals eerder gememoreerd betreft dit slechts een verschuiving, waarbij beschikbaar materieel budget wordt ingezet voor 'arbeid' in plaats van bijvoorbeeld uitbesteding of aankopen.

Belangrijkste factoren die leiden tot het verwachte tekort op de loonkosten (MvP) zien we vooral binnen Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland (€ 1,1 mln), Ambities 5 Versterken natuur in Zuid-Holland en Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland (€ 1,2 mln).

Binnen de ambitie bereikbaar Zuid-Holland is sprake van een toename, zowel in kwantiteit als complexiteit, op het gebied van mobiliteit en het beheer en onderhoud infrastructuur. Daarnaast is er een extra impuls op beweegbare kunstwerken. Beiden leiden tot extra inzet, zowel vanuit eigen personeel als inhuur.

Beduidend meer inzet van arbeid is nodig als gevolg van de stikstof problematiek en het klimaatvraagstuk verbreedde transitie-agenda en stevigere rol op landbouw en druk op het maken van nieuwe afspraken met het rijk rondom de natuuropgave.

Toelichting C. Kosten voor de inhuur van externen

Op het beschikbare budget voor inhuur van externen verwachten we een overschrijding van zo'n € 6,6 mln. Extra arbeidscapaciteit wordt in eerste instantie gezocht in externe inhuur. Daarmee wordt het tijdelijke karakter onderstreept. Afhankelijk van de uitkomsten van de Begroting 2021, andere prioriteiten of uitbreiden arbeidscapaciteit, kan de inhuur verminderd worden, dan wel omgezet in formatie.

Bijna € 4 mln van de extra inzet vindt een directe oorzaak binnen de ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en data-gedreven werken. De digitalisering heeft zijn intrede gedaan in de gehele organisatie en PZH heeft een ambitieuze visie hierop (waardenvol digitaliseren). Door deze ontwikkeling komt de informatiserings- en automatiseringsopgave dichterbij het primaire proces te staan en gaat steeds meer een actieve rol spelen bij de realisatie van de provinciale opgaven en innovatieve projecten. Verder is er meer personele inzet nodig als gevolg van de toename van applicaties, gebruikersplatforms, databeheer, maar ook als gevolg van toenemende regelgeving op het gebied van privacy en archivering.

Daarnaast is er een verwachte overschrijding van ruim € 1 mln inhuur op het gebied van infrastructuur. Het beheer en onderhoud wordt steeds complexer en de mobiliteit binnen de provincie neemt snel toe. Dit vraagt om stevige doorontwikkeling en professionalisering van onze inzet op dit gebied. Dat, in combinatie met krapte op de arbeidsmarkt en forse druk op onze objectbediening, leidt er toe dat de flexibele schil zwaarder aangesproken wordt dan het vooraf vastgestelde budget. Verwacht wordt dat de personele druk hier structureel groot blijft. Bij de Begroting 2021 en Voorjaarsnota 2021 wordt hier nader op ingegaan.

De overige extra inhuur (€ 1,6 mln) betreft arbeidscapaciteit op alle andere inhoudelijke ambities, inclusief onze bedrijfsvoering.

Toelichting D. Kosten van detacheringen en ontvangsten uit detacheringen en UWV

Binnen de arbeidscapaciteit is er ook sprake van kosten en opbrengsten van(uit) detacheringen en vergoedingen vanuit het UWV bij zwangerschap. Deze zijn lastig te voorspellen. Uit voorzichtigheidsbeginsel is er voor gekozen deze niet te begroten en ook geen bijstelling te doen bij deze najaarsnota. Bij de jaarrekening wordt, evenals in voorgaande jaren, het werkelijke saldo betrokken bij de verantwoording over het begrotingsjaar 2020.

Paragraaf Subsidies

Inleiding

In onderstaande tabellen is een overzicht van de begrotings-, boekjaar- en de projectsubsidies opgenomen. Indien er sprake is van een wijziging wordt deze toegelicht.

Ambitie 1 Samen werken aan Zuid-Holland

Boekjaar- en projectsubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Najaarsnota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
1.1	1.6.87	Subsidieregeling 75 jaar vrijheid in Zuid-Holland	600.000						
1.1	1.6.77	Subsidieregeling bevorderen intergemeentelijke samenwerking Zuid-Holland 2017	200.000						
1.1	1.6.91	Subsidieregeling bevorderen intergemeentelijke samenwerking Zuid-Holland 2020				150.000			150.000
Totaal			800.000			150.000			150.000

Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Maximaal te subsidiëren 2020	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Najaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
2.1	Coöperatie Collectief Alblasserwaard Vijfheerenlanden	320.000							
2.1	Metropoolregio Rotterdam Den Haag t.b.v. duurzame bereikbaarheid	366.000							
2.1	Gemeente Rotterdam t.b.v. verlenging van het spoor naar Hoek van Holland strand	15.100.000							
2.1	Ministerie I&W t.b.v. A20 Nieuwerkerk a/d IJssel	700.000							
2.1	Ministerie I&W t.b.v. innovatieve aanpak A15	2.600.000						2.591.500	2.591.500

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Maximaal te subsidiëren 2020	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1° Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Najaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
2.1	Royal Flora Holland t.b.v. project Beter benutten goederenvervoer	590.000							
2.1	Verkeersonderneming t.b.v. project Logistiek in de stad (Cityhubs en City Logistics Lab) en logistiek makelaars	200.000							
2.1	Verkeersonderneming t.b.v. een Marktplaats voor mobiliteit en infrastructuur en werkgeversaanpak	200.000							
2.1	Bereik t.b.v. regelaanpak / moving Traffic	98.140							
2.1	VNO-NCW West	200.000							
2.1	Vereniging Fietzersbond	43.000	43.000						43.000
2.1	Regio Drechtsteden t.b.v. korte termijn aanpak 2020					600.000			600.000
2.1	Regio Holland-Rijnmond t.b.v. korte termijn aanpak 2020					600.000			600.000
2.1	Regio Midden-Holland t.b.v. korte termijn aanpak 2020					600.000			600.000
2.1	Gemeente Katwijk t.b.v. aansluiting van 10 verkeersregelininstallaties					80.000		57.000	137.000
2.1	Gemeente Noordwijk t.b.v. aansluiting van 1 verkeersregelininstallatie					10.000			10.000
2.1	Gemeente Voorschoten t.b.v. aansluiten van 13 verkeersregelininstallaties					100.000			100.000
2.1	Overslag Terminal Bergambacht t.b.v. regionaal overslagcentrum					900.000			900.000

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Maximaal te subsidiëren 2020	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Najaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
2.1	Prorail Utrecht t.b.v. project viersporig Schiedam					6.577.500			6.577.500
2.1	AquaSwets BV t.b.v. veerdienst Maassluis-Rozenburg						2.179.096		2.179.096
2.1	Gemeente Bodegraven-Reeuwijk t.b.v. het koppelen van vijf verkeersregelinstallaties op de centrale							18.000	18.000
Totaal		20.417.140	43.000			9.467.500	2.179.096	2.666.500	14.356.096

De begrotingssubsidie aan ministerie van Infrastructuur en Waterstaat t.b.v. Project Innovatieve aanpak A15 voor een bedrag van € 2.591.500 (beleidsdoel 2.1)

Project Innovatieve aanpak A15 (Korte Termijn Maatregelen A15) voor een betere doorstroming van het verkeer op de A15. In de Bestuurlijke Overleggen voor het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport zijn op 21 en 22 november 2018 het Rijk en de provincies Zuid-Holland en Gelderland een korte termijn pakket maatregelen overeengekomen met een looptijd tot 2022. In totaal heeft het Rijk hiervoor maximaal € 10 mln beschikbaar onder voorwaarde van gelijke financiering door de regio. Het Rijk en de provincie Zuid-Holland (samen met Drechtsteden en bedrijven) hebben afgesproken ieder € 4,125 mln beschikbaar te stellen voor inzet bergers op strategische plekken, kleine infrastructurele maatregelen, gecoördineerd verkeersmanagement en spitsmijdingen. De subsidie wordt verleend ten laste van de in de Egalisatiereserve exploitatieprojecten PZI gereserveerde middelen.

De maatschappelijke baten zijn: op korte termijn de doorstroming bevorderen van het verkeer op de A15. Er is gekozen voor subsidie, omdat de provincie Zuid-Holland een bijdrage verleent en zelf geen opdrachtgever is. Met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is afgesproken om onze bijdrage (met de bijdrage van Drechtsteden en andere partijen) voor de Innovatieve aanpak A15/Korte Termijn Maatregelen A15 in de vorm van een subsidie ter beschikking te stellen aan het ministerie, die onze bijdrage zal verdubbelen. Ook kan bij subsidie een causale relatie gelegd worden tussen het subsidiebedrag, prestaties en bijdrage aan (maatschappelijke) doelen. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 2.591.500 en deze op te nemen in de Begroting 2020.

De begrotingssubsidie aan gemeente Katwijk t.b.v. het koppelen van acht verkeersregelinstallaties op de centrale voor een bedrag van € 57.000 (beleidsdoel 2.1)

In het kader van 'Beter Benutten' van infrastructuur zet de provincie in op Dynamisch verkeersmanagement (DVM). Onderdeel hiervan is het koppelen van de regionale verkeerscentrales en het aansluiten van de verkeersregelinstallaties (VRI's) van gemeenten op deze centrales. Hierdoor kan sneller en beter worden ingegrepen met DVM-maatregelen om hinder bij verstoringen en omleidingen te reduceren. Met de gemeente Katwijk zijn al concrete afspraken gemaakt voor het koppelen van de VRI's op de centrale. Voor deze gemeente geldt dat zodra zij aangesloten zijn, zij zelf ook efficiënter VRI-management kunnen uitvoeren (en daarmee de doorstroming bevorderen). Voor de gemeente Katwijk is op basis van opgevraagde offertes aan te sluiten voor € 57.000 met acht VRI's (dit is lager dan eerder ingeschat). Dit komt ook toekomstige smart mobility ontwikkelingen ten goede. Dekking vindt plaats in Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland uit de reserve Bereikbaarheid.

De maatschappelijke baten zijn: door het koppelen van gemeentelijke VRI's op het besturingssysteem van de provincie vergroten wij het regionale netwerk. Hierdoor ontstaan meer mogelijkheden om verkeersmanagement toe te passen en verbetert dit de doorstroming op het regionale netwerk.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Onder andere gemeente Katwijk heeft interesse en concreet de vraag gesteld of daar (financiële) subsidiemogelijkheden voor zijn.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 57.000 en deze op te nemen in de Begroting 2020.

De begrotingssubsidie aan gemeente Bodegraven-Reeuwijk t.b.v. het koppelen van vijf verkeersregelininstallaties op de centrale voor een bedrag van € 18.000 (beleidsdoel 2.1)

In het kader van 'Beter Benutten' van infrastructuur zet de provincie in op Dynamisch verkeersmanagement (DVM). Onderdeel hiervan is het koppelen van de regionale verkeerscentrales en het aansluiten van de verkeersregelininstallaties (VRI's) van gemeenten op deze centrales. Hierdoor kan sneller en beter worden ingegrepen met DVM-maatregelen om hinder bij verstoringen en omleidingen te reduceren. Met de gemeente Bodegraven-Reeuwijk zijn al concrete afspraken gemaakt voor het koppelen van de VRI's op de centrale. Voor deze gemeente geldt dat zodra zij aangesloten zijn, zij zelf ook efficiënter VRI-management kunnen uitvoeren (en daarmee de doorstroming bevorderen). Voor de gemeente Bodegraven-Reeuwijk is er een eerste globale raming om aan te sluiten van € 18.000,- voor vijf VRI's. Dit komt ook toekomstige smart mobility ontwikkelingen ten goede. Dekking vindt plaats in Ambitie 2 Bereikbaar Zuid-Holland uit de reserve Bereikbaarheid.

De maatschappelijke baten zijn: door het koppelen van gemeentelijke VRI's op het besturingssysteem van de provincie vergroten wij het regionale netwerk. Hierdoor ontstaan meer mogelijkheden om verkeersmanagement toe te passen en verbetert dit de doorstroming op het regionale netwerk.

Er zijn geen alternatieven voor het instrument subsidie overwogen. Onder andere gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft interesse en concreet de vraag gesteld of daar (financiële) subsidiemogelijkheden voor zijn.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 18.000 en deze op te nemen in de Begroting 2020.

Boekjaar- en projectsubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Najaarsnota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
2.2	1.6.74	Subsidieregeling mobiliteit Zuid-Holland 2017	14.653.080	17.715.575					17.715.575
Totaal			14.653.080	17.715.575					17.715.575

Ambitie 3 Schone energie voor iedereen

Begrotingssubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaars -nota 2020	Najaars -nota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
3.1	REScoopNL t.b.v. ontwikkelfaciliteit energie samen				1.000.000			1.000.000
3.2	Energie Transitie Partners t.b.v. warmtenetten				100.000			100.000
3.2	The Green Village t.b.v. fieldlab				200.000			200.000
3.2	Gemeente Pijnacker-Nootdorp namens Warmte Samenwerking Oostland t.b.v. warmterotonde				100.000			100.000
3.2	Regionale Energieloketten t.b.v. ontwikkelfaciliteit energie samen				320.000			320.000
3.2 en 4.1	InnovationQuarter t.b.v. innovatieprogramma energie en klimaat				2.000.000			2.000.000
3.3	Deltalinqs t.b.v. energiebesparingsonderzoeken	200.000						
3.3	Deltalinqs t.b.v. H-vison project Blauwe waterstof	100.000						
3.3	HyChain 4 Rotterdam t.b.v. deelname aan een ISPT						70.000	70.000
3.3	Gridmaster HIC t.b.v. verder ontwikkelen van een nieuwe methode voor strategische adaptieve netplanning						85.000	85.000
3.3	NetVerder B.V. t.b.v. de realisatie van een open netwerk voor stoom	2.000.000						
Totaal		2.300.000			3.720.000		155.000	3.875.000

De begrotingssubsidie aan HyChain 4 Rotterdam t.b.v. deelname aan een ISPT (Institute for Sustainable Process Technology) voor een bedrag van € 70.000 (beleidsdoel 3.3)

Het betreft deelname aan een ISPT (Institute for Sustainable Process Technology) waarbij meer partijen bijdragen. In HyChain 4 wordt ingezoomd op versnelling van de ontwikkeling van de waterstof-waardeketen van aanbod, infrastructuur en industriële vraag in twee concrete industrieclusters in Nederland. Het gaat daarbij om de industrieclusters in Zeeland en in Zuid-Holland, HIC Rotterdam. Het project sluit op inhoud naadloos aan bij vier van de zes prioriteiten van de provinciale waterstofvisie: groene waterstof, import, infrastructuur en industriële vraag; de ontwikkeling van de verbindende waardeketen bestaand uit deze vier bouwstenen staat daarbij centraal. Het project geeft inzicht in de te verwachten waterstof-vraag-ontwikkeling bij een 30-tal bedrijven in het HIC Rotterdam en levert daarmee via Joint Fact Finding belangrijke inzichten voor de provinciale inzet op de prioriteiten groen, import, verbindende infrastructuur en vraagontwikkeling industrie. Dit geldt voor zover vertrouwelijkheid deze inzichten niet in de weg staat. De informatie helpt om keuzes te maken voor no-regret-maatregelen, bijvoorbeeld als het gaat om focus in specifieke routes voor 'open access' infrastructuur tussen aanbod en vraag.

Het project biedt tevens de mogelijkheid om doelgericht kennis te delen met ISPT en de ISPT-partners, inclusief Havenbedrijf Rotterdam, Stedin, Deltalinqs, Nouryon, Vopak en Gasunie en inclusief de partners betrokken bij de waterstof-waardeketen in Zeeland (-Oost-Vlaanderen, 'Hydrogen Delta'). Dekking vindt plaats ten laste van beleidsdoel 3.3 Duurzaam energie- en grondstoffsysteem in de industrie.

De maatschappelijke baten zijn: bijdragen aan de verduurzaming van de industrie waarbij waterstof benut zal worden als grondstof/energiedrager.

Er is bewust gekozen voor een subsidie, omdat wordt bijgedragen aan een initiatief dat is opgezet door derden (een consortium), dat een maatschappelijk doel dient.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 70.000 en deze op te nemen in de Begroting 2020.

De begrotingssubsidie aan Gridmaster HIC t.b.v. verder ontwikkelen van een nieuwe methode voor strategische adaptieve netplanning voor een bedrag van € 85.000 (beleidsdoel 3.3)

Dit initiatief is ontstaan vanuit de behoefte van de netbeheerders om meer scherp te krijgen in hun keuzeruimte als er straks o.a. veel windenergie aanlandt vanuit zee. Het voorstel is om bij het project Gridmaster HIC voor het Haven Industrieel Cluster Rotterdam een nieuwe methode verder te ontwikkelen voor strategische adaptieve netplanning, welke zal leiden tot robuuste geïntegreerde investeringsplannen voor energie-infrastructuur binnen de context van de grote onzekerheid van de energietransitie. Dit is een nieuw concept wat toegepast gaat worden voor de energie infrastructuur voor het HIC, waar de komende decennia door energietransitie de energie-infrastructuur veel zal veranderen en wat grote investeringen zal vergen. Met dit te ontwikkelen tool wordt inzicht verkregen in onderbouwing van investeringen en kunnen robuuste geïntegreerde investeringsplannen voor energie-infrastructuur in het HIC Rotterdam opgesteld worden. Dit innovatieve project is een samenwerking tussen Siemens, TNO, TU Delft, Quintel, Gasunie, Tennet, Stedin, HbR, gemeente Rotterdam, Smartports en provincie Zuid-Holland. Het voorstel is als provincie ook een bijdrage te leveren.

Vanuit RVO wordt een MMIP13 (topsector Energie, Meerjarig missie gedreven Innovatie Programma) ingericht met als thema een robuust en maatschappelijk gedragen energiesysteem waarbinnen dit initiatief lijkt te passen. Voorwaarde hierbij is dat dit onderdeel uitmaakt van een breder programma, dit wordt momenteel onderzocht.

Dekking vindt plaats ten laste van beleidsdoel 3.3 Duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie.

De maatschappelijke baten zijn: innovatieve kennisontwikkeling voor het toekomstig energiesysteem en past binnen de beleidslijn schone energie, het ontwikkelen van een toekomstbestendig energiesysteem.

Er is bewust gekozen voor een subsidie, omdat wordt bijgedragen aan een initiatief dat is opgezet door derden (een consortium), dat een maatschappelijk doel dient.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 85.000 en deze op te nemen in de Begroting 2020.

Boekjaar- en projectsubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaars -nota 2020	Najaars -nota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
3.1	1.6.79	Subsidieregeling Asbest eraf? zon er op! Zuid-Holland 2017	1.350.000						
3.1	1.6.78	Subsidieregeling Lokale initiatieven energietransitie 2017	6.500.000			2.000.000			2.000.000
3.1	1.6.93	Subsidieregeling Zonnig Zuid-Holland				4.000.000			4.000.000
3.3	1.6.94	Subsidieregeling energie infrastructuur op industrieterreinen Zuid-Holland				500.000			500.000
Totaal			7.850.000	0	0	6.500.000	0		6.500.000

Ambitie 4 Een concurrerend Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Najaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
4.1	Stichting Space Campus Noordwijk	255.000						
4.1	TNO t.b.v. SMITZH 3 blok 1	3.200.000						
4.1	InnovationQuarter t.b.v. SMITZH 3 blok 2	2.025.000						
4.1	STIB B.V.	75.000						
4.1	InnovationQuarter	2.347.250	4.592.000					4.592.000
4.1	Stichting Biobased Delta	242.000	242.000					242.000
4.1	Stichting Kenniscentrum Plantenstoffen	175.000						
4.1	W2C i.o. KvK 1355022 t.b.v. transitie chemiecluster	7.500.000						
4.1	Regmed XB t.b.v. ontwikkelen regeneratieve geneeskunde	125.000	225.000			75.000		300.000
4.1	Stichting Greenport Aalsmeer		225.000					225.000
4.1	Stichting Greenport regio Boskoop		300.000					300.000
4.1	Stichting Greenport Duin- en Bollenstreek		300.000					300.000
4.1	Stichting Greenport West-Holland innovatie		100.000					100.000
4.1	Stichting Greenport West-Holland		450.000					450.000
4.1	Stichting Greenports Nederland		375.000					375.000
4.1	Planet B.io t.b.v. Biotech Campus Delft				1.700.000			1.700.000
4.1	InnovationQuarter t.b.v. vroege fase financiering					2.000.000		2.000.000
4.1	InnovationQuarter t.b.v. werkpakket smart en circulair					50.000		50.000
4.1	Stichting SCN AVATAR t.b.v. ruimtevaart					75.000		75.000
4.1	NV HVC t.b.v. Phario						150.000	150.000
4.3	Erfgoedhuis Zuid-Holland	1.675.273	1.675.273		100.000			1.775.273
4.3	Stichting molenviergang Aarlanderveen	22.500	22.058					22.058
4.3	Kunstgebouw	1.222.200	1.222.200	100.411	115.500			1.438.111

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Najaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
4.3	Stichting Educatie Orkest Projecten (SEOP)	30.555	30.555		3.000			33.555
4.3	Zuid-Hollandse Popunie	127.313	127.313		12.000			139.313
4.3	Bevrijdingsfestival	23.648	23.648					23.648
4.3	Stichting Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland	203.700	203.700	60.500	19.500			283.700
4.3	Nederlandse Limessamenwerking		180.000					180.000
4.3	Stichting Restauratie Opleidingsprojecten Zuid-West	20.000	20.000					20.000
4.3	Probiblio	5.042.640	5.042.640					5.042.640
4.3	Gemeente Rotterdam t.b.v. Eurovisie songfestival 2020		1.000.000					1.000.000
4.3	Gemeente Wassenaar t.b.v. behoud buitenplaats Ivicke				500.000			500.000
4.3	Stichting Huys ten Donck t.b.v. restauratie interieur Huys ten Donck				730.000			730.000
4.3	Vereniging Natuurmonumenten t.b.v. tuinherstel Landgoed De Tempel				500.000			500.000
4.3	Prins Bernhard Cultuurfonds t.b.v. het Themafonds digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland						50.000	50.000
Totaal		24.312.079	16.356.387	160.911	3.680.000	2.200.000	200.000	22.597.298

De begrotingssubsidie aan NV HVC t.b.v. Phario voor een bedrag van € 150.000 (beleidsdoel 4.1)

Het betreft een begrotingssubsidie voor "Phario". Dit is een initiatief van onder andere een aantal waterschappen en HVC, waarin zuiveringsslib wordt omgezet in bio plastics. Voornemen is om een demolocatie in te richten in de provincie Zuid-Holland. Met een financiële bijdrage van diverse (publieke) partners kan dit gerealiseerd worden. Het is een innovatief concept dat zich in een demofase bevindt en aan de hand van een aantal 'batches' voor potentiële klanten getest gaat worden. Voor de regio liggen er onder andere kansen in verkleinen van de afhankelijkheid van fossiele grondstoffen en stimuleren van een circulaire economie. Specifiek ziet de provincie op dit moment kansen voor de transitie van de Greenports (stimuleren van het gebruik van bio plastics in de tuinbouw). Dekking vindt plaats in Ambitie 4 Concurrerend, onderwerp Greenports, vanuit middelen bestemd voor dit doel.

De maatschappelijke baten zijn: een bijdrage te leveren aan het verminderen van de afhankelijkheid van fossiele grondstoffen en het stimuleren van een circulaire economie, in dit geval specifiek voor de tuinbouw.

Er is bewust gekozen voor een subsidie, omdat wordt bijgedragen aan een initiatief dat is opgezet door derden (een consortium van o.a. waterschappen), dat een maatschappelijk doel dient. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 150.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Prins Bernhard Cultuurfonds t.b.v. het Themafonds digitalisering erfgoedcollecties Zuid-Holland voor een bedrag van € 50.000 (beleidsdoel 4.3)

Erfgoedinstellingen stimuleren hun erfgoedcollecties te digitaliseren en daarmee toegankelijk te maken voor een breed publiek (= open data). Erfgoedinstellingen worden uitgedaagd nieuwe verbindingen aan te gaan met publieksdoelgroepen die normaal gesproken verder afstaan van de instellingen, zoals nieuwkomers en migranten, maar ook jongeren. Dekking voor deze subsidie 2020 vindt plaats onder de beschikbare middelen vanuit het Coalitieakkoord 2020-2023 voor beleidsdoel 4.3 Erfgoed, cultuur en toerisme.

De maatschappelijke baten zijn: Zuid-Holland wil het erfgoed voor de toekomst behouden (benutten, beschermen en beleefbaar maken). Een vorm daarvan is het digitaliseren van het cultureel erfgoed. Daarnaast is er een relatie met het provinciale programma TOP (transparante en open provincie).

Er is gekozen voor het instrument subsidie omdat voor specifieke activiteiten financiële middelen worden verstrekt waarvoor de provinciale organisatie in ruil daarvoor geen producten of diensten van de aanvrager ontvangt of vereist

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 50.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotings-wijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaars-nota 2020	Najaars-nota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
4.1	1.6.65	Subsidieregeling MKB innovatiestimulering topsectoren Zuid-Holland	13.440.000	13.440.000		1.000.000			14.440.000
4.1	1.6.86	Subsidieregeling Campussen Zuid-Holland	4.000.000			1.500.000			1.500.000
4.1	1.6.64	Subsidieregeling Cofinanciering EFRO Zuid-Holland (interreg)	4.000.000				700.000		700.000
4.1	1.6.90	Subsidieregeling Cofinanciering EFRO Zuid-Holland (Kansen voor West II)	16.155.000						
4.1	1.6.85	Subsidieregeling regionale netwerken voor innovatie Zuid-Holland	1.000.000			1.500.000			1.500.000
4.1	1.6.95	Subsidieregeling ondersteuning aflopende BIZZen op bedrijventerreinen en winkelgebieden Zuid-Holland					750.000		750.000
4.2	1.6.89	Subsidieregeling deelakkoorden human capital Zuid-Holland			1.000.000	4.000.000			5.000.000
4.2	1.6.82	Subsidieregeling Planvorming Detailhandel Zuid-Holland	500.000	500.000					500.000
4.2	1.6.47	Subsidieregeling planvorming bedrijventerreinen Zuid-Holland 2017	500.000	500.000					500.000

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaars-nota 2020	Najaars-nota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
4.2	1.6.84	Subsidieregeling energie op bedrijventerreinen				1.500.000	-750.000		750.000
4.3	1.6.36	Subsidieregeling restauratie rijksmonumenten Zuid-Holland 2013	3.302.602	1.133.471		510.000			1.643.471
4.3	1.6.90	Subsidieregeling Erfgoedlijnen Zuid-Holland 2020	3.220.050	1.133.471	2.586.721				3.720.192
4.3	1.6.46	Subsidieregeling molens Zuid-Holland 2013	2.020.000	336.000			500.000		836.000
4.3	1.6.73	Subsidieregeling publieksbereik Archeologie Zuid-Holland 2016	350.000						
4.3	1.6.92	Subsidieregeling publieksbereik Archeologie Zuid-Holland 2020				250.000			250.000
Totaal			48.487.652	17.042.942	3.586.721	10.260.000	1.200.000		30.339.663

Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaars-nota 2020	Najaars-nota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
5.1	Faunabeheer eenheid Zuid Holland	440.000	440.000			40.000		480.000
5.1	Waterschap Rivierenland t.b.v. de gebiedsagenda Water en Groen Alblasserwaard-Vijfheerenlanden	2.808.675						
5.1	Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhooen	1.500.000	1.500.000					1.500.000
5.1	Gemeente Gouda t.b.v. afkoop beheer Steinse Groen	50.000						
5.1	Gemeente Gouda t.b.v. inrichting Steinse Groen	200.000						
5.1	BoerenNatuur Zuid-Holland t.b.v. ICT-systeem				45.000			45.000
5.1	Zuid-Hollands landschap t.b.v. Kadijk-West				350.000			350.000
5.1	Stichting Natuurmonumenten t.b.v. het gebied Bovenlanden				40.000			40.000
5.1	Stichting Natuurmonumenten t.b.v. het gebied Meijegraslanden	1.060.000			1.060.000			1.060.000
5.1	Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen	363.000						

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Najaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
5.1	Gemeente Dordrecht t.b.v. Nationaal Park Programmamanagement Nieuwe Stijl NLDelta-gebied	195.000						
5.1	Gemeente Dordrecht t.b.v. opzet en organisatie Nationaal park Nieuwe Stijl NLDelta-gebied	250.000						
5.1	Coöperatie Collectief Hoeksche Waard	70.000						
5.1	Coöperatie Collectief Krimpenerwaard	48.000						
5.1	Coöperatie Collectief Midden Delfland	74.500						
5.1	Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid	500.000						
5.1	Gemeente Molenlanden t.b.v. drukdrainage Alblasserwaard-Vijfheerenlanden					325.000		325.000
5.1	Zuid-Hollands Landschap t.b.v. Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard					100.000		100.000
5.1	BoerenNatuur Zuid-Holland					260.000		260.000
5.1	Gebiedscoöperatie Buijtenland van Rhooen U.A					270.000		270.000
5.2	Stichting Wageningen Research t.b.v. groene cirkel kaas en bodemdaling				150.000			150.000
5.2	Stichting de Goede Waar	50.000						
5.2	Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. één project in het kader van de Regio- deal Bodemdaling	1.374.702						
5.2	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden	1.600.000						
5.2	Provincie Utrecht t.b.v. twee projecten in het kader van Regio deal Bodemdaling	100.000	55.000					55.000
5.2	Gemeente Alphen aan den Rijn t.b.v. één project in het kader van Regiodeal Bodemdaling	678.246						
5.2	Gemeente Woerden t.b.v. zeven projecten in het kader van Regiodeal Bodemdaling	797.000						
5.2	Gemeente Gouda t.b.v. twee projecten in het kader van Regiodeal Bodemdaling	1.316.500						

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Najaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
5.2	Deltares t.b.v. één project in het kader van Regiodeal Bodemdaling	560.000	1.780.000		220.000			2.000.000
5.2	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden t.b.v. één project in het kader van Regiodeal Bodemdaling	119.240						
5.2	Coöperatie Hoeve Biesland BA	139.422	139.422					139.422
5.2	BoerenNatuur Zuid-Holland	385.000						
5.2	Stichting voedsel families Zuid-Holland	500.000						
5.2	Gemeente Leidschendam-Voorburg t.b.v. Duivenvoordecorridor					529.437		529.437
5.2	Gemeente Voorschoten t.b.v. Duivenvoordecorridor					90.000		90.000
5.2	Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland t.b.v. het project Duin- en Bollenstreek Kloosterschuur-Trappenberg-uitleglocatie						192.215	192.215
5.2	Stichting Het Zuid-Hollands Landschap t.b.v. de uitvoer van een Voucherregeling landschapselementen 2020-2021						65.000	65.000
5.2	Gemeente Zuidplas t.b.v. Regiodeal bodemdaling						750.000	750.000
5.2	STOWA t.b.v. Regiodeal bodemdaling						200.000	200.000
5.3	Deltares inzake COASTAR					300.000		300.000
5.3	Gemeente Westland t.b.v. toezicht en beheer Zandmotor	263.606	147.000					147.000
5.3	Gemeente Den Haag t.b.v. toezicht en beheer Zandmotor	140.000	140.000					140.000
5.3	Stichting Blauwzaam t.b.v. de pilot Drukdrainage	405.000						
5.3	Stichting Natuur- en Milieufederatie	50.000						
Totaal		14.977.891	4.201.422		1.865.000	1.914.437	1.207.215	9.188.074

De begrotingssubsidie aan Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland t.b.v. het project Duin- en Bollenstreek Kloosterschuur-Trappenberg-uitleglocatie voor een bedrag van € 192.215 (beleidsdoel 5.2)

In 2013 is met gedecentraliseerde rijksmiddelen uit het landelijke Fonds Economische Structuurversterking-Nota Ruimte Projecten, op basis van bestuurlijke afspraken in het kader van het landelijke Investeringsbudget Landelijk Gebied 2007-2013 een meerjarige subsidie verleend voor het project Duin- en Bollenstreek Kloosterschuur-Trappenberg-uitleglocatie.

In 2020 is deze subsidie, als gevolg van aflopen van de subsidieregeling waardoor de looptijd niet verlengd kon worden, lager vastgesteld. Op basis van bestuurlijke toezeggingen uit het 2015 dienen de middelen opnieuw te worden ingezet voor dit doel. Dekking voor deze subsidie wordt gevonden in de vrijvallende subsidie (na afrekening) van een subsidie aan dezelfde subsidieontvanger. Bij de Najaarsnota 2020 is de vrijval in de begroting opgenomen.

De maatschappelijke baten zijn: Versnelling van de integrale ruimtelijke opgave (herstructurering) van de Duin - en Bollenstreek c.q. versterking intrinsieke gebiedskwaliteit en landschappelijke inpassing, volgend op de reconstructie van het glastuinbouwgebied Trappenberg-Kloosterschuur Katwijk.

Er zijn geen alternatieven voor subsidie overwogen. Het betreft hier een oude gedecentraliseerde rijksverplichting via provincie met 5 convenantpartners.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 192.215 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan stichting Het Zuid-Hollands Landschap t.b.v. de uitvoer van een Voucherregeling landschapselementen 2020-2021 voor een bedrag van € 65.000 (beleidsdoel 5.2)

Het betreft een begrotingssubsidie voor de uitvoer van een Voucherregeling landschapselementen 2020-2021.

Doel van deze regeling is het stimuleren van het aanleggen en onderhoud van streekeigen landschapselementen door zelfbeheer en vrijwilligers. De volgende onderdelen komen in aanmerking voor een Voucher

Landschapselementen:

- Aanleggen en onderhoud van landschappelijke/groene elementen op onder andere erven
- Advies voor aanleg en landschappelijk beheer, zowel voor vrijwilligersorganisaties als specifieke doelgroepen
- Kennisuitbreiding en kennisdeling bij landschapsbeheerwerkzaamheden
- Het opstarten van nieuwe groene initiatieven binnen landschapsbeheer
- Het betrekken van nieuwe mensen bij landschapsbeheer
- Continuïteit en zelfstandigheid van vrijwilligerswerk

Dekking voor de provinciale bijdrage komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld.

Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 5-2 Toekomstbestendige landbouw.

De maatschappelijke baten zijn: de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het aanleggen en het onderhouden van streekeigen landschapselementen vergroten. Dit wordt bereikt door adviseren, delen en vergroten van kennis; stimuleren en ondersteunen inzet van burgers bij landschapsbeheer.

Er is gekeken naar opdrachtverlening als alternatief voor subsidie, maar de provincie krijgt geen levering in goederen en/of diensten. Hierdoor valt de Voucherregeling niet onder de voorwaarde van een opdracht.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 65.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan gemeente Zuidplas t.b.v. Regiodeal bodemdaling voor een bedrag van € 750.000 (beleidsdoel 5.2)

In het kader van de Regiodeal Bodemdaling Groene Hart worden aan partijen begrotingssubsidies verleend. De partijen krijgen subsidie vanuit de Rijksmiddelen vanuit de Regio enveloppe van het ministerie van LNV. De provincie is kasbeheerder van deze middelen. Het restveengebied in de Zuidplaspolder ligt in het laagste punt van Nederland. Het gebied is gevoelig voor bodemdaling door veenoxidatie. Doorgaande peilaanpassing aan de bodemdaling wordt om fysieke als financiële redenen als niet meer verantwoord geacht door de overheden. De bodemdaling door veenoxidatie zal echter nog doorgaan waardoor, de komende jaren, de drooglegging steeds minder zal worden en de gronden langzaam natter, wat gevolgen zal hebben voor de economische houdbaarheid van het huidige grondgebruik en de grondgebruikers. Het restveengebied staat daarmee voor de urgente opgave om een transitie in landgebruik op gang te brengen. Door een gecombineerde inzet van meten (en beter begrijpen van de bodemdaling), experimenteren (met maatregelen en functies die bijdragen aan de transitie), faciliteren (van het gebiedsproces en projectorganisatie) en evalueren, ontstaat inzicht in de manier waarop een gebied met een zeer beperkte drooglegging kan veranderen in gebruik en/of van functie. Dit inzicht is waardevol voor andere veenweidegebieden waar de drooglegging tot een ander, duurzaam gebruik van het land noopt.

Dekking voor de provinciale bijdrage komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld. Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 5.2 Toekomstbestendige landbouw. Daarnaast is bij de Najaarsnota 2020 de tweede tranche van de Rijksmiddelen ontvangen. Deze zullen in de Begroting 2021 worden verwerkt en dienen ter dekking van o.a. deze subsidie.

De maatschappelijke baten zijn: voorkomen en beperken watertekorten, wateroverlast, verzilting en bodemdaling. Als alternatief voor subsidie is opdrachtverlening overwogen. De provincie ontvangt geen goederen en/of diensten, daarmee is opdrachtverlening niet mogelijk. Subsidieverlening is conform afspraak met partners en passend bij de omschrijving van de rol van kasbeheerder van deze regiodeal.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 750.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan STOWA t.b.v. Regiodeal bodemdaling voor een bedrag van € 200.000 (beleidsdoel 5.2)

In het kader van de Regiodeal Bodemdaling Groene Hart worden aan partijen begrotingssubsidies verleend. De partijen krijgen subsidie vanuit de Rijksmiddelen vanuit de Regio enveloppe van het ministerie van LNV. De provincie is kasbeheerder van deze middelen. Resultaat van dit project is een duurzame en groeiende beweging van dynamische, zelfstandige netwerken waarin de kennis over bodemdaling wordt gedeeld, versterkt en ontwikkelt en waarin deze kennis meer en meer in de praktijk wordt toegepast. Dekking voor de provinciale bijdrage komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld. Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 5.2 Toekomstbestendige landbouw. Daarnaast is bij de Najaarsnota 2020 de tweede tranche van de Rijksmiddelen ontvangen. Deze zullen in de Begroting 2021 worden verwerkt en dienen ter dekking van o.a. deze subsidie.

De maatschappelijke baten zijn: voorkomen en beperken watertekorten, wateroverlast, verzilting en bodemdaling. Als alternatief voor subsidie is opdrachtverlening overwogen. De provincie ontvangt geen goederen en/of diensten, daarmee is opdrachtverlening niet mogelijk. Subsidieverlening is conform afspraak met partners en passend bij de omschrijving van de rol van kasbeheerder van deze regiodeal.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 200.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaars-nota 2020	Najaars-nota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
5.1	1.6.21	Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL)	30.000.000	11.250.000					11.250.000
5.1	1.6.60	Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2013	150.000	100.000					100.000
5.1	1.6.68	Subsidieregeling Natuur en Landschapsbeheer Zuid-Holland 2016	8.150.000	27.500.000					27.500.000
5.1, 5.2 en 7.2	1.6.76	Subsidieregeling Groen Zuid-Holland 2016	11.122.500	1.840.000		1.935.000	685.000	1.496.577	5.956.577
5.2	1.6.69	Subsidieregeling Plattelands Ontwikkeling Programma 2014-2020 (POP3)	21.500.000	2.500.000					2.500.000
Totaal			70.922.500	43.190.000		1.935.000	685.000	1.487.577	47.306.577

Voor 1.6.76 Subsidieregeling Groen Zuid-Holland 2016 het hoofdplafond van € 4.460.000 te verhogen met een bedrag van € 1.496.577 naar een bedrag van € 5.956.577 voor het jaar 2020 (beleidsdoel 5.2 en 7.2)

Voor § 2.8 *Innovatieve pilots Groene Cirkels* een deelplafond van € 231.577 (aanvraagperiode oktober 2020 tot en met december 2020, beleidsdoel 5.2). De subsidieregeling Groen paragraaf innovatieve pilots Groene Cirkels is bedoeld om initiatieven van partijen te steunen die innovatieve ideeën ontwikkelen en uitproberen om (kennis te ontwikkelen hoe) een duurzame, circulaire en klimaat neutrale economie en maatschappij en een aangename en klimaatbestendige leefomgeving te realiseren. Een eerder verleende subsidie is teruggevorderd, omdat niet aan planningseisen is voldaan. Deze vrijvallende middelen worden ingezet voor een pilot met een zuiveringssloot. Daarnaast wordt een deel van het bestaande budget ingezet voor een pilot met betrekking tot CO² neutrale frietjes. Tenslotte zal in het kader van het project Groene Cirkels eveneens een onderzoek plaatsvinden naar het tegengaan van bodemdaling en de verhoging van grondwaterpeil in het veenweidegebied door mogelijke inzet van alternatieve koeienrassen. Dekking voor de provinciale bijdrage van € 185.000 komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld. Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 5.2 Toekomstbestendige landbouw. Daarnaast wordt voor € 46.577 dekking gevonden in een vrijvallende subsidie.

De maatschappelijke baten zijn: duurzame energie stimuleren, stoppen bijensterfte, versterken bestuiving, voldoende en goed drinkwater, grondstofkringlopen sluiten, duurzaam vervoer over water, tegengaan bodemdaling, verhogen grondwaterpeil.

Een opdracht is als alternatief voor subsidie overwogen, maar ligt niet in de rede omdat het hier gaat om initiatieven van derden die bijdragen aan een provinciaal doel, maar waar de provincie geen direct product geleverd krijgt. Projectsubsidies zijn een passend middel om initiatieven van partijen te steunen die innovatieve ideeën ontwikkelen en uitproberen om een (kennis te ontwikkelen) om duurzame, circulaire en klimaat neutrale economie en maatschappij en een aangename en klimaatbestendige leefomgeving te realiseren.

Voor het te herschrijven § 2.11 *onderdelen sport en recreatie* een deelplafond te zijner tijd van € 1.265.000 (beleidsdoel 7.2). De provincie zet in op een gezonde en aantrekkelijke buitenruimte (leefomgeving) die geschikt is voor en uitnodigt tot bewegen, sporten en recreatie. We stimuleren de bereikbaarheid en toegankelijkheid van sport- en recreatievoorzieningen, zodat zoveel mogelijk Zuid-Hollanders hier gebruik van kunnen maken, wat bijdraagt aan een gezonde, weerbare en vitale bevolking. Wij richten ons hierbij op sport, recreatie en participatie, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Deze verhoging van het hoofdplafond subsidieregeling Groen zal ingezet worden voor de doelen recreatie en sport. De middelen zullen door openstellingsbesluiten verdeeld gaan worden naar de diverse onderwerpen.

De maatschappelijke baten zijn: Verbeteren openbare toegankelijkheid groengebieden en recreatieve routestructuren aansluiting stedelijk gebied in aansluiting op wensen van gebruikers (bewoners, toeristen). De provincie wil de groenbeleving en de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen vergroten. Dit wordt bereikt door het vergroten van natuurkennis en natuurbeleving en het stimuleren en ondersteunen inzet van burgers voor en in het groen.

Oprachten zijn overwogen als alternatief voor subsidie. Op het gebied van recreatie, sport en participatie worden vaak maatregelen / investeringen uitgevoerd op gronden van derden. De provincie wordt daarmee geen eigenaar van de geleverde maatregel. Ook betaalt de provincie in het algemeen niet de volledige commerciële kostprijs, maar draagt de provincie doorgaans voor 50% bij in de kosten. Daarom is gekozen voor subsidie.

Voor deze subsidieregeling wordt aan Gedeputeerde Staten gevraagd de bovengenoemde deelplafonds vast te stellen. Voorstel van Gedeputeerde Staten is om het Hoofdsubsidieplafond te verhogen met een bedrag van € 1.496.577 tot € 5.956.577. Dit heeft tot gevolg dat door Provinciale Staten het hoofdsubsidieplafond moet worden vastgesteld op € 5.956.577.

Ambitie 6 Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Najaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
6.1	Gemeente Alphen aan den Rijn t.b.v. project tussen de kerken	200.000						
6.1	Gemeente Nissewaard	1.250.000						
Totaal		1.450.000						

Boekjaar- en projectsubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Najaarsnota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
6.1	1.6.88	Subsidieregeling Spreiding Sociale Woningbouw regio Rotterdam	5.000.000			1.500.000		2.000.000	3.500.000
Totaal			5.000.000			1.500.000		1.500.000	3.500.000

1.6.88 Subsidieregeling spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid-Holland het plafond van € 1.500.000 te verhogen met een bedrag van € 1.500.000 naar een bedrag van € 3.500.000 voor het jaar 2020 (beleidsdoel 6.1)

De provinciale Omgevingsvisie geeft aan dat de provincie op regionaal niveau, samen met gemeenten, marktpartijen en woningcorporaties, voorziet in voldoende en passende woningen voor de verschillende doelgroepen. Onder 'passend' wordt ook verstaan dat op lokaal niveau wordt bijgedragen aan een evenwichtig gespreide sociale woningvoorraad in de regio.

De gemeenten van het Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam hebben, samen met de woningcorporaties en de provincie in het 'Regioakkoord Nieuwe Woningmarktafspraken regio Rotterdam 2018-2030' o.a. afgesproken zich in te zetten voor een meer evenwichtige spreiding van de sociale voorraad over de regio. Het Regioakkoord bevat afspraken over de bijdrage (sociale woningbouw) die elke gemeente levert. Aan de provincie is een bijdrage gevraagd voor het inzetten van een instrument om een evenwichtiger verdeling van de sociale woningen over de regio te stimuleren. Aanvullend op aanscherping van het provinciaal instrumentarium en (wonen) beleid (wijziging Omgevingsbeleid 2019) is gelet op de omstandigheden in de regio Rotterdam (zie ook Toelichting op de regeling) gekozen voor een financiële stimuleringsregeling. Op 4 februari 2020 is de Subsidieregeling spreiding sociale woningbouw regio Rotterdam Zuid-Holland met Toelichting vastgesteld, met een looptijd van 4 jaar. Aanvragen konden worden ingediend met ingang van 1 mei 2020. Inmiddels zijn diverse aanvragen van gemeenten ontvangen en worden vanuit de pijplijn in de loop van dit jaar nog aanvragen verwacht. Conclusie daarvan is dat het bij de 1^e Begrotingswijziging 2020 ingestelde subsidieplafond voor deze regeling van € 1.500.000 te laag is voor honorering van de aanvragen dit jaar. Verruiming van het subsidieplafond kan meer aanvragen dit jaar stimuleren en zo het versnellen van projecten door gemeenten ondersteunen. De vraag naar sociale woningbouw blijft mede door de coronacrisis hoog. De subsidieregeling wordt gedekt door bestaand budget dat sinds de Begroting 2019 (Voorjaarsnota 2019) vastgesteld is ter grootte van € 4.000.000 voor vier jaar. Daarbij ontvangt de provincie vanuit de gemeente Rotterdam in totaal een bijdrage van € 1.000.000 voor vier jaar. In totaal bedraagt het subsidiebudget € 5.000.000 voor de looptijd van 4 jaar.

De maatschappelijke baten zijn: een meer evenwichtige spreiding van de sociale woningvoorraad over de gemeenten in de Rotterdamse regio.

Aanvullend op aanscherping van het provinciaal instrumentarium en (wonen) beleid (wijziging Omgevingsbeleid 2019) is gelet op omstandigheden in de regio Rotterdam gekozen voor een financiële stimuleringsregeling. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om het plafond van € 1.500.000 te verhogen met een bedrag van € 2.000.000 en deze vast te stellen op € 3.500.000 voor het jaar 2020.

Ambitie 7 Gezond en veilig Zuid-Holland

Begrotingssubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Najaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
7.1	PROAV B.V.	700.000						
7.2	Stichting Wandelnet		50.000					50.000
7.2	Stichting Landelijk Fietsplatform		60.000					60.000
7.2	Parkschap De Biesbosch t.b.v. het beheer recreatiegebied	412.000	412.000					412.000
7.2	Gemeente Pijnacker-Nootdorp t.b.v. het beheer recreatiegebied de Dobbeplass en Groene Keijzer	270.000	278.000					278.000
7.2	Natuur- en recreatieschap IJsselmonde t.b.v. het beheer recreatiegebied	418.000	418.000					418.000
7.2	Coöperatief Beheer Groengebieden Midden Delfland (CBG), de rechtsopvolger van het recreatieschap Midden Delfland t.b.v. het beheer recreatiegebied	153.000	153.000					153.000
7.2	Natuur- en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland t.b.v. het beheer recreatiegebied	1.875.000	1.875.000					1.875.000
7.2	Natuur- en recreatieschap Voorne-Putten- Rozenburg t.b.v. het beheer recreatiegebied	1.001.000	1.001.000					1.001.000
7.2	Voet en fietsveren gemeente Kaag en Braassem, gemeente Krimpenerwaard en gemeente Ridderkerk	69.000	69.000					69.000
7.2	Prins Bernhard Cultuurfonds t.b.v. het fonds groenblauwe schoolpleinen	500.000						
7.2	Coöperatie Collectief De Groene Klaver	89.225						
7.2	Stichting BuurtLAB t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Nissewaard						17.125	17.125
7.2	Stichting Lekker Groen t.b.v. Groen doet goed 2020 in gemeente Rotterdam						52.318	52.318

Beleidsdoel	Naam instelling	Maximaal te subsidiëren 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Najaarsnota 2020	Maximaal te subsidiëren 2020
7.2	Gemeente Dordrecht t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Dordrecht						18.360	18.360
7.2	Stichting Gezond Natuur Wandelen Nederland t.b.v. het ondersteunen en opleiden van (nieuwe) vrijwilligers						50.000	50.000
7.2	Stichting Instituut voor Natuureducatie t.b.v. Groen doet goed 2020 in gemeente Delft						120.697	120.697
7.2	Stichting Milieu Dichterbij t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Schiedam						20.000	20.000
7.2	Stichting Naar Buiten t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Leiden						32.500	32.500
7.2	Stichting Plezierrivier De Rotte t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeenten Lansingerland, Zuidplas en Rotterdam						19.000	19.000
7.2	Stichting Techniekmenu t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Leidschendam-Voorburg						20.000	20.000
7.2	Stichting Het Zuid-Hollands Landschap t.b.v. de uitvoer van een Voucherregeling Zelf doen in het groen in de stad en het aanbieden van een cursus Groen gastheerschap in Covid-19 tijden						60.000	60.000
7.3	VP-delta t.b.v. Innovatieprogramma						400.000	400.000
7.3	Veenweide Innovatie Centrum t.b.v. project boeren bij hoogwater					500.000		500.000
Totaal		6.547.225	4.316.000			500.000	810.000	5.626.000

De begrotingssubsidie aan Stichting BuurtLAB t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Nissewaard voor een bedrag van € 17.125 (beleidsdoel 7.2)

Het betreft een begrotingssubsidie voor 'Groen doet goed' activiteiten in gemeente Nissewaard.

Groen doet goed 2020 in gemeente Nissewaard bestaat uit het organiseren van activiteiten voor kinderen vallend onder de campagnes Het spettert! en Herfstfeest/Winterspelen. Dekking voor de provinciale bijdrage komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld. Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 7.2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: de provincie wil de groenbeleving en de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen vergroten. Dit wordt bereikt door: het vergroten van natuurkennis en natuurbeleving; Stimuleren en ondersteunen inzet van burgers voor en in het groen.

Er zijn geen alternatieven voor subsidie overwogen, omdat de provincie geen levering in goederen en/of diensten krijgt. Hierdoor valt het Groen doet goed programma niet onder de voorwaarde van een opdracht. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 17.125 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Lekker Groen t.b.v. Groen doet goed 2020 in gemeente Rotterdam voor een bedrag van € 52.318 (beleidsdoel 7.2)

Het betreft een begrotingssubsidie voor Groen doet goed 2020 in gemeente Rotterdam. Groen doet goed 2020 in gemeente Rotterdam bestaat uit het organiseren van activiteiten voor kinderen vallend onder de campagnes Buiten les in de buurt, Het spettert! en Herfstfeest/Winterspelen.

Dekking voor de provinciale bijdrage komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld. Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 7.2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: de provincie wil de groenbeleving en de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen vergroten. Dit wordt bereikt door: het vergroten van natuurkennis en natuurbeleving; Stimuleren en ondersteunen inzet van burgers voor en in het groen.

Er zijn geen alternatieven voor subsidie overwogen, omdat de provincie geen levering in goederen en/of diensten krijgt. Hierdoor valt het Groen doet goed programma niet onder de voorwaarde van een opdracht.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 52.318 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Gemeente Dordrecht t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Dordrecht voor een bedrag van € 18.360 (beleidsdoel 7.2)

Het betreft een begrotingssubsidie voor Groen doet goed activiteiten in gemeente Dordrecht.

Groen doet goed 2020 in gemeente Dordrecht bestaat uit het organiseren van activiteiten voor kinderen vallend onder de campagnes Het spettert! en Herfstfeest/Winterspelen. Dekking voor de provinciale bijdrage komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld. Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 7.2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving

De maatschappelijke baten zijn: de provincie wil de groenbeleving en de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen vergroten. Dit wordt bereikt door: het vergroten van natuurkennis en natuurbeleving; Stimuleren en ondersteunen inzet van burgers voor en in het groen.

Er zijn geen alternatieven voor subsidie overwogen, omdat de provincie geen levering in goederen en/of diensten krijgt. Hierdoor valt het Groen doet goed programma niet onder de voorwaarde van een opdracht.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 18.360 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Gezond Natuur Wandelen Nederland t.b.v. het ondersteunen en opleiden van (nieuwe) vrijwilligers voor een bedrag van € 50.000 (beleidsdoel 7.2)

Het betreft een begrotingssubsidie voor het ondersteunen en opleiden van (nieuwe) vrijwilligers voor het begeleiden van wandelingen. Hiermee kunnen nieuwe wandelingen opgezet worden en het huidige aanbod versterkt worden. Dit sluit aan op de toenemende vraag naar wandelmogelijkheden door inwoners van Zuid-Holland, die moeilijker zelfstandig gaan wandelen. In deze groep zitten veel ouderen. De gezondheidsvoordelen van het wandelen voor deze groep zijn groot. Dekking voor de provinciale bijdrage komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld. Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 7.2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: de provincie wil de groenbeleving en de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen vergroten. Dit wordt bereikt door: het vergroten van natuurkennis en natuurbeleving; Stimuleren en ondersteunen inzet van burgers voor en in het groen.

Er is gekeken naar opdrachtverlening als alternatief voor subsidie, maar de provincie krijgt geen levering in goederen en/of diensten. Hierdoor valt het Groen doet goed programma niet onder de voorwaarde van een opdracht.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 50.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Instituut voor Natuureducatie t.b.v. Groen doet goed 2020 in gemeente Delft voor een bedrag van € 120.697 (beleidsdoel 7.2)

Het betreft een begrotingssubsidie voor overkoepelende werkzaamheden van het programma Groen doet goed 2020 door IVN en Groen doet goed 2020 in gemeente Delft. De overkoepelende werkzaamheden bestaan uit coördinatie programma, communicatie en organiseren cursussen voor vrijwilligers, die zich inzetten voor de uitvoer van het programma per gemeente/locatie. Groen doet goed 2020 in gemeente Delft bestaat uit het organiseren van activiteiten voor kinderen vallend onder de campagne Winterspelen. Dekking voor de provinciale bijdrage komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld. Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 7.2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: de provincie wil de groenbeleving en de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen vergroten. Dit wordt bereikt door: het vergroten van natuurkennis en natuurbeleving; Stimuleren en ondersteunen inzet van burgers voor en in het groen.

Er zijn geen alternatieven voor subsidie overwogen, omdat de provincie geen levering in goederen en/of diensten krijgt. Hierdoor valt het Groen doet goed programma niet onder de voorwaarde van een opdracht.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 120.697 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Milieu Dichterbij t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Schiedam voor een bedrag van € 20.000 (beleidsdoel 7.2)

Het betreft een begrotingssubsidie voor Groen doet goed activiteiten in gemeente Schiedam. Groen doet goed 2020 in gemeente Schiedam bestaat uit het organiseren van activiteiten voor kinderen vallend onder de campagnes Buiten les in de buurt, Het spettert! en Herfstfeest/Winterspelen. Dekking voor de provinciale bijdrage komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld. Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 7-2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: de provincie wil de groenbeleving en de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen vergroten. Dit wordt bereikt door: het vergroten van natuurkennis en natuurbeleving; Stimuleren en ondersteunen inzet van burgers voor en in het groen.

Er zijn geen alternatieven voor subsidie overwogen, omdat de provincie geen levering in goederen en/of diensten krijgt. Hierdoor valt het Groen doet goed programma niet onder de voorwaarde van een opdracht.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 20.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Naar Buiten t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Leiden voor een bedrag van € 32.500 (beleidsdoel 7.2)

Het betreft een begrotingssubsidie voor Groen doet goed activiteiten in gemeente Leiden. Groen doet goed 2020 in gemeente Leiden bestaat uit het organiseren van activiteiten voor kinderen vallend onder de campagnes Buiten les in de buurt, Het spettert! en Herfstfeest/Winterspelen.

Dekking voor de provinciale bijdrage komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld.

Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 7.2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: de provincie wil de groenbeleving en de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen vergroten. Dit wordt bereikt door: het vergroten van natuurkennis en natuurbeleving; Stimuleren en ondersteunen inzet van burgers voor en in het groen.

Er zijn geen alternatieven voor subsidie overwogen, omdat de provincie geen levering in goederen en/of diensten krijgt. Hierdoor valt het Groen doet goed programma niet onder de voorwaarde van een opdracht. Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 32.500 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Plezierrivier De Rotte t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeenten Lansingerland, Zuidplas en Rotterdam voor een bedrag van € 19.000 (beleidsdoel 7.2)

Het betreft een begrotingssubsidie voor Groen doet goed activiteiten in gemeenten Lansingerland, Zuidplas en Rotterdam. Groen doet goed 2020 in gemeenten Lansingerland, Zuidplas en Rotterdam bestaat uit het organiseren van activiteiten voor kinderen vallend onder de campagne Het spettert! Dekking voor de provinciale bijdrage komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld. Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 7.2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: de provincie wil de groenbeleving en de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen vergroten. Dit wordt bereikt door: het vergroten van natuurkennis en natuurbeleving; Stimuleren en ondersteunen inzet van burgers voor en in het groen.

Er zijn geen alternatieven voor subsidie overwogen, omdat de provincie geen levering in goederen en/of diensten krijgt. Hierdoor valt het Groen doet goed programma niet onder de voorwaarde van een opdracht.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 19.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Techniekmenu t.b.v. Groen doet goed activiteiten in gemeente Leidschendam-Voorburg voor een bedrag van € 20.000 (beleidsdoel 7.2)

Het betreft een begrotingssubsidie voor Groen doet goed activiteiten in gemeente Leidschendam-Voorburg. Groen doet goed 2020 in gemeente Leidschendam-Voorburg bestaat uit het organiseren van activiteiten voor kinderen vallend onder de campagnes Buiten les in de buurt, Het spettert! en Herfstfeest/Winterspelen. Dekking voor de provinciale bijdrage komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld. Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 7.2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: de provincie wil de groenbeleving en de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen vergroten. Dit wordt bereikt door: het vergroten van natuurkennis en natuurbeleving; Stimuleren en ondersteunen inzet van burgers voor en in het groen.

Er zijn geen alternatieven voor subsidie overwogen, omdat de provincie geen levering in goederen en/of diensten krijgt. Hierdoor valt het Groen doet goed programma niet onder de voorwaarde van een opdracht.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 20.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan Stichting Het Zuid-Hollands Landschap t.b.v. de uitvoer van een Voucherregeling Zelf doen in het groen in de stad en het aanbieden van een cursus Groen gastheerschap in Covid-19 tijden voor een bedrag van € 60.000 (beleidsdoel 7.2)

Het betreft een begrotingssubsidie voor de uitvoer van een Voucherregeling Zelf doen in het groen in de stad en het aanbieden van een cursus Groen gastheerschap in Covid-19 tijden.

Doel van deze voucherregeling is het stimuleren en ondersteunen van burgerinitiatieven om de stedelijke leefomgeving te vergroenen. De volgende punten worden in de voucherregeling verwerkt:

- Het betrekken van nieuwe mensen, die “normaal” minder bereikt worden, bij vergroenen van de stad.
- Het opstarten van nieuwe groene initiatieven
- Het aanleggen van groene elementen in onder andere openbare ruimte

Doel van de cursus Groen gastheerschap in Covid-19 tijden is vrijwilligers te trainen in het aanpassen en aanleren van werkwijzen die corona-proof zijn.

Dekking voor de provinciale bijdrage komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld. Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 7.2 Gezonde en bewegingsvriendelijke leefomgeving.

De maatschappelijke baten zijn: de provincie wil de groenbeleving en de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen vergroten. Dit wordt bereikt door: het vergroten van natuurkennis en natuurbeleving; Stimuleren en ondersteunen inzet van burgers voor en in het groen.

Er is gekeken naar opdrachtverlening als alternatief voor subsidie, maar de provincie krijgt geen levering in goederen en/of diensten. Hierdoor valt het Groen doet goed programma niet onder de voorwaarde van een opdracht.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 60.000 en deze op te nemen in de begroting.

De begrotingssubsidie aan VP delta t.b.v. Innovatieprogramma voor een bedrag van € 400.000 (beleidsdoel 7.3)

Klimaatadaptatie en bodemdaling zijn relatief nieuwe opgaven die veel baat hebben bij nieuwe innovatieve technieken en toepassingen in stedelijk gebied. Via het Innovatieprogramma van VP-Delta worden nieuwe innovaties gescout en ondersteund in het doorontwikkelen, testen, verbeteren en demonstreren op het terrein van The Green Village van de TU Delft. Op het terrein zijn hiervoor o.a. de Waterstraat en het Hitteplein ingericht. VP-Delta speelt daarmee een belangrijke rol in het opbouwen, ontsluiten en delen van kennis over oplossingen voor wateroverlast, hittestress, droogte, bodemdaling en overstromingsrisico's.

Het VP-Deltaprogramma is in 2013 gestart als samenwerkingsprogramma van diverse regionale overheden (provincie Zuid-Holland, de gemeenten Rotterdam, Delft, Den Haag, het Hoogheemraadschap van Delfland en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard) en kennispartners (TU Delft, Deltares, TNO, IHE Delft en de Hogeschool Rotterdam) onder de noemer Valorisatieprogramma Water- en Deltatechnologie (VP-delta).

Een belangrijk deel van de financiering kwam tot en met 2019 via de Europese subsidieregeling EFRO. Deze subsidieregeling loopt af, maar de partners hebben besloten om dit succesvolle innovatieprogramma gezamenlijk voort te willen zetten, met name gericht op het onderwerp klimaatadaptatie. Met het nieuwe programma 2020-2024 wordt bovendien het partnerschap uitgebreid: gemeente Dordrecht en het Hoogheemraadschap van Rijnland zijn al toegetreden. Belangstelling om toe te treden is inmiddels geuit door Hoogheemraadschap Hollandse Delta en een groep van middelgrote Zuid Hollandse gemeenten: Leiden, Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg, Westland en Lansingerland. Ook deze partijen dragen financieel bij aan de begroting van dit programma. Hoewel hiermee niet de volledige financiële omvang van de vorige programmaperiodes kan worden opgebracht, is hiermee wel een zeer gewenst vervolg mogelijk dat zich specifiek richt op klimaatadaptatie. Dekking voor de provinciale bijdrage komt uit de budgetten die reeds in de begroting beschikbaar zijn gesteld. Deze zijn opgenomen in beleidsdoel 7.3 Klimaatbestendig Z-H, opgewassen tegen effecten van klimaatverandering en bodemdaling.

De maatschappelijke baten zijn: de effecten van klimaatverandering (weers-extremen, zeespiegelstijging) en bodemdaling hebben impact op de kwaliteit van onze leefomgeving en daarmee ook op de gezondheid en veiligheid van onze inwoners, de robuustheid van onze natuur, gebouwen en infrastructuur en aantrekkingskracht voor nieuwe investeringen (concurrentiekracht/ vestigingsklimaat). Om ervoor te zorgen dat in Zuid-Holland onze inwoners, bedrijven en investeringen gezond en veilig blijven, moeten we onze omgeving, ons beleid en ons handelen aanpassen aan de nieuwe omstandigheden.

Het geven van een opdracht aan VP-Delta is overwogen als alternatief voor subsidie, maar bleek geen optie. De financiering betreft de financiering van structurele activiteiten die door VP-Delta gedurende een boekjaar worden uitgevoerd, zonder dat er een specifiek eindresultaat wordt opgeleverd.

Gevraagd wordt aan de Provinciale Staten om de begrotingssubsidie vast te stellen op € 400.000 en deze op te nemen in de begroting.

Boekjaar- en projectsubsidies 2020 in vergelijking met 2019 (in €)

Beleidsdoel	Subsidie-regeling-nummer	Titel van regeling	Totaal subsidie-plafond 2019	Begroting 2020 (beleidsarm)	Urgente claims 2020	1 ^e Begrotingswijziging 2020 (beleidsrijk)	Voorjaarsnota 2020	Najaarsnota 2020	Totaal subsidie-plafond 2020
7.1	1.6.73	Subsidieregeling Opruiming drugsafval Zuid-Holland 2016	41.036						
7.1	1.6.96	Subsidieregeling Opruiming drugsafval Zuid-Holland 2020					98.000		98.000
Totaal			41.036				98.000		98.000